The Regime of Love

Agna Bhakti & Atma Siddhi
Translation and Transliteration

SHREE
Raj Saubhag
Satsang Mandal

આત્મભ્રાંતિ સમ રોગ નહિ, સદ્ગુરુ વૈદ્ય સુજાણ;
ગુરુ આજ્ઞા સમ પથ્ય નહિ, ઔષધ વિચાર ધ્યાન.

There is no affliction like self-delusion and no doctor as skilled as a True Guru. There is no regimen like a True Guru's guidance and no medicine like contemplation and meditation.

- Shrimad Rajchandra Atma Siddhi Verse 129

Publisher : Publication Committee
Shree Raj Saubhag Satsang Mandal
Saubhagpara, Sayla - 363 430, Dist. Surendranagar, Gujarat, India.

* All rights reserved for this book by Publication committee

Current Edition: E-book (2019)
Previous Editions: 1st Edition (2015), 2nd Edition (2018)

Available at : Shree Raj Saubhag Satsang Mandal
Shree Raj Saubhag Ashram,
Saubhag Para, Sayla - 363 430.
District Surendranagar, Gujarat, India
Tel.: +91-2755-280533
Telefax : +91-2755-280791
e-mail: ashram@rajsaubhag.org
website: www.rajsaubhag.org/the-regime-of-love

Contents

	Gujarati Title	Transliteration	Translation	Page
			Preface	7
1.	મંગલાચરણ	Mangalaacharan	Auspicious Dedication and Invocation	12
2.	જિનેશ્વરની વાણી	Jineshvarne Vaanee	The Words of the Jina	14
3.	પ્રાતઃકાળની ભાવનાનાં પદો	Praatahakaalnee Bhaavnaanaan Pado	Poems for Reflection in the Early Hours	16
4.	ત્રણ માળા	Tran Maalaa	Three Rounds of the Rosary	18
5.	આત્મ જાગૃતિનાં પદો	Aatma Jaagrutinaan Pado	Verses to Awaken the Soul	20
6.	જડ અને ચૈતન્ય	Jad ane Chaitanya	Matter and Consciousness	22
7.	શ્રી સદ્‌ગુરુ ભક્તીરહસ્ય	Shree Sadguru Bhaktirahasya	The True Essence of Devotion to the True Guru	26
8.	કૈવલ્યબીજ શું?	Kaivalyabeej Shun?	What is the Seed of Enlightenment?	31
9.	ક્ષમાપના	Kshamaapanaa	Seeking Forgiveness	35
10.	છ પદનો પત્ર	Chha Padno Patra	The Letter of Six Affirmations	38
11.	વીતરાગનો કહેલો માર્ગ	Veetraagno Kagelo Maarg	The Path Preached by the Equanimously Detached Lord	50
12.	પ્રાતઃકાળની સ્તુતિ	Praatahakaalnee Stuti	Early Morning Hymns	52
13.	વંદન તથા પ્રણિપાતસ્તુતિ	Vandan Tathaa Pranipaatstuti	Obeisance and Final Prayer	60
14.	સાયંમકાળની સ્તુતિ તથા દેવવંદન	Saayamkaalnee Stuti Tathaa Devvandan	Evening Hymns and Veneration of the Lord	64
15.	આત્મ-સિદ્ધિ શાસ્ત્રની સ્તુતિ	Aatma-Siddhi Shastra Stuti	In Praise of Atma-Siddhi Scripture	75
16.	આત્મ-સિદ્ધિ શાસ્ત્ર	Aatma-Siddhi Shastra	Atma-Siddhi Text	76
			Pronunciation Guide	156

Preface

The Regime of Love.

This book, the Regime of Love, is a collection of prose and poetry about the highest form of love, selfless devotion.

Love is the very heart, the very essence, of devotion. Love inspires, motivates, purifies, elevates and ennobles us.

The book explores and celebrates the impact of love.

It is in this sublime love, in the form of faith and devotion towards the True God, True Guru and True Dharma, that lies the path to Moksha.

Love for the True Guru encompasses love for the True God and True Dharma, for he is the embodiment, the exemplar of Truth.

We celebrate the presence of a true living guru in our lives. As we dedicate our lives to the True Guru, to the path taught by the True Guru, he compassionately creates a daily regimen of spiritual activities for us and instructs us to follow it. If we observe this regime diligently, our striving will be in accordance with truth. By following his regimen we actually celebrate his presence in our lives.

With dedication, devotion and trust, our love for the path and the guru grows. We surrender our hubris and self-righteousness at his lotus feet.
Shrimad speaks of this regimen in Atma-Siddhi verse 129:

ગુરુ આજ્ઞા સમ પથ્ય નહિ
Guru aagnaa sama pathya nahi
There is no regimen like a True Guru's guidance.

The Guru's instruction (aagnaa) includes the daily recitation of the poems and prose in this book. The instruction is not mere recitation but contemplation, exploration and immersion in love.

We pray and hope that this regime becomes your daily dose of pure love.

Shree Raj Saubhag Satsang Mandal
Publication Committee

Even though these translations appear to make the text accessible in English, its true meaning can only be understood directly from
a self-realised True Guru.

Joyfully dedicated to our beloved True Guru, Param Pujya Bhaishree, on the occasion of his 75th birthday and 25th anniversary of his anointment, with the late Param Pujya Gurumaa, as Guru.

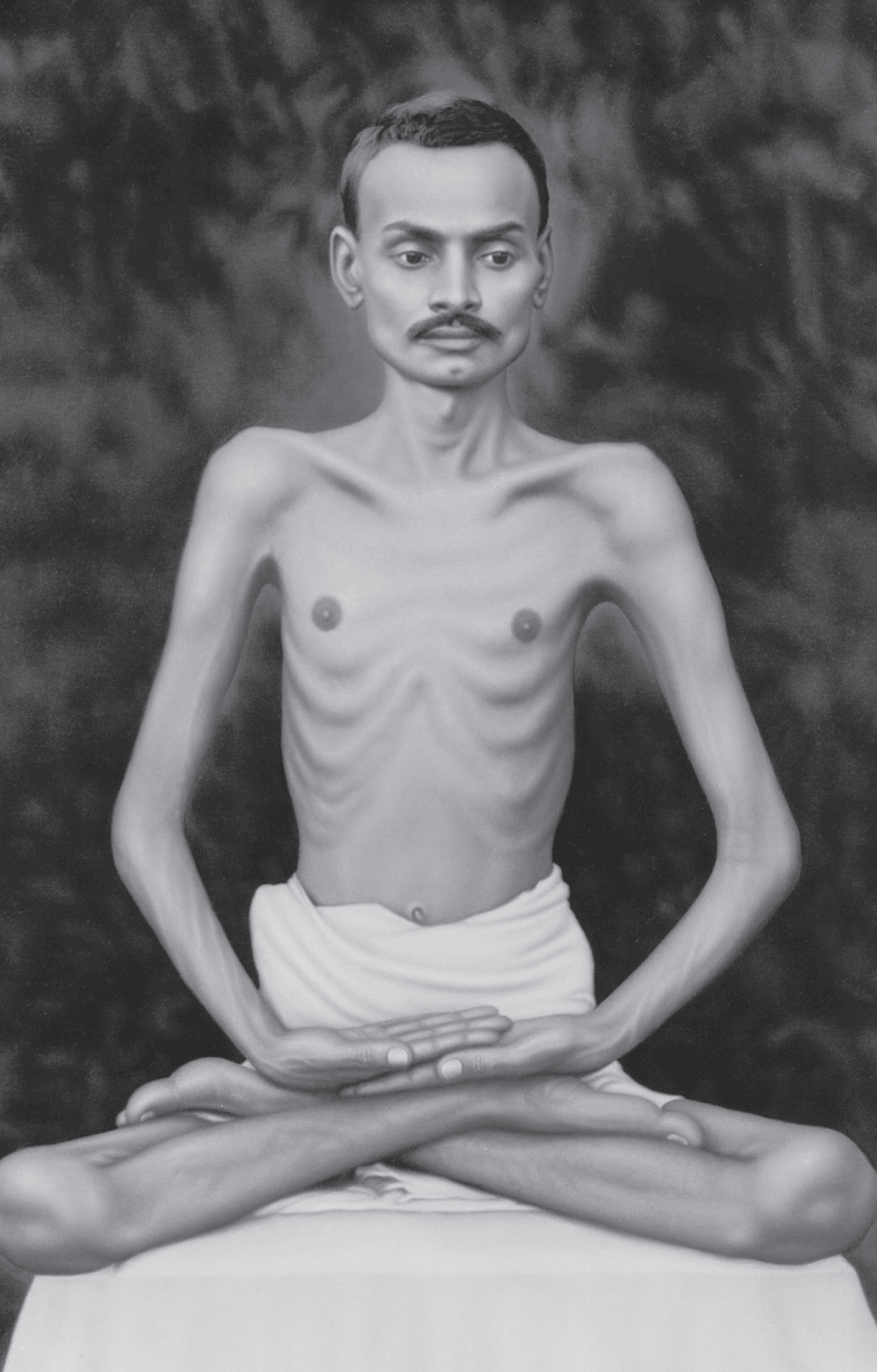

શ્રીમદ્ સદ્ગુરવે નમોનમઃ

Shreemad sadgurave namonamaha

Obeisance to the venerable True Guru

પ્રાતઃકાળની ભક્તિ

Praatahakaalnee Bhakti

Devotional poems for the early hours

1. મંગલાચરણ

1. Mangalaacharan
Auspicious Dedication and Invocation

અહો શ્રી સત્પુરુષકે વચનામૃતમ્ જગહિતકરમ્,
મુદ્રા અરુ સત્ સમાગમ સુતિ ચેતના જાગૃતકરમ્;

Aho shree satpurushke
vachanaamrutam jagahitakaram,
Mudra aru satsamaagam
suti chetanaa jaagrutakaram;

Behold the nectar-like words
of the personification of truth,
which uplift the world.
His divine countenance and
his company awaken the
slumbering consciousness. (1)

ગિરતી વૃત્તિ સ્થિર રખે દર્શન માત્રસે નિર્દોષ હૈ,
અપૂર્વ સ્વભાવકે પ્રેરક સકલ સદ્ગુણ કોષ હૈ.

Giratee vrutti sthir rakhe
darshan maatrase nirdosh hai,
Apoorva svabhaavke prerak,
sakal sadgun kosh hai;

They still the wandering
inclinations of the mind and
merely the sight of them is
purifying.
They inspire unprecedented
insight into our true nature, and
are a treasury of all virtues. (2)

સ્વસ્વરૂપકી પ્રતીતિ અપ્રમત્ત સંયમ ધારણમ્,
પૂરણપણે વીતરાગ નિર્વિકલ્પતાકે કારણમ્;

Svasvaroopki prateeti
apramatt sanyam dhaaranam,
Pooranpane veetaraag
nirvikalpataake kaaranam;

They inspire faith and realisation
of our true nature and enable us to
practice restraint without laxity.
In their completeness they
cause pure total equanimous
detachment and unwavering
stillness in the self. (3)

અંતે અયોગી સ્વભાવ જો તાકે પ્રગટ કરતાર હૈ
અનંત અવ્યાબાધ સ્વરૂપમેં સ્થિતિ કરાવનહાર હૈ;

Ante ayogee svabhaav jo
taake pragat karataar hai,
Anant avyaabaadh svaroopmen
sthiti karavanhaar hai;

They facilitate manifestation
of our true nature, finally free
of mental, verbal and bodily
association.
They cause us to rest in our
eternal, boundless nature. (4)

સહજાત્મ સહજાનંદ આનંદઘન નામ અપાર હૈ,
સત્ દેવ ધર્મ સ્વરૂપદર્શક સુગુરુ પારાવાર હૈ;

Sahajaatma sahajaanand aanandaghan
naam apaar hai,
Sat dev dharma svaroopdarshak
suguru paaravaar hai;

"Sahajaatma (effortlessly manifest self), Sahajaanand (naturally blissful), Aanandaghan (charged with bliss)" are the countless names of the infinite virtues.
Oh the True Guru who casts light on the True God and the True Faith. (5)

ગુરુભક્તિસે લહો તીર્થપતિપદ શાસ્ત્રમેં વિસ્તાર હૈ,
ત્રિકાળ જયવંત વર્તો શ્રી ગુરુરાજને નમસ્કાર હૈ.

Gurubhaktise laho teerthapatipad
shaastramen vistaar hai,
Trikaal jayavant varto
shree guru raajne namaskaar hai

Numerous scriptures state that devotion to a True Guru helps us achieve an inner state similar to a Tirthankar.
Victory to them! I bow down to my True Guru. (6)

એમ પ્રણમી શ્રીગુરુરાજકે પદ આપ-પરહિતકારણમ્,
જયવંત શ્રી જિનરાજ વાણી કરું તાસ ઉચ્ચારણમ્;

Em pranamee shreegururaajke pad
aap-parahitakaaranam,
Jayavant shree Jinaraaj vaanee
karun taas uchchaaranam;

Thus I praise the guru, spiritual king, who uplifts the self and all souls,
Praise be to the words of Lord Jina, I recite them regularly. (7)

ભવભીત ભવિક જે ભણે ભાવે સુણે સમજે સદ્દહે,
શ્રી રત્નત્રયની ઐક્યતા લહી સહી નિજપદ લહે.

Bhavbheet bhavik je bhane
bhaave sune samaje sadhe,
Shree ratnatrayanee aikyataa
lahee sahee so nijapad lahe.

The world-weary souls, seeking liberation, who study, listen to, understand and believe,
Realise the three jewels in harmony within themselves and thus realise self. (8)

Drawing from Shrimad Rajchandra Vachanamrut Letter 875, Page 634

2. જિનેશ્વરની વાણી

2. Jineshvarnee Vaanee

The Words of the Jina

(મનહર છંદ) (Manahar Chhand) ("Manahar" metre)

અનંત અનંત ભાવ ભેદથી ભરેલી ભલી,
અનંત અનંત નયનિક્ષેપે વ્યાખ્યાની છે;
સકલ જગત હિતકારિણી હારિણી મોહ,
તારિણી ભવાબ્ધિ મોક્ષચારિણી પ્રમાણી છે;

Anant anant bhaav bhedthee bharelee bhalee,
Anant anant nayanikshepe vyaakhyaanee chhe;
Sakal jagat hitakaarinee haarinee moh,
Taarinee bhavaabdhee mokshachaarinee
pramaanee chhe;

Full of infinite meaning and
beneficial
They are verbalised through
infinite viewpoints and
analytical perspectives;
They uplift the whole world, by
defeating the cause of delusion,
Powerful enough to lift us across
the ocean of worldly existence
and lead us to moksha (1)

ઉપમા આપ્યાની જેને તમા રાખવી તે વ્યર્થ,
આપવાથી નિજ મતિ મપાઇ મેં માની છે;
અહો! રાજચંદ્ર, બાળ ખ્યાલ નથી પામતા એ,
જિનેશ્વર તણી વાણી જાણી તેણે જાણી છે.
(ગુરુરાજ તણી વાણી જાણી તેણે જાણી છે.)

Upamaa aapyaanee jene
tamaa raakhvee te vyartha,
Aapvaathee nij mati
mapaai men maanee chhe;
Aho! Raajachandra, baal
khyaal nathee paamtaa e,
Jineshvar tanee vaanee
jaanee tene jaanee chhe.
(Gururaaj tanee vaanee
jaanee jene jaanee chhe.)

It is not worth trying to
compare it.
Doing so would merely reflect
our own limited minds.
Oh! Says Rajchandra:
Innocent novice seekers, due
to their delusions, are
not able to understand this.
Only a rare few souls
understand the words of a
Jina,and they can be practiced
so as to attain Moksha.
(Lord Jineshvar's true religion
can be rightly understood from
a self-realised True Guru
whose life epitomises that
religion.) (2)

Mokshmaalaa Sikshaapaath 107, Vachanaamrut Letter 17, Page 132

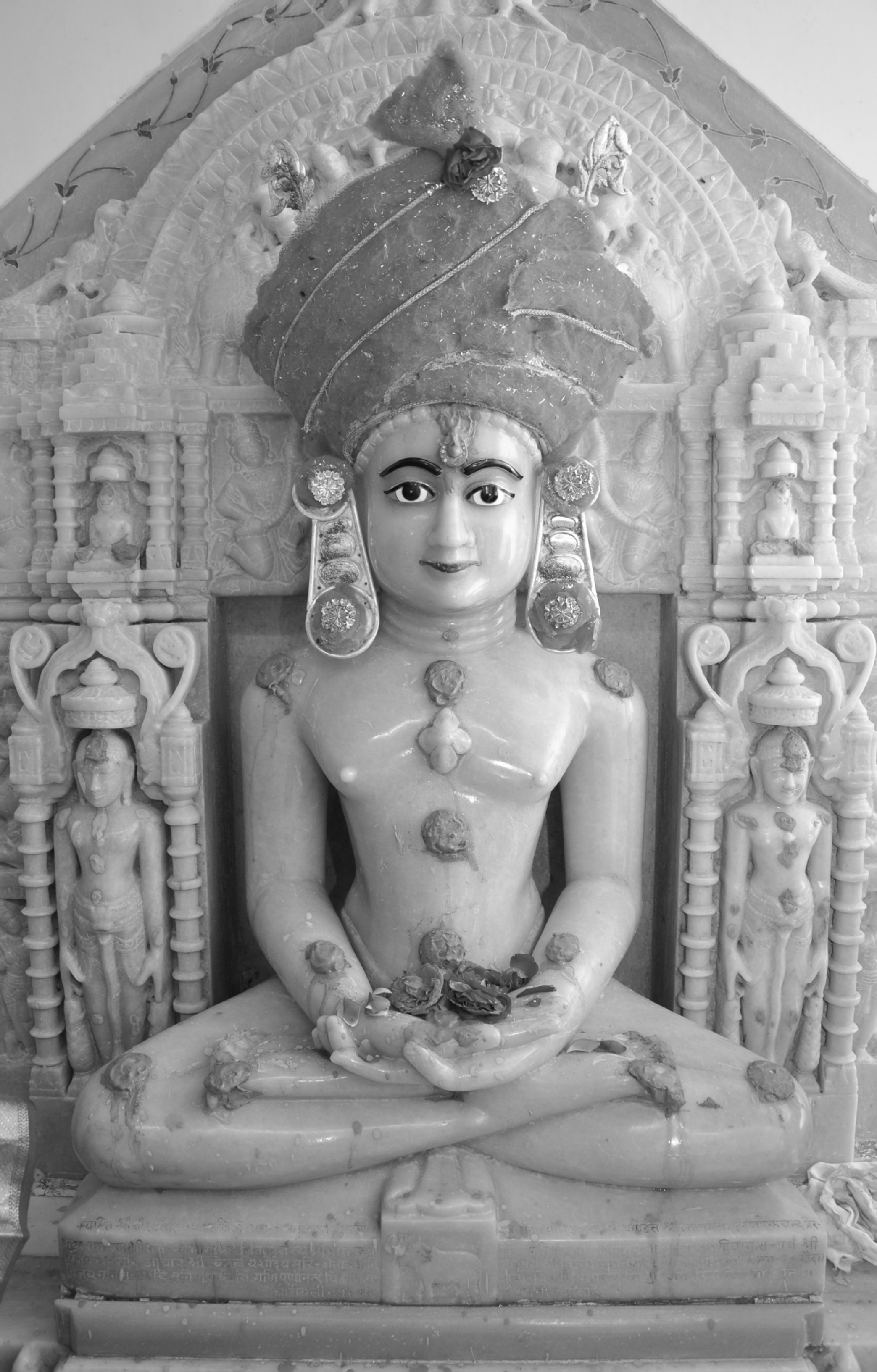

3. પ્રાતઃકાળની ભાવનાનાં પદો

3. Praatahakaalnee Bhaavnaanaan Pado

Poems for Reflection in the Early Hours

તીન ભુવન ચૂડા રતન, સમ શ્રી જિનકે પાય;
નમત પાઈએ આપ પદ, સબ વિધિ બંધ નશાય.

Teen bhuvan choodaa ratan,
sam shree Jinake paay;
Namat paaie aap pad,
sab vidhi bandh nashaay.

The most precious gem in all three worlds, Chudaaratna, may be likened to the Jina's lotus feet. Paying homage leads to self-realisation. It is his shelter that will destroy all the means by which bondage is caused. (1)

આસ્રવ ભાવ અભાવતેં, ભયે સ્વભાવ સ્વરૂપ;
નમો સહજ આનંદમય, અચલિત અમલ અનૂપ.

Aasrav bhaav abhaavten,
bhaye svabhaav svaroop;
Namo sahaj aanandamay,
achalit amal anoop.

By removing the causes of karmic influx, you have attained your true nature.
I revere you: naturally blissful, unwavering, pure, incomparable. (2)

કરી અભાવ ભવભાવ સબ, સહજ ભાવ નિજ પાય;
જય અપુનર્ભવ ભાવમય, ભયે પરમ શિવરાય.

Karee abhaav bhavbhaav sab,
sahaj bhaav nij paay;
Jay apunarbhav bhaavmay,
bhaye param shivaraay.

Removing the inclinations which cause rebirth, naturally remaining in your true nature.
Victorious, free from the cycle of rebirth, you are in the highest state, a pure (kingly) Siddha (liberated soul). (3)

કર્મ શાંતિ કે અર્થી જિન, નમો શાંતિ કરતાર;
પ્રશમિત દુરિત સમૂહ સબ, મહાવીર જિન સાર.

Karma shaanti ke arthee Jina,
namo shaanti kartaar;
Prashamit durit samooh sab,
Mahaaveer Jina saar.

Praise be to the Lord Jina, who has becalmed the discomfort of karmas.
Destroying all suffering is the essence of Lord Mahavira's message. (4)

જ્ઞાન ધ્યાન વૈરાગ્યમય, ઉત્તમ જહાં વિચાર;
એ ભાવે શુભ ભાવના, તે ઊતરે ભવ પાર.

Gnaan dhyaan vairaagyamay,
uttam jahaan vichaar;
E bhaave shubha bhaavnaa,
te ootare bhav paar.

One immersed in wisdom, meditation and detachment, whose thoughts are noble, Experiences auspicious feelings, and transcends rebirth. (5)

This last verse appears in Shrimad Rajchandra Vachanaamrut at the end of Bhavana Bodh, Letter 16, Page 56

4. ત્રણ માળા

4. Tran Maalaa

Three rounds of the rosary

{દરેક પદની એક માળા}

(Darek padnee ek maalaa)

(One round for each verse)

(૧) સહજાત્મ સ્વરૂપ પરમ ગુરુ.

1. Sahajaatma svaroop param guru.

(A soul) gracefully still in his true nature is the foremost guru.

(૨) આતમ ભાવના ભાવતાં જીવ લહે કેવળ જ્ઞાન રે.

2. Aatam bhaavnaa bhaavtaan jeev lahe keval gnana re.

One contemplating the foundational virtues of the soul,

will eventually experience it and attain omniscience.

(Shrimad Rajchandra Vachanaamrut Letter 474, Page 387.)

(૩) પરમ ગુરુ નિર્ગ્રંથ સર્વજ્ઞ દેવ.

3. Param guru nirgranth sarvagna dev.

The foremost guru is totally unfettered and totally enlightened.

સહજાત્મ સ્વરૂપ પરમ ગુરુ આતમ ભાવના ભાવતા જીવ
લહે કેવળ જ્ઞાન રે પરમગુરુ નિર્ગ્રંથ સર્વજ્ઞ દેવ
સહજાત્મ સ્વરૂપ પરમ ગુરુ આતમ ભાવના ભાવતા
જીવ લહે કેવળ જ્ઞાન રે સહજાત્મ સ્વરૂપ પરમ
ગુરુ આતમ ભાવના ભાવતા જીવ લહે કેવળ જ્ઞાન રે આતમ
ભાવના ભાવતા જીવ લહે કેવળ જ્ઞાન રે સહજાત્મ સ્વરૂપ પરમ ગુરુ
સહજાત્મ સ્વરૂપ પરમ ગુરુ પરમગુરુ નિર્ગ્રંથ
સર્વજ્ઞ દેવ આતમ ભાવના ભાવતા જીવ લહે કેવળ જ્ઞાન રે
આતમ ભાવના ભાવતા જીવ લહે કેવળ જ્ઞાન રે પરમગુરુ
નિર્ગ્રંથ સર્વજ્ઞ દેવ પરમગુરુ નિર્ગ્રંથ સર્વજ્ઞ દેવ સહજાત્મ
સ્વરૂપ પરમ ગુરુ સહજાત્મ સ્વરૂપ પરમ ગુરુ સહજાત્મ સ્વરૂપ પરમ
ગુરુ સહજાત્મ સ્વરૂપ પરમ ગુરુ આતમ ભાવના ભાવતા જીવ લહે
કેવળ જ્ઞાન રે પરમગુરુ નિર્ગ્રંથ સર્વજ્ઞ દેવ સહજાત્મ
સ્વરૂપ પરમ ગુરુ પરમગુરુ નિર્ગ્રંથ સર્વજ્ઞ દેવ
આતમ ભાવના ભાવતા જીવ લહે કેવળ જ્ઞાન રે સહજાત્મ
સ્વરૂપ પરમ ગુરુ સહજાત્મ સ્વરૂપ પરમ ગુરુ આતમ ભાવના ભાવતા
જીવ લહે કેવળ જ્ઞાન રે સહજાત્મ સ્વરૂપ પરમ ગુરુ સહજાત્મ

5. આત્મ જાગૃતિનાં પદો

5. Aatma Jaagrutinaan Pado

Verses to Awaken the Soul

અબદ્ધસ્પૃષ્ટ, અનન્ય, નિયત, અવિશેષ અસંયુક્ત,
જલ-કમળ, મૃત્તિકા, સમુદ્ર, સુવર્ણ, ઉદક ઉષ્ણ,
ઉષ્ણ ઉદક જેવો રે આ સંસાર છે;
તેમાં એક તત્ત્વ મોટું, રે સમજણ સાર છે.

Abaddhasprusht, ananya,
niyat, avishesh asanyukt,
Jal-kamal, mruttikaa,
samudra, suvarna, udak ushna.
Ushna udak jevo re aa sansaar chhe,
Temaan ek tattva motun,
re samajan saar chhe.

The soul is unbounded,
indestructible, incomparable,
eternal, perfectly complete,
distinct,
Standing out like a lotus in a
pond, an ocean of wisdom, pure
as gold, yet mired in worldly
existence.
This worldly existence is
seething with the heat of
suffering.
The essence of knowledge is to
realise the soul. (1)

શુદ્ધતા વિચારે ધ્યાવે, શુદ્ધતામેં કેલી કરે,
શુદ્ધતામેં થિર વ્હે અમૃતધારા વરસે.

Shuddhtaa vichaare dhyaave,
shuddhtaamen kelee kare,
Shuddhtaamen thir vhe
amrutdhaaraa varase.

Thinking, meditating, on
purity, immersing oneself in
pure ecstasy,
Becoming still in purity,
causes the flow of the nectar
of immortality. (2)

Verse 2 is from Shrimad Rajchandra Vachanaamrut Letter 326, Page 316
quoting Samaysaar Naatak by Banarasidas.

એનું સ્વપ્ને જો દર્શન પામે રે,
તેનું મન ન ચઢે બીજે ભામે રે;
થાય સદ્‌ગુરુનો લેશ પ્રસંગ રે,
તેને ન ગમે સંસારીનો સંગ રે.

Enun svapne jo darshan paame re,
Tenun man na chadhe beeje bhaame re;
Thaay sadguruno lesh prasang re,
Tene na game sansaareeno sang re.

Even in his dreams, one who sees soul,
His mind never wanders elsewhere.
Encountering even momentarily a True Guru,
He disdains the society of the worldly. (3)

હસતાં રમતાં પ્રગટ હરિ દેખું રે,
મારું જીવ્યું સફળ તવ લેખું રે;
મુક્તાનંદનો નાથ વિહારી રે,
સંતો જીવનદોરી અમારી રે.

Hasataan ramataan pragat Hari dekhun re,
Maarun jeevyun safal tav lekhun re;
Muktaanandano naath viharee re,
Santo jeevanadoree amaree re.

Even while laughing, playing, I see the Lord-soul manifest
I thus count my life as blessed.
The Lord, liberated, blissful, ever-present in knowledge,
all saints lead my life to realise him within. (4)

Verse 4 is from the Uddhav Gita by Muktanand and a version is cited by Gandhiji in his Autobiography.

6. જડ અને ચૈતન્ય

6. Jad ane Chaitanya

Matter and Consciousness

જડ ને ચૈતન્ય બન્ને દ્રવ્યનો સ્વભાવ ભિન્ન,
સુપ્રતીતપણે બન્ને જેને સમજાય છે;

Jad ne chaitanya banne
dravyano svabhaav bhinna,
Suprateetpane banne
jene samajaay chhe;

Matter and consciousness are both
distinct substances by nature,
For one who understands them
both inwardly;

સ્વરૂપ ચેતન નિજ, જડ છે સંબંધ માત્ર,
અથવા તે જ્ઞેય પણ પરદ્રવ્યમાંય છે;

Svaroop chetan nij,
jad chhe sambandh maatra,
Athavaa te gney pan
pardravyamaayn chhe;

Consciousness is one’s own
nature, while matter is merely an
association,
An object of knowledge and thus
a separate substance;

એવો અનુભવનો પ્રકાશ ઉલ્લાસિત થયો,
જડથી ઉદાસી તેને આત્મવૃત્તિ થઇ છે;

Evo anubhavno
prakaash ullaasit thayo,
Jadthee udaasee tene
aatmavrutti thai chhe;

One in whom such a direct
experience has arisen,
Experiences inclinations of
indifference towards matter, and
attraction towards spirituality;

કાયાની વિસારી માયા, સ્વરૂપે સમાયા એવા,
નિર્ગ્રંથનો પંથ ભવ-અંતનો ઉપાય છે.

Kaayaanee visaaree maayaa,
svaroope samaayaa evaa,
Nirgranthno panth
bhav-antno upaay chhe.

Forgetting the delusion of the
body, becomes still in the self.
This is the path of the Unfettered
One, leading to the end of rebirth.
(1)

દેહ જીવ એકરૂપે ભાસે છે અજ્ઞાન વડે,
ક્રિયાની પ્રવૃત્તિ પણ તેથી તેમ થાય છે;

Deh jeev ekroope
bhaase chhe agnaan vade,
Kriyaanee pravrutti pan
tethee tem thaay chhe;

Body and soul appear to be one,
due to our false understanding,
And this leads to engagement in
activity;

જીવની ઉત્પત્તિ અને રોગ, શોક, દુઃખ, મૃત્યુ,
દેહનો સ્વભાવ જીવ પદમાં જણાય છે;

Jeevnee utpatti ane
rog, shok, dukh, mrutyu,
Dehno svabhaav jeev
padmaan janaay chhe;

The soul's apparent birth, illness,
sorrow, suffering, death,
Are the body's nature, but
considered to be the soul;

એવો જે અનાદિ એકરૂપનો મિથ્યાત્વભાવ,
જ્ઞાનીનાં વચન વડે દૂર થઈ જાય છે;

Evo je anaadi
ekaroopno mithyaatvabhaav,
Gnaaneenaan vachan vade
door thai jaay chhe;

Such a sense of misidentification
since time immemorial,
Is removed by the words of a self-realised one;

ભાસે જડ ચૈતન્યનો પ્રગટ સ્વભાવ ભિન્ન,
બન્ને દ્રવ્ય નિજ નિજ રૂપે સ્થિત થાય છે.

Bhaase jad chaitanyano
pragat svabhaav bhinna,
Banne dravya nij nij
roope sthit thaay chhe.

When we experience the
manifestly independent natures of
matter and consciousness,
We realise both substances as
firmly distinct in their true nature.
(2)

Shrimad Rajchandra Vachanamrut Letter 902, Page 642

મહત્તત્વ મહનીયમહ: મહાધામ ગુણધામ,
ચિદાનંદ પરમાતમા, વંદો રમતા રામ.

Mahattatva mahaneeyamahah mahaadhaam gunadhaam,
Chidaanand paramaatamaa, vando ramataa raam.

Oh glorious one! Worshipful, divinely great shelter, treasury of virtues,
Consciously blissful, ultimate soul, I revere you as you reside in your ecstasy.

Introduction to the Next Two Poems

What joy there is in experiencing the soul, our own eternal bliss! The glorious and momentous first meeting between Shrimad and Saubhagbhai took place towards the end of Shrimad's 23rd year. It was shortly after this that he attained Self-Realisation. His poetic prowess and mastery of language were now drenched with the direct experience of his own inner bliss and joy. The letters during this time reflect this unprecedented state. Shrimad expresses a celebration of his own state and jubilation at obtaining the rare path to unending happiness. He writes movingly of the path of devotion and he marks out clear aspects of the path to moksha.

Already immersed in his true nature, the holy festival of Paryushan allowed Shrimad the rare chance to retreat from outward worldly activity. For the Paryushan of Vikram Samvat 1947, Shrimad asked his disciple Ambalalbhai to find a quiet peaceful place near the city of Khambhat where he could reside anonymously. It was Raalaj where he would spend this time of solitude and contemplation. He remained there relishing his inner ecstasy and free from all other distracting associations until after Paryushan. We can only imagine the depth of introspection and the heights of spirituality experienced at this time! As if to afford us a glimpse into this incomparable and indescribable time, Shrimad gifted the world four immortal poems. Two of these compositions appear in this book, The Regime of Love. In "Shree Sadguru Bhaktirahasya" or "The True Meaning of Devotion to the True Guru" the true seeker can introspect, in its 20 couplets (vis doharaa), on the habits of mind and conduct which hinder his progress and his devotion to a True Guru. These are obstacles at every level of our journey and, by reciting the poem, the seeker states that they still hinder him, leading to the utmost humility. It focuses on faults, as an act of self-compassion, to help us remove these faults and reveal the greatness within. "Kaivalyabeej Shun?" or "What is the Seed of Enlightenment?" (also known as "Yama-Niyam"), lists many of the wrong means we have adopted to attain enlightenment and explains the importance of instructions from a True Guru to make these efforts fruitful, including the esoteric insight which only a living True Guru can bestow.

7. શ્રી સદ્ગુરુ ભક્તિરહસ્ય

7. Shree Sadguru Bhaktirahasya

The True Meaning of Devotion to the True Guru

(દોહરા) (Doharaa) (Couplets)

હે પ્રભુ! હે પ્રભુ! શું કહું, દીનાનાથ દયાળ;
હું તો દોષ અનંતનું, ભાજન છું કરુણાળ.

He prabhu! He prabhu! Shun kahun,
deenaanaath dayaal;
Hun to dosh anantanun,
bhaajan chhun karunaal.

Oh Lord! What can I say?
You are the compassionate lord
of the lowly, my lord.
From time immemorial I am full
of faults. So please bestow your
compassionate grace on me. (1)

શુદ્ધ ભાવ મુજમાં નથી, નથી સર્વ તુજરૂપ;
નથી લઘુતા કે દીનતા, શું કહું પરમસ્વરૂપ?

Shuddh bhaav mujamaan nathee,
nathee sarva tujaroop;
Nathee laghutaa ke deentaa,
shun kahun paramsvaroop?

I do not possess purity
of inclination, nor have I
surrendered all to you.
I am neither modest nor humble.
What can I say to you, Oh Lord
of highest nature? (2)

નથી આજ્ઞા ગુરુદેવની, અચળ કરી ઉરમાંહીં;
આપ તણો વિશ્વાસ દૃઢ, ને પરમાદર નાહીં.

Nathee aagnaa gurudevnee,
achal karee uramaanheen;
Aap tano vishvaas dradh,
ne paramaadar naaheen.

The instructions of my True Guru
are not firmly embedded in my
heart.
I do not have firm faith in you,
nor the utmost respect. (3)

જોગ નથી સત્સંગનો, નથી સત્સેવા જોગ;
કેવળ અર્પણતા નથી, નથી આશ્રય અનુયોગ.

Jog nathee satsangno,
nathee satsevaa jog;
Keval arpantaa nathee,
nathee aashray anuyog.

I am not worthy of the company
of Truth, nor can I serve the
personification of Truth.
I do not have total dedication, nor
can I remain continuously in your
shelter. (4)

‘હું પામર શું કરી શકું?’ એવો નથી વિવેક;
ચરણ શરણ ધીરજ નથી, મરણ સુધીની છેક.

‘Hun pamaar shun karee shakun?’
evo nathee vivek;
Charan sharan dheeraj nathee,
maran sudheenee chhek.

I do not have the humility and sense to realise: “What can a lowly soul like me do vainly by myself?”
I do not have the perseverence it takes to remain steadfastly at your feet until death. (5)

અચિંત્ય તુજ માહાત્મ્યનો, નથી પ્રફુલ્લિત ભાવ;
અંશ ન એકે સ્નેહનો, ન મળે પરમ પ્રભાવ.

Achintya tuj maahaatmyano,
nathee prafullit bhaav;
Ansh na eke snehno,
na male param prabhaav.

I do not realise your greatness, and I do not delight in your shelter.
I possess not even an ounce of resultant love and so remain untransformed. (6)

અચળરૂપ આસક્તિ નહિ, નહીં વિરહનો તાપ;
કથા અલભ તુજ પ્રેમની, નહિ તેનો પરિતાપ.

Achalaroop aasakti nahi,
naheen virahno taap;
Kathaa alabh tuj premnee,
nahi teno paritaap.

I lack unwavering devotion, and do not feel the heat of separation. Great saints struggled to attain your love. Yet their tales do not motivate me. (7)

ભક્તિમાર્ગ પ્રવેશ નહિ, નહીં ભજન દૃઢ ભાન;
સમજ નહીં નિજ ધર્મની, નહિ શુભ દેશે સ્થાન.

Bhaktimaarg pravesh nahi,
naheen bhajan dradh bhaan;
Samaj naheen nij dharmanee,
nahi shubh deshe sthaan.

I have not embarked on the path of devotion, and do not know how to conduct myself in it.
I do not understand my own nature and do not reside in a conducive place. (8)

કાળદોષ કળિથી થયો, નહિ મર્યાદાધર્મ;
તોય નહીં વ્યાકુળતા, જુઓ પ્રભુ મુજ કર્મ.

Kaaldosh kalithee thayo,
nahi maryaadaadharma;
Toy naheen vyaakultaa,
juo prabhu muj karma.

I know these are dark ages and that the ways of discipline and restraint are lost.
Despite that, I am not disturbed.
Oh Lord! Look at the state of my Karma! (9)

સેવાને પ્રતિકૂળ જે, તે બંધન નથી ત્યાગ;
દેહેંદ્રિય માને નહીં, કરે બાહ્ય પર રાગ.

Sevane pratikool je,
te bandhan nathee tyaag;
Dehendriya maane naheen,
kare baahya par raag.

Obstacles to true devotion arise within me due to karmic bondage, and I have not renounced them.
My body and senses pay me no heed and are engrossed in outer worldly objects (10)

તુજ વિયોગ સ્ફુરતો નથી, વચન નયન યમ નાહીં;
નહિ ઉદાસ અનભક્તથી, તેમ ગૃહાદિક માંહીં.

Tuj viyog sfurto nathee,
vachan nayan yam naaheen;
Nahi udaas anabhaktathee,
tem gruhaadik maanheen.

Your absence does not perturb me,
I do not comply with your words.
I do not observe the perspective and discipline you have imparted.
I am neither detached from those without devotion, nor from family affairs. (11)

અહંભાવથી રહિત નહિ, સ્વધર્મ સંચય નાહીં;
નથી નિવૃત્તિ નિર્મળપણે, અન્ય ધર્મની કાંઈ.

Ahambhaavthee rahit nahi,
svadharma sanchay naaheen;
Nathee nivrutti nirmalpane,
anya dharmanee kaain.

Neither free of ego, nor aware of my true nature
I have not purified myself by distancing myself from substances of different nature. (12)

એમ અનંત પ્રકારથી, સાધન રહિત હુંય;
નહીં એક સદ્‌ગુણ પણ, મુખ બતાવું શુંય?

Em anant prakaarthee,
saadhan rahit huyn;
Naheen ek sadgun pan,
mukh bataavun shuyn?

I am bereft of the means to devotion in an infinite number of ways
Thus I am without a single virtue.
How can I face you? (13)

કેવળ કરુણા-મૂર્તિ છો, દીનબંધુ દીનનાથ;
પાપી પરમ અનાથ છું, ગ્રહો પ્રભુજી હાથ.

Keval karunaa-moorti chho,
deenabandhu deenanaath;
Paapee param anaath chhun,
graho Prabhujee haath.

You are total compassion embodied, friend and master of the lowly.
Sinful, I am completely orphaned, please take me by the hand, O Lord. (14)

અનંત કાળથી આથડ્યો, વિના ભાન ભગવાન;
સેવ્યા નહિ ગુરુ સંતને, મૂક્યું નહિ અભિમાન.

Anant kaalthee aathadyo,
vinaa bhaan Bhagvaan;
Sevyaa nahi guru santne,
mookyun nahi abhimaan.

Since time immemorial I have wandered aimlessly, ignorantly, O lord!
Without serving a saintly guru, nor abandoning ego. (15)

સંત ચરણ આશ્રય વિના, સાધન કર્યાં અનેક;
પાર ન તેથી પામિયો, ઊગ્યો ન અંશ વિવેક.

Sant charan aashray vinaa,
saadhan karyaan anek;
Paar na tethee paamiyo,
oogyo na ansh vivek.

Without the shelter of a saint, I have practiced many means.
Through them I have neither crossed the ocean of worldly existence, nor gained an ounce of the necessary discrimination. (16)

સહુ સાધન બંધન થયાં, રહ્યો ન કોઈ ઉપાય;
સત્ સાધન સમજ્યો નહીં, ત્યાં બંધન શું જાય?

Sahu saadhan bandhan thayaan,
rahyo na koi upaay;
Sat saadhan samajyo naheen,
tyaan bandhan shun jaay?

All these means have bound me further and I have no alternatives left.
I have not understood the true means, so how could bondage cease? (17)

પ્રભુ પ્રભુ લય લાગી નહીં, પડ્યો ન સદ્‌ગુરુ પાય;
દીઠા નહિ નિજ દોષ તો, તરીએ કોણ ઉપાય?

Prabhu Prabhu lay laagee naheen,
padyo na sadguru paay;
Deethaa nahi nij dosh to,
taree-e kon upaay?

I have not felt the intense calling of you my Lord, nor, absorbed in devotion, have
I fallen at the feet of a True Guru.
Having not identified my own shortcomings, how can I expect the means to save me? (18)

અધમાધમ અધિકો પતિત, સકલ જગતમાં હુંય;
એ નિશ્ચય આવ્યા વિના, સાધન કરશે શુંય?

Adhamaadham adhiko patit,
sakal jagatmaan huyn;
E nischay aavyaa vinaa,
saadhan karshe shuyn?

I am the lowest of the low, the lowliest in the world.
Without such humility of belief, how can any means (to Moksha) achieve anything at all? (19)

પડી પડી તુજ પદપંકજે, ફરી ફરી માગું એ જ;
સદ્‌ગુરુ સંત સ્વરૂપ તુજ, એ દૃઢતા કરી દે જ.

Padee padee tuj padpankaje,
faree faree maagun e ja;
Sadguru sant svaroop tuj,
e dradhtaa karee de ja.

I bow at your feet again and again, I beseech you repeatedly:
Please firmly establish the belief in me that your
nature is embodied in the True Guru. (20)

Shrimad Rajchandra Vachanamrut Letter 264, Page 295

8. કૈવલ્યબીજ શું?

8. Kaivalyabeej Shun?

What is the Seed of Enlightenment?

{તોટક છંદ}

(Totak Chhand)

("Totak" metre)

યમનિયમ સંજમ આપ કિયો,
પુનિ ત્યાગ બિરાગ અથાગ લહ્યો;
વનવાસ લિયો મુખ મૌન રહ્યો,
દૃઢ આસન પદ્મ લગાય દિયો.

Yamaniyam sanjam aap kiyo,
puni tyaag biraag athaag lahyo;
Vanvaas liyo mukh maun rahyo,
dradh aasan padma lagaay diyo.

I have practiced vows, codes of conduct and restraint by myself.
Even renunciation and detachment I have strongly taken many times,
Retreated into the forest, observed silence,
Firmly sat in lotus position. (1)

મન પૌન નિરોધ સ્વબોધ કિયો,
હઠજોગ પ્રયોગ સુ તાર ભયો;
જપ ભેદ જપે તપ ત્યૌંહિ તપે,
ઉરસેંહિ ઉદાસી લહી સબપેં.

Man paun nirodh svabodh kiyo,
hathjoga prayog su taar bhayo;
Jap bhed jape tap tyaunhi tape,
ursenhi udaasee lahee sabpen.

I have silenced my mind by my own methods,
Practiced Hatha Yoga and concentrated hard,
Conducted various forms of recitation and austerity,
and made my heart indifferent to all things. (2)

સબ શાસ્ત્રનકે નય ધારિ હિયે,
મત મંડન ખંડન ભેદ લિયે;
વહ સાધન બાર અનંત કિયો,
તદપિ કછુ હાથ હજુ ન પર્યો.

Sab shaastranake nay dhaari hiye,
mat mandan khandan bhed liye;
Vaha saadhan baar anant kiyo,
tadapi kachhu haath haju na paryo.

I have considered the scriptures
from all viewpoints,
But have done so with the
perspective of establishing one sect
over another.
Such methods I have followed since
time immemorial,
But I have yet to lay my hands on
the Truth. (3)

અબ ક્યોં ન બિચારત હૈ મનસેં,
કછુ ઔર રહા ઉન સાધનસેં?
બિન સદ્‌ગુરુ કોય ન ભેદ લહે,
મુખ આગલ હૈં કહ બાત કહે?

Aba kyaun na bichaarat hai manasen,
kachhu aur rahaa un saadhanasen?
Bin sadguru koy na bhed lahe,
mukh aagal hain kaha baat kahe?

So I must now, after all this,
conclude that
There remains something beyond
these methods.
Without a True Guru no one can tell
the essence,
What more is there to say? It is all
within you. (4)

કરુના હમ પાવત હે તુમકી,
વહ બાત રહી સુગુરુ ગમકી;
પલમેં પ્રગટે મુખ આગલસેં,
જબ સદ્‌ગુરુચર્ન સુપ્રેમ બસેં.

Karunaa ham paavat he tumkee,
vaha baat rahee suguru gamkee;
Palamen pragate mukh aagalsen,
jab sadgurucharna suprem basen.

I need you to bestow your grace
upon me,
Only then will I understand
Gurugam (technique of meditation,
taught by a living True Guru);
In a moment it will manifest itself in
front of me,
When supreme love for the True
Guru's lotus feet is ingrained in my
heart. (5)

તનસેં, મનસેં, ધનસેં, સબસેં,
ગુરુદેવકી આન સ્વ-આત્મ બસેં;
તબ કારજ સિદ્ધ બને અપનો,
રસ અમૃત પાવહિ પ્રેમ ઘનો.

Tansen, mansen, dhansen, sabsen,
gurudevkee aan sva-aatma basen;
Tab kaaraj siddh bane apno,
ras amrut paavahi prem ghano.

With the body, mind, wealth and
my all being yours,
may the Lord's command abide in
my heart.
Filled with love and worship,
I will drink the nectar of
immortality. (6)

વહ સત્ય સુધા દરશાવહિંગે,
ચતુરાંગુલ હે દૃગસે મિલહે;
રસ દેવ નિરંજન કો પિવહી,
ગહિ જોગ જુગોજુગ સો જીવહી.

Vaha satya sudha darashaavahinge,
chaturaangul he dragase milahe;
Ras dev niranjan ko pivahee,
gahi jog jugojug so jeevahee;

He will show the true nectar of
immortality,
Which will be captured in your gaze.
As you drink the divinely pure
nectar,
you will realise your immortality,
you will experience the soul. (7)

પર પ્રેમ પ્રવાહ બઢે પ્રભુસેં,
સબ આગમભેદ સુઉર બસેં;
વહ કેવલકો બીજ ગ્યાનિ કહે,
નિજકો અનુભૌ બતલાઈ દિયે.

Par prem pravaah badhe prabhusen,
sab aagambhed su-ura basen;
Vaha kevalko beej gyaanee kahe,
nijko anubhau batalaai diye.

As we bring our love away from
outward objects towards the Lord,
The insight of all scriptures will be
established in our hearts.
Saints call this the seed of
omniscience.
Please show me the means to
experience my true nature. (8)

.

Shrimad Rajchandra Vachanamrut Letter 265, Page 296

9. ક્ષમાપના

9. Kshamaapanaa
Seeking Forgiveness

હે ભગવાન! હું બહુ ભૂલી ગયો, મેં તમારાં અમૂલ્ય વચનને લક્ષમાં લીધાં નહીં. તમારાં કહેલાં અનુપમ તત્ત્વનો મેં વિચાર કર્યો નહીં. તમારાં પ્રણીત કરેલાં ઉત્તમ શીલને સેવ્યું નહીં. તમારાં કહેલાં દયા, શાંતિ, ક્ષમા અને પવિત્રતા મેં ઓળખ્યાં નહીં.

He Bhagvaan! Hun bahu bhooli gayo. Men tamaaraan amoolya vachanne lakshmaan leedhaan naheen. Tamaaraan kahelaan anupam tattvano men vichaar karyo naheen. Tamaaraan praneet karelaan uttam sheelne sevyun naheen. Tamaaraan kahelaan dayaa, shaanti, kshamaa ane pavitrataa men olakhyaan naheen.

Oh Lord! I have erred a great deal. I have not focused on your invaluable teachings. My contemplation has not fathomed the depth of your unique truth. I have not observed the noble conduct prescribed by you. I have not recognised the compassion, peace, forgiveness and purity defined by you.

હે ભગવન્ ! હું ભૂલ્યો, આથડ્યો, રઝળ્યો અને અનંત સંસારની વિટંબનામાં પડ્યો છું. હું પાપી છું. હું બહુ મદોન્મત્ત અને કર્મરજથી કરીને મલિન છું.

He Bhagvan! Hun bhoolyo, aathadyo, razalyo ane anant sansaarnee vitambanaamaan padyo chhun. Hun paapee chhun. Hun bahu madonmatt ane karmarajthee kareene malin chhun.

O Lord, I have erred, stumbled, wandered aimlessly, and have fallen into the infinite troubles of worldly life. I am sinful, intoxicated with pride and tainted by karmic dust.

હે પરમાત્મા! તમારાં કહેલાં તત્ત્વ વિના મારો મોક્ષ નથી. હું નિરંતર પ્રપંચમાં પડ્યો છું, અજ્ઞાનથી અંધ થયો છું, મારામાં વિવેકશક્તિ નથી અને હું મૂઢ છું, હું નિરાશ્રિત છું, અનાથ છું.

He Paramaatmaa! Tamaaraan kahelaan tattva vinaa maaro moksha nathee. Hun nirantar prapanchmaan padyo chhun, agnaanthee andh thayo chhun, maaraamaan vivekshakti nathee ane hun moodh chhun, hun niraashrit chhun, anaath chhun.

O Ultimate Soul! There is no Moksha for me without your truth. I am continuously in worldly illusions, I am blinded by delusion, I do not have discriminative intelligence, I am in folly, foolish, I am without support and shelter,

નીરાગી પરમાત્મા! હું હવે તમારું, તમારા ધર્મનું અને તમારા મુનીનું શરણ ગ્રહું છું. મારા અપરાધ ક્ષય થઇ હું તે સર્વ પાપથી મુક્ત થઉં એ મારી અભિલાષા છે. આગળ કરેલાં પાપોનો હું હવે પશ્ચાત્તાપ કરું છું. જેમ જેમ હું સૂક્ષ્મ વિચારથી ઊંડો ઊતરું છું તેમ તેમ તમારા તત્ત્વના ચમત્કારો મારા સ્વરૂપનો પ્રકાશ કરે છે.

Neeraagee Paramaatmaa! Hun have tamaarun, tamaaraa dharmanun ane tamaaraa muninun sharan grahun chhun. Maaraa aparaadh kshay thai hun sarva paapthee mukta thaun e maaree abhilaashaa chhe. Aagal karelaan paapono hun have pashchaattaap karun chhun. Jem jem hun sukshma vichaarthee oondo ootarun chhun tem tem tamaaraa tattvanaa chamatkaaro maaraa svaroopno prakaash kare chhe.

O totally detached great soul, I seek shelter in you, your dharma and your monks. I firmly desire that my offences be destroyed and I become free of all my sins. I hereby repent for my earlier sins. As I delve deeper and deeper with subtle thoughts, the wonders of your truth cast light on upon my true nature.

તમે નીરાગી, નિર્વિકારી, સત્‌ચિદાનંદસ્વરૂપ, સહજાનંદી, અનંતજ્ઞાની, અનંતદર્શી અને ત્રૈલોક્યપ્રકાશક છો. હું માત્ર મારા હિતને અર્થે તમારી સાક્ષીએ ક્ષમા ચાહું છું.

Tame neeraagee, nirvikaaree, satchidaanandsvaroop, sahajaanandee, anantgnaanee, anantdarshee ane trailokyaprakaashak chho. Hun maatra maaraa hitne arthe tamaaree saakshie kshamaa chaahun chhun.

You are totally detached, free from worldly engrossment, by nature eternal-conscious-blissful (sat-chit-aanand-svaroop), naturally blissful, all knowing, all-perceiving and you cast light on all three worlds (trai-lokya-prakaashak).
In your witness I seek forgiveness purely for the sake of my upliftment.

એક પળ પણ તમારાં કહેલાં તત્ત્વની શંકા ન થાય, તમારા કહેલા રસ્તામાં અહોરાત્ર હું રહું, એ જ મારી આકાંક્ષા અને વૃત્તિ થાઓ! હે સર્વજ્ઞ ભગવાન! તમને હું વિશેષ શું કહું? તમારાથી કંઈ અજાણ્યું નથી. માત્ર પશ્ચાત્તાપથી હું કર્મજન્ય પાપની ક્ષમા ઈચ્છું છું.

Ek pal pan tamaaraan kahelaan tattvanee shankaa na thaay, tamaaraa kahelaa rastaaman ahoraatra hun rahun, e ja maaree aakaankshaa ane vrutti thaao! He sarvagna Bhagvaan! Tamne hun vishesh shun kahun? Tamaaraathee kain ajaanyun nathee. Maatra pashchaattaapthee hun karmajanya paapnee kshamaa ichchhun chhun.

May my desire and inclination be that I do not doubt your truth for a moment, that I remain day and night on the path you have expounded. O omniscient lord! What can I say to you? Nothing is unknown to you. Purely with repentance, I seek forgiveness for my karma-incited sins.

ૐ શાંતિઃ શાંતિઃ શાંતિઃ

Aum Shaantih, Shaantih, Shaantih

Om Peace, Peace, Peace.

Mokshamaala Sikshaapaath 56,
Shrimad Rajchandra Vachanamrut Letter 17, Page 98

10. છ પદનો પત્ર

10. Chha Padno Patra

The Letter of Six Affirmations

અનન્ય શરણના આપનાર એવા
શ્રી સદ્‌ગુરુદેવને અત્યંત ભક્તિથી નમસ્કાર.

Ananya sharannaa aapnaar evaa
shree sadgurudevne atyant bhaktithee namaskaar.

To the divine True Guru who gives incomparably unique shelter, I pay reverence with extreme deep devotion.

શુદ્ધ આત્મસ્વરૂપને પામ્યા છે એવા જ્ઞાનીપુરુષોએ નીચે કહ્યાં છે તે છ પદને સમ્યગ્‌દર્શનના નિવાસનાં સર્વોત્કૃષ્ટ સ્થાનક કહ્યાં છે.

Shuddh aatmasvaroopne paamyaa chhe evaa gnaaneepurushoe neeche kahyaan chhe te chha padne samyagdarshannaa nivaasnaan sarvotkrusht sthaanak kahyaan chhe.

The self-realised souls who have experienced the pure nature of the soul, have stated that the Six Affirmations mentioned below are the foremost abode of self-realisation.

પ્રથમ પદ: ‘આત્મા છે.’

જેમ ઘટપટઆદિ પદાર્થો છે, તેમ આત્મા પણ છે. અમુક ગુણ હોવાને લીધે જેમ ઘટપટ આદિ હોવાનું પ્રમાણ છે; તેમ સ્વપરપ્રકાશક એવી ચૈતન્યસત્તાનો પ્રત્યક્ષ ગુણ જેને વિષે છે એવો આત્મા હોવાનું પ્રમાણ છે.

Pratham pad: ‘Aatmaa chhe.’

Jem ghatpataadi padaartho chhe, tem aatmaa pan chhe. Amuk gun hovaane leedhe jem ghatpat aadi hovaanun pramaan chhe, tem svaparprakaashak evee chaitnyasattaano pratyaksh guna jene vishe chhe evo aatmaa hovaanun pramaan chhe.

First Affirmation: **The Soul Exists.**

Just as objects like pots and fabric exist, so does the atma. The proof of the existence of pots and fabric rests on the existence of certain of their defining characteristics. Similarly, the proof of the existence of the atma rests on the existence of the power of consciousness, which can know both itself and others.

બીજું પદ: 'આત્મા નિત્ય છે.'

ઘટપટઆદિ પદાર્થો અમુક કાળવર્તી છે. આત્મા ત્રિકાળવર્તી છે. ઘટપટાદિ સંયોગે કરી પદાર્થ છે. આત્મા સ્વભાવે કરીને પદાર્થ છે; કેમ કે તેની ઉત્પત્તિ માટે કોઈ પણ સંયોગો અનુભવયોગ્ય થતા નથી. કોઈ પણ સંયોગી દ્રવ્યથી ચેતનસત્તા પ્રગટ થવા યોગ્ય નથી, માટે અનુત્પન્ન છે. અસંયોગી હોવાથી અવિનાશી છે, કેમકે જેની કોઈ સંયોગથી ઉત્પત્તિ ન હોય, તેનો કોઈને વિષે લય પણ હોય નહીં.

Bijun pad: 'Aatmaa nitya chhe.'

Ghatpataadi padaartho amuk kaalvartee chhe. Aatmaa trikaalvartee chhe. Ghatpataadi sanyoge karee padaarth chhe. Aatmaa svabhaave kareene padaarth chhe; kem ke tenee utpatti maate koi pan sanyogo anubhavyogya thataa nathee. Koi pan sanyogee dravyathee chetansattaa pragat thavaa yogya nathee, maate anutpanna chhe. Asanyogee hovaathee avinashee chhe, kemke jenee koi sanyogthee utpatti na hoy, teno koine vishe lay pan hoy naheen.

Second Affirmation: **The Soul is Eternal**

Pots and fabric remain for a limited time. The soul remains for all time. Pots and fabric result from combinations of atoms. The soul is in and of itself. There is not a single combination from which the soul is formed. The power of consciousness does not arise from any compound substance, which means it is not created. Arising from no combinations, it is eternal, as that which does not arise from any combinations cannot come to an end due to them.

ત્રીજું પદ: ‘આત્મા કર્તા છે.’

સર્વ પદાર્થ અર્થક્રિયાસંપન્ન છે. કંઈ ને કંઈ પરિણામક્રિયા સહિત જ સર્વ પદાર્થ જોવામાં આવે છે. આત્મા પણ ક્રિયાસંપન્ન છે. ક્રિયાસંપન્ન છે, માટે કર્તા છે. એ કર્તાપણું ત્રિવિધ શ્રી જિને વિવેચ્યું છે; પરમાર્થથી સ્વભાવપરિણતિએ નિજસ્વરૂપનો કર્તા છે. અનુપચરિત (અનુભવમાં આવવા યોગ્ય, વિશેષ સંબંધ સહીત) વ્યવહારથી તે આત્મા દ્રવ્ય કર્મનો કર્તા છે. ઉપચારથી ઘર, નગર આદિનો કર્તા છે.

Trijun pad: ‘Aatmaa kartaa chhe.’

Sarva padaarth arthakriyaasampanna chhe. Kain ne kain parinaamkriyaa sahit ja sarva padaarth jovaamaan ave chhe. Aatmaa pan kriyaasampanna chhe. Kriyaasampanna chhe, maate kartaa chhe. E kartaapanun trividha shree Jine vivechyun chhe; paramaarththee svabhaavparinatie nijsvaroopno kartaa chhe. Anupcharit (anubhavmaan aavvaa yogya, vishesh sambandh saheet) vyavahaarthee te aatmaa dravya karmano kartaa chhe. Upachaarthee ghar, nagar aadino kartaa chhe.

Third Affirmation: **The Soul is the Author (of karma)**

All substances have a functionality. We witness all substances conducting various fruitful activities. The soul is also active, and is thus an author of action. The Jinas have declared three types of such activity. From the absolutist perspective, realising its own self, it is the cause of its own self. From the perspective known as Anupacharit (that which can come into experience, with respect to a specific relationship) Convention (Vyavahaar), that soul is the author of physical (dravya) karma. By the perspective known as Upcharit Convention, it is the author of homes, towns and so on.

(Note: These two perspectives have some formal technical definitions. The first is technically known as Anupacharit Asadbhut Vyavahaarnay, which takes as it subject the relationship between two objects which are distinct yet associated by a specific relationship. While the soul and body are known to be totally distinct, it is from this perspective that the soul describes the body as itself, by taking into account that they occupy the same space, which is their specific relationship. The same is true for the physical (dravya) karma accruing to the soul.

The second perspective is technically known as Upacharit Asadbhut Vyavahaarnay. This perspective describes two totally distinct objects as being one: When the soul places a sense of possessive identification, or its stamp of “me-and-mine”, on an object such as a horse, an elephant, or a home, all items which are totally distinct in nature from it.

Even though these translations appear to make the text accessible in English, it’s true meaning can only be understood directly from a self-realised True Guru.)

ચોથું પદ: 'આત્મા ભોક્તા છે.'

જે જે કંઈ ક્રિયા છે તે તે સર્વ સફળ છે, નિરર્થક નથી. જે કંઈ પણ કરવામાં આવે તેનું ફળ ભોગવવામાં આવે એવો પ્રત્યક્ષ અનુભવ છે. વિષ ખાધાથી વિષનું ફળ; સાકર ખાવાથી સાકરનું ફળ; અગ્નિસ્પર્શથી તે અગ્નિસ્પર્શનું ફળ; હિમને સ્પર્શ કરવાથી હિમસ્પર્શનું જેમ ફળ થયા વિના રહેતું નથી, તેમ કષાયાદિ કે અકષાયાદિ જે કંઈ પણ પરિણામે આત્મા પ્રવર્તે તેનું ફળ પણ થવા યોગ્ય જ છે, અને તે થાય છે. તે ક્રિયાનો આત્મા કર્તા હોવાથી ભોક્તા છે.

Chothun pad: 'Aatmaa bhoktaa chhe.'

Je je kain kriyaa chhe te te sarva safal chhe, nirarthak nathee. Je kain pan karvaamaan aave tenun fal bhogavvaamaan ave evo pratyaksh anubhav chhe. Vish khaadhaathee vishnun fal; saakar khaavaathee saakarnun fal; agnisparshthee te agnisparshnun fal; himne sparsh karvaathee himasparshnun jem fal thayaa vinaa rahetun nathee, tem kashaayaadi ke akashaayadi je kain pan parinaame aatmaa pravarte tenun fal pan thavaa yogya ja chhe, ane te thaay chhe. Te kriyaano aatmaa kartaa hovaathee bhoktaa chhe.

Fourth Affirmation: **The Soul Endures (the fruit of karma).**

Whichever actions there are, they are all fruitful, and not futile. We directly experience that all that is done bears fruit which we must endure. Consuming poison results in poisoning; swallowing sugar leads to the experience of sweetness; touching fire leads to its own fruit. Just as touching snow is not without one feeling cold, so whatever the soul's conduct, passionate or dispassionate, it must result in some kind of fruit, and it does. The soul, being the author of such actions, endures their fruits.

પાંચમું પદ: 'મોક્ષપદ છે.'

જે અનુપચરિત વ્યવહારથી જીવને કર્મનું કર્તાપણું નિરૂપણ કર્યું, કર્તાપણું હોવાથી ભોક્તાપણું નિરૂપણ કર્યું; તે કર્મનું ટળવાપણું પણ છે; કેમ કે પ્રત્યક્ષ કષાયાદિનું તીવ્રપણું હોય પણ તેના અનભ્યાસથી, તેના અપરિચયથી, તેને ઉપશમ કરવાથી, તેનું મંદપણું દેખાય છે, તે ક્ષીણ થવા યોગ્ય દેખાય છે, ક્ષીણ થઇ શકે છે. તે તે બંધભાવ ક્ષીણ થઇ શકવા યોગ્ય હોવાથી તેથી રહિત એવો જે શુદ્ધ આત્મસ્વભાવ તે રૂપ મોક્ષપદ છે.

Paanchmun pad: 'Mokshapad chhe.'

Je anupcharit vyavahaarthee jeevane karmanun kartaapanun niroopan karyun, kartaapanun hovaathee bhoktaapanun niroopan karyun; te karmanun talvaapanun pan chhe; kem ke pratyaksha kashaayaadinun teevrapanun hoya pan tenaa anabhyaasthee, tenaa aparichaythee, tene upasham karavaathee, tenun mandpanun dekhaay chhe, te ksheen thavaa yogya dekhaay chhe, ksheen thai shake chhe. Te te bandhbhaav ksheen thai shakvaa yogya hovaathee tethee rahit evo je shuddh aatmasvabhaav te roop mokshapad chhe.

Fifth Affirmation: **There is a State Known as Moksha.**

The soul is said to author karma according to the convention known as anupcharit vyavahaar. Due to this authorship the soul endures karma. This authorship is capable of cessation. While there is intensity of the passions, by refraining from them, reducing familiarity with them, by calming them, this intensity is diluted. These passions appear capable of elimination, and can be gradually eliminated. These binding inclinations being capable of elimination, devoid of them, the pure state of the atma's true nature, is the state of Moksha.

છઠ્ઠું પદ: 'તે મોક્ષનો ઉપાય છે.'

જો કદી કર્મબંધ માત્ર થયા કરે એમ જ હોય, તો તેની નિવૃત્તિ કોઈ કાળે સંભવે નહીં; પણ કર્મબંધથી વિપરીત સ્વભાવવાળાં એવાં જ્ઞાન, દર્શન, સમાધિ, વૈરાગ્ય, ભક્ત્યાદિ સાધન પ્રત્યક્ષ છે; જે સાધનના બળે કર્મબંધ શિથિલ થાય છે, ઉપશમ પામે છે, ક્ષીણ થાય છે. માટે તે જ્ઞાન, દર્શન, સંયમાદિ મોક્ષપદના ઉપાય છે.

Chhatthun pad: 'Te mokshano upaay chhe.'

Jo kadee karmabandh maatra thayaa kare em ja hoy, to tenee nivrutti koi kaale sambhave naheen; pan karmabandhthee vipareet svabhaavvaalaan evaan gnaan, darshan, samaadhi, vairaagya, bhaktyaadi saadhan pratyaksh chhe; je saadhanna bale karmabandh shithil thaay chhe, upsham paame chhe, ksheen thaay chhe. Maate te gnaan, darshan, sanyamaadi moskshapadnaa upaay chhe.

Sixth Affirmation: **There is a Means to Moksha.**

If it were the case that karmic bondage simply continuously occurred, then we would never be free of it. But there exist means opposite in nature to karmic bondage, such as knowledge, perception, samadhi (absorption in meditation), detachment and bhakti. Through the power of these observances, karmic bondage is weakened, suppressed, destroyed and eliminated, and thus, knowledge, perception, restraint and others constitute the path to Moksha.

શ્રી જ્ઞાનીપુરુષોએ સમ્યક્દર્શનનાં મુખ્ય નિવાસભૂત કહ્યાં એવાં આ છ પદ અત્રે સંક્ષેપમાં જણાવ્યાં છે. સમીપમુક્તિગામી જીવને સહજ વિચારમાં તે સપ્રમાણ થવા યોગ્ય છે, પરમ નિશ્ચયરૂપ જણાવા યોગ્ય છે, તેનો સર્વ વિભાગે વિસ્તાર થઇ તેના આત્મામાં વિવેક થવા યોગ્ય છે.

Shree gnaaneepurushoe samyakdarshannaan mukhya nivaasabhoot kahyaan evaan aa chha pad atre sankshepmaan janaavyaan chhe. Sameepmuktigaamee jeevne sahaj vichaarmaan te sapramaan thavaa yogya chhe, param nishchayroop janaavaa yogya chhe, teno sarva vibhaage vistaar thai tenaa aatmaamaan vivek thavaa yogya chhe.

The Six Affirmations, which Enlightened Saints have declared to be the foremost abode of self-realisation, have been stated briefly here. Souls who only have a few lives left before Moksha will intuitively accept them, will feel them to be supremely real. Comprehensive analysis of them will firmly engrain them in the soul, helping him to discriminate between soul and matter.

આ છ પદ અત્યંત સંદેહ રહિત છે, એમ પરમપુરુષે નિરુપણ કર્યું છે. એ છ પદનો વિવેક જીવને સ્વસ્વરૂપ સમજવાને અર્થે કહ્યો છે.

Aa chha pad atyant sandeh rahit chhe, em parampurushe nirupan karyun chhe. E chha padno vivek jeevne svasvaroop samajvaane arthe kahyo chhe.

Great souls have proclaimed these Six Affirmations as totally beyond doubt. Insight into the Six Affirmations has been given so as to enable the soul to understand its own true self.

અનાદિ સ્વપ્નદશાને લીધે ઉત્પન્ન થયેલો એવો જીવનો અહંભાવ, મમત્વભાવ તે નિવૃત્ત થવાને અર્થે આ છ પદની જ્ઞાનીપુરુષોએ દેશના પ્રકાશી છે.

Anaadi svapnadashaane leedhe utpanna thayelo jeevno ahambhaav, mamatvabhaav te nivrutt thavaane arthe aa chha padnee gnaaneepurushoe deshanaa prakaashee chhe.

The self-realised saints have cast light on these Six Affirmations in order to free the soul from its sense of me- and mine-ness born of the dreamlike state it has been in since time immemorial.

તે સ્વપ્નદશાથી રહિત માત્ર પોતાનું સ્વરૂપ છે, એમ જો જીવ પરિણામ કરે, તો સહજ માત્રમાં જાગૃત થઇ સમ્યક્દર્શનને પ્રાપ્ત થાય; સમ્યક્દર્શનને પ્રાપ્ત થઇ સ્વસ્વભાવરૂપ મોક્ષને પામે. કોઈ વિનાશી, અશુદ્ધ અને અન્ય એવા ભાવને વિષે તેને હર્ષ, શોક, સંયોગ ઉત્પન્ન ન થાય.

Te svapnadashaathee rahit maatra potaanun svaroop chhe, em jo jeeva parinaam kare, to sahaj maatramaan jaagrut thai samyakdarshanne praapt thaay; samyakdarshanne praapt thai svasvabhaavroop mokshane paame. Koi vinaashee, ashuddh ane anya evaa bhaavne vishe tene harsh, shok, sanyog utpanna na thaay.

If the soul brings itself to the realisation, that beyond the dreamlike state lies its own pure nature, then it instantly awakens itself and attains self-realisation; after self-realisation, it can attain Moksha in the form of its own true nature. It will then not experience joy or sorrow from, or become embroiled in, fleeting, impure and other such feelings.

તે વિચારે સ્વસ્વરૂપને વિષે જ શુદ્ધપણું, સંપૂર્ણપણું, અવિનાશીપણું, અત્યંત આનંદપણું, અંતર રહિત તેના અનુભવમાં આવે છે. સર્વ વિભાવ પર્યાયમાં માત્ર પોતાને અધ્યાસથી ઐક્યતા થઇ છે, તેથી કેવળ પોતાનું ભીન્નપણું જ છે, એમ સ્પષ્ટ – પ્રત્યક્ષ - અત્યંત પ્રત્યક્ષ - અપરોક્ષ તેને અનુભવ થાય છે. વિનાશી અથવા અન્ય પદાર્થના સંયોગને વિષે તેને ઇષ્ટ-અનિષ્ટપણું પ્રાપ્ત થતું નથી.

Te vichaare svasvaroopne vishe ja shuddhpanun, sampoornapanun, avinaasheepanun, atyant aanandpanun, antar rahit tenaa anubhavmaan aave chhe. Sarva vibhaav paryaaymaan maatra potaane adhyaasthee aikyataa thai chhe, tethee keval potaanun bhinnapanun ja chhe, em spasht - pratyaksh - atyant pratyaksh - aparoksh tene anubhav thaay chhe. Vinaashee athavaa anya padaarthna sanyogne vishe tene isht-anishtpanun praapt thatun nathee.

This realisation will lead to an unencumbered experience within itself of its own purity, completeness, eternity, and ecstasy. It directly and clearly experiences the inner self when it comes out of this recurring habit of falsely identifying itself with every worldly manifestation. Thus, its real identity is totally distinct. It no longer experiences like and dislike toward ephemeral objects from which it is distinct.

જન્મ, જરા, મરણ રોગાદિ બાધારહિત સંપૂર્ણ માહાત્મ્યનું ઠેકાણું એવું નિજસ્વરૂપ જાણી, વેદી તે કૃતાર્થ થાય છે. જે જે પુરુષોને એ છ પદ સપ્રમાણ એવાં પરમ પુરુષનાં વચને આત્માનો નિશ્ચય થયો છે, તે તે પુરુષો સર્વ સ્વરૂપને પામ્યા છે; આધિ, વ્યાધિ, ઉપાધિ, સર્વ સંગથી રહિત થયા છે, થાય છે; અને ભાવિકાળમાં પણ તેમ જ થશે.

Janma, jaraa, maran rogaadi baadhaarahit sampoorna maahaatmyanun thekaanun evun nijsvaroop jaanee, vedee te krutaarth thaay chhe. Je je purushone e chha pad sapramaan evaan param purushnaan vachane aatmaano nishchay thayo chhe, te te purusho sarva svaroopne paamyaa chhe; Aadhi, vyaadhi, upaadhi, sarva sangthee rahit thayaa chhe, thaay chhe; ane bhaavikaalmaan pan tem ja thashe.

Understanding and experiencing its own majesty, as unperturbed by birth, ageing, death, illness and so on, it attains fulfilment. In the past, present and future, all those people who have come to firmly believe these Six Affirmations through the words of a great soul have all attained their true nature; they have become free of mental, physical and all other troubles, have become free of all associations.

જે સત્પુરુષોએ જન્મ, જરા, મરણનો નાશ કરવાવાળો, સ્વસ્વરૂપમાં સહજ અવસ્થાન થવાનો ઉપદેશ કહ્યો છે, તે સત્પુરુષોને અત્યંત ભક્તિથી નમસ્કાર છે. તેની નિષ્કારણ કરુણાને નિત્ય પ્રત્યે નિરંતર સ્તવવામાં પણ આત્મસ્વભાવ પ્રગટે છે, એવા સર્વ સત્પુરુષો, તેના ચરણારવિંદ સદાય હૃદયને વિષે સ્થાપન રહો!

Je satpurushoe janma, jaraa, maranno naash karvaavaalo, svasvaroopmaan sahaj avasthaan thavaano updesh kahyo chhe, te satpurushone atyant bhaktithee namaskaar chhe. Tenee nishkaaran karunaane nitya pratye nirantar stavvaamaan pan aatmasvabhaav pragate chhe, evaa sarva satpurusho, tenaa charanaarvind sadaay hradayane vishe sthaapan raho!

May there be extreme devotion towards the saint who has explained how to easily overcome birth-ageing-death and how to naturally remain in the self. Even continuously extolling his selfless compassion, awakens the true nature of the self. May the lotus feet of such a saint remain eternally established in the heart.

જે છ પદથી સિદ્ધ છે એવું આત્મસ્વરૂપ તે જેનાં વચનને અંગીકાર કર્યે સહજમાં પ્રગટે છે, જે આત્મસ્વરૂપ પ્રગટવાથી સર્વ કાળ જીવ સંપૂર્ણ આનંદને પ્રાપ્ત થઇ, નિર્ભય થાય છે, તે વચનના કહેનાર એવા સત્પુરુષના ગુણની વ્યાખ્યા કરવાને અશક્તિ છે; કેમ કે જેનો પ્રત્યુપકાર ન થઇ શકે એવો પરમાત્મભાવ તે જાણે કંઈ પણ ઇચ્છ્યા વિના માત્ર નિષ્કારણ કરુણાશીલતાથી આપ્યો, એમ છતાં પણ જેણે અન્ય જીવને વિષે આ મારો શિષ્ય છે, અથવા ભક્તિનો કર્તા છે, માટે મારો છે, એમ કદી જોયું નથી, એવા જે સત્પુરુષ તેને અત્યંત ભક્તિએ ફરી ફરી નમસ્કાર હો!

Je chha padthee siddh chhe evun aatmasvaroop te jenaa vachanne angeekaar karye sahajmaan pragate chhe, je aatmasvaroop pragatvaathee sarva kaal jeeva sampoorna aanandne praapt thai nirbhay thaay chhe, te vachannaa kahenaar evaa satpurushnaa gunnee vyaakhyaa karvaane ashakti chhe, kem ke jeno pratyupkara na thai shake evo paramaatmabhaav te jaane kain pana ichchhyaa vinaa maatra nishkaaran karunaasheeltaathee aapyo, em chhataan pan jene anya jeevane vishe aa maaro shishya chhe, athavaa bhaktino kartaa chhe, maate maaro chhe, em kadee joyun nathee, evaa je satpurush tene atyant bhaktie faree faree namaskaar ho!

By accepting the words of a saint, the nature of the soul, established by means of the Six Affirmations, is manifested. By realising this nature of the soul, the soul attains pure eternal happiness and becomes fearless. The spiritual virtues of such a saint are impossible to articulate, for they have given us the means to attain the inner state of the ultimate soul (Paramaatmabhaav), for which words cannot express enough gratitude, and he has given without any desire and with totally selfless compassion. Despite this, he does not have a feeling of possessiveness towards any other soul, that “this is my disciple, devoted to me, and so is mine.” Let there be profound homage again and again for such a saint.

જે સત્પુરુષોએ સદ્‌ગુરુની ભક્તિ નિરૂપણ કરી છે, તે ભક્તિ માત્ર શિષ્યના કલ્યાણને અર્થે કહી છે. જે ભક્તિને પ્રાપ્ત થવાથી સદ્‌ગુરુના આત્માની ચેષ્ટાને વિષે વૃત્તિ રહે, અપૂર્વ ગુણ દ્રષ્ટિગોચર થઇ અન્ય સ્વચ્છંદ મટે, અને સહેજે આત્મબોધ થાય એમ જાણીને જે ભક્તિનું નિરૂપણ કર્યું છે, તે ભક્તિને અને તે સત્પુરુષોને ફરી ફરી ત્રિકાળ નમસ્કાર હો!

Je satpurushoe sadgurunee bhakti niroopan karee chhe, te bhakti maatra shishyanaa kalyaanne arthe kahee chhe. Je bhaktine praapt thavaathee sadgurunaa aatmaanee cheshtaane vishe vrutti rahe, apoorva gun drashtigochar thai anya svachchhand mate, ane saheje aatmabodh thaay em jaaneene je bhaktinun niroopan karyun chhe, te bhaktine ane te satpurushone faree faree trikaal namaskaar ho!

The devotion towards the True Guru which is propagated by the saints is simply for the benefit of the disciple. By attaining this devotion, the inclinations are drawn towards the inner conduct of the true guru, his unique virtues come into sight, other types of hubris are cured, and insight into the soul is easily attained. Knowing this, he has emphasised devotion towards the True Guru. Let there be eternal veneration for the saint, and to this devotion.

જો કદી પ્રગટપણે વર્તમાનમાં કેવળજ્ઞાનની ઉત્પત્તિ થઇ નથી પણ જેના વચનના વિચારયોગે શક્તિપણે કેવળજ્ઞાન છે એમ સ્પષ્ટ જાણ્યું છે, શ્રદ્ધાપણે કેવળજ્ઞાન થયું છે, વિચારદશાએ કેવળજ્ઞાન થયું છે, ઇચ્છાદશાએ કેવળજ્ઞાન થયું છે, મુખ્ય નયના હેતુથી કેવળજ્ઞાન વર્તે છે, ...

Jo kadee pragatpane vartamaanmaan kevalgnaannee utpatti thai nathee pan jenaa vachannaa vichaaryoge shaktipane kevalgnaan chhe, em spasht jaanyun chhe, shraddhaapane kevalgnaan thayun chhe, vichaardashaae kevalgnaan thayun chhe, ichchhaadashaae kevalgnaan thayun chhe, mukhya naynaa hetuthee kevalgnaan varte chhe, ...

Even though total enlightenment does not manifestly arise in current times, by contemplating the words of this saint (who draws from the enlightenment of the Tirthankars), I have come to clearly know my potential for total enlightenment. I have attained faith that I can become enlightened, have contemplated enlightenment rationally, aspire to be enlightened and realise that from the absolute viewpoint, the soul is enlightened by nature.

... તે કેવળજ્ઞાન સર્વ અવ્યાબાધ સુખનું પ્રગટ કરનાર, જેના યોગે સહજ માત્રમાં જીવ પામવા યોગ્ય થયો, તે સત્પુરુષના ઉપકારને સર્વોત્કૃષ્ટ ભક્તિએ નમસ્કાર હો! નમસ્કાર હો!

... te kevalgnaan sarva avyaabaadh sukhanun pragat karanaar, jenaa yoge sahaj maatramaan jeeva paamvaa yogya thayo, te satpurushnaa upkaarne sarvotkrusht bhaktie namaskaar ho! Namaskaar ho!

This enlightenment is the source of boundless bliss. Let there be the utmost veneration to the grace of the saint, in whose presence, the soul naturally and easily becomes worthy of attaining enlightenment. Let there be reverence.

Shrimad Rajchandra Vachanaamrut Letter 493, Page 394

11. વીતરાગનો કહેલો માર્ગ

11. Veetraagno Kahelo Maarg

The Path Preached by the Equanimously Detached Lord

ૐ

AUM

વીતરાગનો કહેલો પરમ શાંત રસમય ધર્મ પૂર્ણ સત્ય છે, એવો નિશ્ચય રાખવો. જીવના અનધિકારીપણાને લીધે તથા સત્પુરુષના યોગ વિના સમજાતું નથી; તો પણ તેના જેવું જીવને સંસાર રોગ મટાડવાને માટે બીજું કોઈ પૂર્ણ હિતકારી ઔષધ નથી, એવું વારંવાર ચિંતવન કરવું.

Veetaraagno kahelo param shaant rasmay dharma poorna satya chhe, evo nischay raakhvo. Jeevanaa anadhikaareepanaane leedhe tathaa satapurushnaa yog vinaa samajaatun nathee; to pan tenaa jevun jeevne sansaar rog mataadvaane maate beejun koi poorna hitkaari aushadh nathee, evun vaaramvaar chintvan karvun.

We should firmly accept that the most peaceful, enthused path described by the equanimously detached lord is totally true. Due to the soul's unworthiness and the absence of a personification of truth, it cannot be understood. Yet there is no other totally uplifting cure for the disease of embodiment. Contemplate over this.

આ પરમ તત્ત્વ છે, તેનો મને સદાય નિશ્ચય રહો; એ યથાર્થ સ્વરૂપ મારા હૃદયને વિષે પ્રકાશ કરો, અને જન્મમરણાદિ બંધનથી અત્યંત નિવૃત્તિ થાઓ! નિવૃત્તિ થાઓ!!

Aa param tattva chhe, teno mane sadaay nishchay raho; e yathaarth svaroop maaraa hradayane vishe prakaash karo, ane janmamaranaadi bandhanthee atyant nivrutti thaao! Nivrutti thaao!!

This is the supreme truth, may I remain ever resolute in this. May this truth about the path enlighten my heart, and may I become totally free, completely free, from the bondage of death and rebirth.

હે જીવ! આ ક્લેશરૂપ સંસાર થકી, વિરામ પામ, વિરામ પામ, કાંઇક વિચાર, પ્રમાદ છોડી, જાગૃત થા! જાગૃત થા!! નહીં તો રત્ન ચિંતામણિ જેવો આ મનુષ્ય દેહ નિષ્ફળ જશે.

He jeeva! Aa kleshroop sansaar thakee, viraam paam, viraam paam; kaink vichaar, pramaad chhodee, jaagrut thaa! Jaagrut thaa!! Naheen to ratna chintaamani jevo aa manushya deh nishfal jashe.

O soul, take respite, respite, from this stressful world. Think a little, abandon laxity and awaken! Awaken! Or this human life, which is so very rare (like the wish-fulfilling jewel called Ratnachintamani), will go to waste.

હે જીવ! હવે તારે સત્પુરુષની આજ્ઞા નિશ્ચય ઉપાસવા યોગ્ય છે.

He jeeva! Have taare satpurushnee aagnaa nischay upaasvaa yogya chhe.

O soul, you now must heed the command of a personification of the truth (satpurush).

ૐ શાંતિઃ શાંતિઃ શાંતિઃ

Aum Shaantih, Shaantih, Shaantih

Om Peace, Peace, Peace.

Shrimad Rajchandra Vachanaamrut, Letter 505, Page 406

હ કામ! હે માન! હે સંગઉદય!
હે વચનવર્ગણા! હે મોહ! હે મોહદયા!
હે શિથિલતા! તમે શા માટે અંતરાય કરો છો?
પરમ અનુગ્રહ કરીને
હવે અનુકૂળ થાઓ! અનુકૂળ થાઓ.

He kaam! He maan! He sanguday!
He vachanvarganaa! He moh! He mohdayaa!
He shithiltaa!
Tame shaa maate antaraay karo chho?
Param anugrah kareene have anukool thaao!
Anukool thaao.

O desire! O pride! O the arising of association!
O substance of speech!
O delusion! O deluded compassion!
O complacency! Why do you obstruct me?
Greatly oblige me and become conducive, conducive!

Aabhyantar Parinaam Avlokan, Haathnondh 2, 19, Page 823

12. પ્રાતઃકાળની સ્તુતિ

12. Praatahakaalnee Stuti
(Early Morning Hymn)

મહાદેવ્યાઃ કુક્ષિરત્નં, શબ્દજીતરવાત્મજમ્;
રાજચંદ્રમહં વંદે, તત્ત્વલોચનદાયકમ્.

Mahaadevyaah kukshiratnam,
shabdajeetavaraatmajam;
Raajchandramaham vande,
tattvalochanadaayakam.

The jewel born to mother Devba,
the master of the word, son of
Ravjibhai
I render obeisance to Rajchandra,
the light of whose wisdom has
bestowed divine eyes to see the
truth. (1)

જય ગુરુદેવ! સહજાત્મસ્વરૂપ પરમ ગુરુ શુદ્ધ
ચૈતન્યસ્વામી.

Jay gurudev!
Sahajaatmasvaroop paramguru
shuddh chaitanyasvaamee.

Glory be to you, o divine guru!
Gracefully still in your true
nature, you are the supreme
guru, master of your pure
consciousness. (2)

ૐકારં બિંદુ સંયુક્તં, નિત્યં ધ્યાયન્તિ યોગીનઃ,
કામદં મોક્ષદં ચૈવ, ૐકારાય નમો નમઃ

Omkaaram bindu sanyuktam,
nityam dhyaayanti yogeenah,
Kaamadam mokshadam chaiva,
omkaaraaya namo namaha.

Yogis (spiritual seekers) constantly
meditate focusing on the omkar mantra.
It satisfies the noblest of all desires,
namely Moksha.
I repeatedly pay homage to the five
supreme beings (Panch Parmeshti)
symbolised by the omkar mantra.
[These five are: Arihant, Siddh,
Aachaarya, Upaadhyaay, Saadhu] (3)

મંગલમય મંગલકરણ, વીતરાગ વિજ્ઞાન,
નમો તાહિ જાતે ભયે, અરિહંતાદિ મહાન;

Mangalamay mangalakaran,
veetaraag vignaan,
Namo taahi jaate bhaye,
arihantaadi mahaan;

Auspicious source of true bliss, the
Totally Equanimous Enlightenment
of the Lord who is free from
deluded attachment,
Worship of this wisdom confers
a glorious status such as that of
Arihant. (4)

વિશ્વભાવ વ્યાપિ તદપિ, એક વિમલ ચિદ્રૂપ,
જ્ઞાનાનંદ મહેશ્વરા, જયવંતા જિનભૂપ;

Vishvabhaav vyaapi tadapi,
ek vimal chidroop,
Gnaanaanand maheshvaraa,
jayavantaa Jinabhoop;

One who is pure consciousness, having overcome all impurity, purely witnesses all modifications within the universe;
Immersed in the ecstasy of self (knowledge), O noblest divinity, glory be to you, O lord Jina. (5)

મહત્તત્વ મહનીયમહ: મહાધામ ગુણધામ,
ચિદાનંદ પરમાતમા, વંદો રમતા રામ.

Mahattatva mahaneeyamahah
mahaadhaam gunadhaam;
Chidaanand paramaatamaa,
vando ramataa raam.

Oh Glorious one! Worshipful, divinely great shelter, treasury of virtues,
Consciously blissful, almighty soul, I bow and pay obeisance to you as you reside in your ecstasy. (6)

તીન ભુવન ચૂડા રતન, સમ શ્રી જિનકે પાય,
નમત પાઈએ આપ પદ, સબ વિધિ બંધ નશાય.

Teen bhuvan chudaa ratan,
sam shree Jinake paay;
Namat paaie aap pad,
sab vidhi bandh nashaay.

The most precious gem (Chudaaratna) in the three worlds is used to describe the greatness of the shelter of Lord Jina's feet,
Paying homage leads to self-realisation. It is his shelter that will destroy all the means by which bondage is caused. (7)

નમું ભક્તિભાવે, ઋષભ જિન શાંતિ અઘ હરો,
તથા નેમિ પાર્શ્વ, પ્રભુ મમ સદા મંગલ કરો;
મહાવીરસ્વામી, ભુવનપતિ કાપો કુમતિને,
જિના શેષા જે તે સકલ મુજ આપો સુમતિને.

Namun bhaktibhaave,
Rushabh Jina Shaanti agh haro,
Tathaa Nemi Paarshva,
prabhu mama sadaa mangal karo;
Mahaaveersvaamee,
bhuvanpati kaapo kumatine,
Jinaa sheshaa je te
sakal muj aapo sumatine.

I bow with devotion to Jinas Rushabhdev and Shantinath, and by doing so, I beseech you to remove my sins. Also Neminath, Parshvanath, always bless
me with spiritual welfare; O! Mahavir Swami, the Lord of the three worlds, please destroy my delusion, and all remaining Jinas, I pray that you grant me true wisdom. (8)

અર્હંતો ભગવંત ઇન્દ્રમહિતાઃ
સિદ્ધાશ્ચ સિદ્ધિસ્થિતાઃ
આચાર્યા જિનશાસનોન્નતિકરાઃ
પૂજ્યા ઉપાધ્યાયકાઃ
શ્રીસિદ્ધાન્તસુપાઠકા મુનિવરા,
રત્નત્રયારાધકાઃ
પંચૈ તે પરમેષ્ઠિનઃ પ્રતિદિનં
કુર્વન્તુ વો મંગલમ્.

Arhanto bhagvant indramahitaah,
siddhaashcha siddhisthitaah,
Aachaarya Jinashaasanonnatikaraah
poojyaa upaadhyaayakaah,
Shreesiddhaantsupaathakaa munivaraa,
ratnatrayaaraadhakaah,
Panchai te parameshthinah pratidinam
kurvantu vo mangalam.

Divine Arihanta, conquerors of the inner enemies, are venerable to even the kings of the heavens (Indra), the fully liberated Siddhas are enthroned in Siddha Shila:
Also the Acharyas – the spiritual leaders who foster the nobility of the faith, the tutors (Upadhyaya) who expound on the doctrine
The mendicants (Sadhu) who observe the three jewels (The three jewels which constitute that path to Moksha: right vision (self-realised perspective), right knowledge and right conduct)
I pay daily homage to these five supreme beings (panch parmeshti), so that they continue to be the cause of my spiritual upliftment. (9)

ભક્તામર પ્રણતમૌલિમણિ પ્રભાણા –
મુદ્યોતકં દલિતપાપતમોવિતાનમ્;
સમ્યક્પ્રણમ્ય જિનપાદયુગં યુગાદા -
વાલંબનં ભવજલે પતતાં જનાનામ્.

Bhaktaamar pranatamaulimani prabhaanaa -
Mudhyotakam dalitpaaptamovitaanam.
Samyakpranamya Jinapaadyugam yugaadaa -
Vaalambanam bhavjale patataam janaanaam.

When the heavenly gods bow down at the feet of Bhagavan Rishabhadev the jewels in their crowns sparkle in the radiance of his aura.
The sins of the lowly souls and the darkness of their delusion are removed.
True devotion at the feet of the Jinas is the best path as they are a support to those who have been falling into the ocean of worldly life over the ages. (10)

યઃ સંસ્તુતઃ સકલ વાઙ્મયતત્ત્વબોધા -
દુદ્ભૂતબુદ્ધિ પટુભિઃ સુરલોકાનાથૈઃ
સ્તોત્રૈર્જગત્ત્રિતય ચિત્તહરૈરુદારૈઃ
સ્તોષ્યે કિલાહમપિ તં પ્રથમં જિનેન્દ્રમ્.

Yah sanstutah sakal
vaangamayatattvabodhaa -
Dudbhootbuddhi patubhih
suralokanaathaih.
Stotrairajagattritaya chittharairudaaraih
Stoshye kilahamapi tam
prathamam jinendram.

The Lord whose wisdom embraces the essence of all scriptures,
The celestial beings are in awe of him, because of this wisdom
He has won the hearts of souls in all three worlds.
All twenty-four Tirthankaras have been praised in pure hymns, I revere the first of them Shree Rushabhdev. (11)

દર્શનં દેવદેવસ્ય, દર્શનં પાપનાશનમ્,
દર્શનં સ્વર્ગસોપાનં, દર્શનં મોક્ષસાધનમ્;
દર્શનાદ્ દુરીતધ્વંસિ, વંદનાદ્ વાંચ્છિતપ્રદઃ
પૂજનાત્ પૂરકઃ શ્રીણાં, જિનઃ સાક્ષાત સુરદ્રુમઃ.

Darshanam devdevasya,
darshanam paapnaashanam,
Darshanam svargsopaanam,
darshanam mokshasaadhanam;
Darshanaad duritdhvansi,
vandanaad vaanchchhitpradah
Poojanaat poorakah shreenan,
Jinah saakshaat suradrumah.

To be blessed by their perspective and vision, we first need to worship them with devout eyes.
Vision of the Lord of the Lords is the true vision, and (worship of) that vision destroys sins;
That vision is akin to a ladder to heaven and progressively that vision leads to Moksha;
That vision (self-realisation) eliminates the most difficult of karmas, Devotion to that vision fulfils all desires,
Proper (True) worship of the Jina bestows Moksha, so that the Jina is a wish-fulfilling tree (Kalpavriksha). (12)

પ્રભુદર્શન સુખસંપદા, પ્રભુદર્શન નવ નિધિ,
પ્રભુદર્શનસેં પામીએ, સકલ મનોરથ સિદ્ધિ.

Prabhudarshan sukhsampadaa,
prabhudarshan nav nidhi,
Prabhudarshansen paamie,
sakal manorath siddhi.

A worshipful vision of The Lord bestows happiness. That self-realisation unlocks the soul's treasure chests.
By means of that vision, our desire for enlightenment is fulfilled. (13)

જીવડા જિનવર પૂજીએ, પૂજાનાં ફળ હોય;
રાજ નમે, પ્રજા નમે, આણ ન લોપે કોય.

Jeevadaa Jinvar poojee-e,
poojaanaan fal hoy;
Raaj name, prajaa name,
aan na lope koy.

O! Soul, when we worship Lord Jina, that worship will bear such a fruit that,
The King will bow and so will his subjects, and nobody will disobey your orders. (14)

કુંભે બાંધ્યું જળ રહે, જળ વિણ કુંભ ન હોય;
જ્ઞાને બાંધ્યું મન રહે, ગુરુ વિણ જ્ઞાન ન હોય.

Kumbhe baandhyun jal rahe,
jal vin kumbh na hoy;
Gnaane bhaandhyun man rahe,
guru vin gnaan na hoy.

A pot contains water, but without water, a pot cannot be made;
Similarly wisdom contains the mind, but, without a Guru, there can be no wisdom. (15)

ગુરુ દીવો, ગુરુ દેવતા, ગુરુ વિણ ઘોર અંધાર;
જે ગુરુવાણી વેગળા, રડવડીઆ સંસાર.

Guru deevo, guru devtaa,
guru vin ghor andhaar;
Je guruvaanee vegalaa,
radvadeeaa sansaar.

The Guru is the lamp, the Guru is the Lord himself, without the Guru there is absolute darkness;
Those bereft of the Guru's Word will continue to suffer in the vicious cycle of birth and death. (16)

તનકર, મનકર, વચનકર, દેત ન કાહુ દુઃખ;
કર્મ રોગ પાતિક ઝરે, નિરખત સદ્‌ગુરુ મુખ.

Tankar, mankar, vachankar,
det na kaahu dukh;
Karma rog paatik zare,
nirkhat sadguru mukh.

If, with body, mind or speech no pain is caused to anyone, surely the disease of karma will be destroyed, gazing on the True Guru's countenance. (17)

દરખતસેં ફળ ગિર પડ્યા, બુઝી ન મનકી પ્યાસ;
ગુરુ મેલી ગોવિંદ ભજે, મીટે ન ગર્ભાવાસ.

Darkhatsen fal gir padyaa,
boozee na manakee pyaas;
Guru melee Govind bhaje,
meete na garbhaavaas.

A fruit jumped from a tree (to a pond), but its thirst went unquenched.
Leaving the Guru to worship the Lord directly will not relieve one from rebirth. (18)

ભાવે જિનવર પૂજીએ, ભાવે દીજે દાન;
ભાવે ભાવના ભાવિયે, ભાવે કેવળ જ્ઞાન,

Bhaave Jinavar poojee-e,
bhaave deeje daan;
Bhaave bhaavnaa bhaaviye,
bhaave keval gnaan,

Worshiping the Jina with true feeling, giving charity with true feeling;
Contemplating the qualities of the soul with true feeling, these true feelings will lead to Omniscience. (19)

ત્વં માતા, ત્વં પિતા ચૈવ, ત્વં ગુરુસ્ત્વં બાંધવ:
ત્વમેક: શરણં સ્વામીન્ જીવિતં જીવિતેશ્વર:

Tvam maataa, tvam pitaa chaiva,
tvam gurustvam baandhavah,
Tvamekah sharanam svaamin
jeevitam jeeviteshvarah.

You alone are the mother, you alone are the father, you alone are the Guru, you alone are the brother.
O! Lord! you alone are my shelter, you are my everything, you are the Lord of my life. (20)

ત્વમેવ માતા ચ પિતા ત્વમેવ,
ત્વમેવ ભ્રાતા ચ સખા ત્વમેવ;
ત્વમેવ વિદ્યા દ્રવિણં ત્વમેવ,
ત્વમેવ સર્વં મમ દેવ દેવ.

Tvameva maataa cha pitaa tvameva,
tvameva bhraataa cha sakhaa tvameva;
Tvameva vidhyaa dravinam tvameva,
tvameva sarvam mama deva deva.

You are my mother and you are my father, you are my brother and you are my friend.
You are my wisdom, you are my wealth, you are my everything, O Lord of all Lords! (21)

યત્સ્વર્ગાવતરોત્સવે
યદભવજ્જન્માભિષેકોત્સવે,
યદીક્ષા ગ્રહણોત્સવે
યદખિલજ્ઞાનપ્રકાશોત્સવે;
યન્નિર્વાણગમોત્સવે જિનપતેઃ
પૂજાદ્ભૂતં તદ્ભવૈઃ
સંગીતસ્તુતિમંગલૈ: પ્રસરતાં
મે સુપ્રભાતોત્સવઃ

Yatsvargaavatarotsave
yadbhavajjanmaabhishekotsave,
Yadeekshaa grahanotsave
yadakhilgnaanaprakaashotsave;
Yannirvaanagamotsave Jinapateh
poojaadbhootam tadbhavaih
Sangeetstutimangalaih prasarataan
me suprabhaatotsavah.

The celestial beings celebrate the descent of the Lord's soul from the celestial world.
They celebrate Lord's birth by anointing him.
They celebrate the Lord's adoption of renunciation.
They celebrate the light of the Lord's Omniscience.
They celebrate the Lord's departure for Moksha.
May the awesome worship through devotional songs of praise at these celebrations cause a jubilant spiritual dawn in me! (22)

13. વંદન તથા પ્રણિપાતસ્તુતિ

13. Vandan Tathaa Pranipaatstuti

Obeisance and Concluding Prayer

અહો! અહો! શ્રી સદ્‌ગુરુ, કરુણાસિંધુ અપાર;
આ પામર પર પ્રભુ કર્યો, અહો! અહો! ઉપકાર.

Aho! Aho! Shree sadguru,
karunaasindhu apaar;
Aa paamar par prabhu karyo,
aho! aho! upkaar.

Oh! My True Guru! Boundless ocean of compassion.
Oh! Lord! You have blessed this lowly soul with your amazing grace. (1)

શું પ્રભુચરણ કને ધરું, આત્માથી સૌ હીન;
તે તો પ્રભુએ આપિયો, વર્તું ચરણાધીન.

Shun prabhucharan kane dharun,
aatmaathee sau heen,
Te to prabhue aapiyo,
vartun charanaadheen;

Lord! What can I offer at your feet? Anything is trifling compared to the atma.
And that too you have given me. All I can do is to serve at your feet. (2)

આ દેહાદિ આજથી, વર્તો પ્રભુ આધીન;
દાસ, દાસ હું દાસ છું, તેહ પ્રભુનો દીન.

Aa dehaadi aajthee,
varto prabhu aadheen;
Daas, daas hun daas chhun,
teh prabhuno deen.

From today, may my body, and my all, be devoted to you, Lord;
I am a servant, a servant, a humble servant of my Lord. (3)

ષટ્ સ્થાનક સમજાવીને, ભિન્ન બતાવ્યો આપ;
મ્યાન થકી તરવારવત્, એ ઉપકાર અમાપ.

Shat sthaanak samajaaveene,
bhinna bataavyo aap;
Myan thakee taravaaravat,
e upkaar amaap.

Explaining the Six Affirmations, you have shown the distinct nature of the atma; Just like the sword in its sheath - I am thus blessed by your immeasurable grace. (4)

જે સ્વરૂપ સમજ્યા વિના, પામ્યો દુઃખ અનંત;
સમજાવ્યું તે પદ નમું, શ્રી સદ્‌ગુરુ ભગવંત.

Je svaroop samajyaa vinaa,
paamyo dukh anant;
Samajaavyun te pad namun,
shree sadguru bhagvant.

Without understanding my true self, I suffered unending misery.
I revere the divine True Guru who elucidated that true self to me. (5)

પરમ પુરુષ પ્રભુ સદ્‌ગુરુ, પરમજ્ઞાન સુખધામ;
જેણે આપ્યું ભાન નિજ, તેને સદા પ્રણામ.

Parama purush prabhu sadguru,
paramgnaan sukhdhaam;
Jene aapyun bhaan nij,
tene sadaa pranaam.

Supreme one, Lord, my True Guru, of ultimate insight, the abode of bliss;
Who has shown me my true nature. May my veneration be eternal. (6)

દેહ છતાં જેની દશા, વર્તે દેહાતીત;
તે જ્ઞાનીના ચરણમાં, હો વંદન અગણિત.

Deh chhataan jenee dashaa,
varte dehaateet;
Te gnaaneenaa charanmaan,
ho vandan aganit.

One who lives in constant awareness of consciousness, despite possessing a physical body,
Let us pay endless homage at the feet of such a self-realised saint. (7)

Verses 1 - 4 are from Atma Siddhi verses 124-127 (Shrimad Rajchandra Letter 718, Page 526)
Vers 5 is from Atma Siddhi Verse 1,
Verse 6 is from Shrimad Rajchandra Vachanaamrut Letter 266, Part 2, Verse 1, Page 297
Verse 7 is from Atma Siddhi Verse 142

હે પરમ કૃપાળુ દેવ

He Param Krupalu Dev

Oh Lord of Foremost Compassion

હે પરમકૃપાળુ દેવ! જન્મ, જરા, મરણાદિ સર્વ દુઃખોનો અત્યંત ક્ષય કરનારો એવો વીતરાગ પુરુષનો મૂળ માર્ગ આપ શ્રીમદે અનંત કૃપા કરી મને આપ્યો, તે અનંત ઉપકારનો પ્રતિઉપકાર વાળવા હું સર્વથા અસમર્થ છું; વળી આપ શ્રીમત્ કંઈ પણ લેવાને સર્વથા નિઃસ્પૃહ છો; જેથી હું મન વચન કાયાની એકાગ્રતાથી આપનાં ચરણારવિન્દમાં નમસ્કાર કરું છું. આપની પરમ ભક્તિ અને વીતરાગ પુરુષના મૂળધર્મની ઉપાસના મારા હૃદય ને વિષે ભવપર્યંત અખંડ જાગ્રત રહો એટલું માગું છું તે સફળ થાઓ.

He param krupaalu dev! Janma, jaraa, maranaadi sarva dukhono atyant kshay karnaaro evo veetraag purushno mool maarg aap shreemade anant krupaa karee mane aapyo, te anant upkaarno pratiupkaar vaalvaa hun sarvathaa asamarth chhun; valee aap shreemat kain pan levaane sarvathaa nispruha chho; jethee hun man vachan kayaanee ekaagrataathee aapnaan charanaarvindmaan namaskaar karun chhun. Aapnee param bhakti ane veetraag purushnaa mool dharmanee upaasnaa maaraa hraday ne vishe bhavparyant akhand jaagrat raho etlun maagun chhun te safal thaao.

ૐ શાંતિઃ શાંતિઃ શાંતિઃ

Aum Shaantih, Shaantih, Shaantih

Oh lord of foremost compassion! You have bestowed upon me with infinite grace, the path of the totally and equanimously detached, which completely destroys the suffering of birth, ageing and death, and I am totally unworthy of repaying that grace you have given. Moreover, you are totally free of the desire to take anything; for which I pay homage at your lotus feet concentratedly with mind, speech and body in unison. May the highest devotion for you and may pursuit of the fundamental dharma of the equanimously detached ones remain firmly established in my heart incessantly throughout my life. This is what I ask and may that be fruitful.

Om Peace, Peace, Peace.

Shrimad Rajchandra Vachanaamrut Letter 417, Page 357

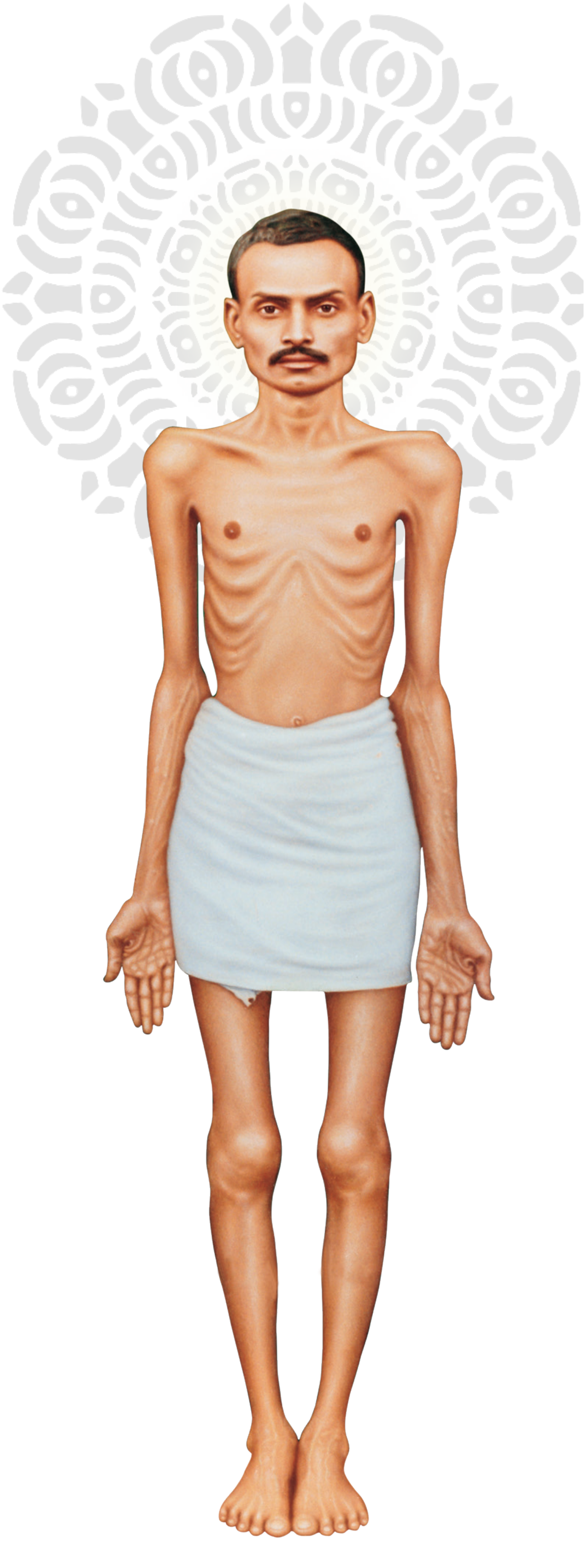

14. સાયંમકાળની સ્તુતિ તથા દેવવંદન

14. Saayamkaalnee Stuti Tathaa Devvandan

Evening Hymns and Veneration of the Lord

મહાદેવ્યાઃ કુક્ષિરત્નં, શબ્દજીતરવાત્મજમ્;
રાજચંદ્રમહં વંદે, તત્ત્વલોચનદાયકમ્.

Mahaadevyaah kukshiratnam,
shabdajeetavaraatmajam;
Raajchandramaham vande,
tattvalochanadaayakam.

The jewel born to mother Devba,
the master of the word, son of
Ravjibhai
I render obeisance to Rajchandra,
the light of whose wisdom has
bestowed divine eyes to see the
truth. (1)

જય ગુરુદેવ! સહજાત્મસ્વરૂપ પરમ ગુરુ શુદ્ધ ચૈતન્યસ્વામી.

Jay gurudev!
Sahajaatmasvaroop paramguru
shuddh chaitanyasvaamee.

Glory be to you, o divine guru!
Gracefully still in your true
nature, you are the supreme
guru, master of your pure
consciousness. (2)

ૐકારં બિંદુ સંયુક્તં, નિત્યં ધ્યાયન્તિ યોગીનઃ,
કામદં મોક્ષદં ચૈવ, ૐકારાય નમો નમઃ

Omkaaram bindu sanyuktam,
nityam dhyaayanti yogeenah,
Kaamadam mokshadam chaiva,
omkaaraaya namo namaha.

Yogis (spiritual seekers) constantly
meditate focusing on the omkar
mantra. It satisfies the noblest of
all desires, namely Moksha.
I repeatedly pay homage to the five
supreme beings (Panch Parmeshti)
symbolised by the omkar mantra.
[These five are: Arihant, Siddh,
Aachaarya, Upaadhyaay, Saadhu]
(3)

મંગલમય મંગલકરણ, વીતરાગ વિજ્ઞાન,
નમો તાહિ જાતે ભયે, અરિહંતાદિ મહાન;

Mangalamay mangalakaran,
veetaraag vignaan,
Namo taahi jaate bhaye,
arihantaadi mahaan;

Auspicious source of true bliss, the Totally Equanimous Enlightenment of the Lord who is free from deluded attachment,
Worship of this wisdom confers a glorious status such as that of Arihant. (4)

વિશ્વભાવ વ્યાપિ તદપિ, એક વિમલ ચિદ્રૂપ;
જ્ઞાનાનંદ મહેશ્વરા, જયવંતા જિનભૂપ.

Vishvabhaav vyaapi tadapi,
ek vimal chidroop;
Gnaanaanand maheshvaraa,
jayavantaa Jinabhoop.

One who is pure consciousness, having overcome all impurity, purely witnesses all modifications within the universe;
Immersed in the ecstasy of self (knowledge), O noblest divinity, glory be to you, O lord Jina (5)

મહત્તત્વ મહનીયમહ: મહાધામ ગુણધામ,
ચિદાનંદ પરમાતમા, વંદો રમતા રામ.

Mahattatva mahaneeyamahah
mahaadhaam gunadhaam;
Chidaanand paramaatamaa,
vando ramataa raam.

Oh Glorious one! Worshipful, divinely great shelter, treasury of virtues,
Consciously blissful, almighty soul, I bow and pay obeisance to you as you reside in your ecstasy. (6)

તીન ભુવન ચૂડા રતન, સમ શ્રી જિનકે પાય,
નમત પાઈએ આપ પદ, સબ વિધિ બંધ નશાય.

Teen bhuvan chudaa ratan,
sam shree Jinake paay;
Namat paaie aap pad,
sab vidhi bandh nashaay.

The most precious gem (Chudaaratna) in the three worlds is used to describe the greatness of the shelter of Lord Jina's feet,
Paying homage leads to self-realisation. It is his shelter that will destroy all the means by which bondage is caused. (7)

દર્શનં દેવદેવસ્ય, દર્શનં પાપનાશનમ્,
દર્શનં સ્વર્ગસોપાનં, દર્શનં મોક્ષસાધનમ્;
દર્શનાદ્ દુરીતધ્વંસિ, વંદનાદ્ વાંચ્છિતપ્રદઃ
પૂજનાત્ પૂરકઃ શ્રીણાં, જિનઃ સાક્ષાત સુરદ્રુમઃ.

Darshanam devdevasya,
darshanam paapnaashanam,
Darshanam svargsopaanam,
darshanam mokshasaadhanam;
Darshanaad duritdhvansi,
vandanaad vaanchchhitpradah
Poojanaat poorakah shreenan,
Jinah saakshaat suradrumah.

To be blessed by their perspective and vision, we first need to worship them with devout eyes.
Vision of the Lord of the Lords is the true vision, and (worship of) that vision destroys sins;
That vision is akin to a ladder to heaven and progressively that vision leads to Moksha;
That vision (self-realisation) eliminates the most difficult of karmas, Devotion to that vision fulfils all desires,
Proper (True) worship of the Jina bestows Moksha, so that the Jina is a wish-fulfilling tree (Kalpavriksha). (8)

પ્રભુદર્શન સુખ સંપદા, પ્રભુ દર્શન નવ નિધિ;
પ્રભુદર્શનસેં પામીએ, સકલ મનોરથ સિદ્ધિ.

Prabhudarshan sukh sampadaa,
prabhu darshan nav nidhi;
Prabhudarshansen paamie,
sakal manorath siddhi.

A worshipful vision of The Lord bestows happiness. That self-realisation unlocks the soul's treasure chests. By means of that vision,
we attain all the mind's desires (for enlightenment). (9)

બ્રહ્માનંદં પરમ સુખદં કેવલં જ્ઞાનમૂર્તિમ્,
દ્વન્દ્વાતીતં ગગનસદ્રશં તત્ત્વમસ્યાદિ લક્ષ્યમ્;
એકં નિત્યં વિમલમચલં, સર્વદા સાક્ષીભૂતમ્,
ભાવાતીતં ત્રિગુણરહીતં, સદ્ગુરું તં નમામિ;

Brahmaanandam param sukhadam
kevalam gnaanamoortim,
Dvandvaateetam gagansadrasham
tattvamasyaadi lakshyam;
Ekam nityam vimalamachalam,
sarvadaa saakshibhootam,
Bhaavaateetam trigunaraheetam,
sadgurum tam namaami;

Who is by nature divinely blissful, giver of the utmost happiness, embodiment of omniscience; Free from all duality, as all-pervasive as the sky, the very focus of utterances as "That Thou Art (Tat Tvam Asi)." Singular, eternal, pure, unwavering, always the silent witness to all. Beyond all inclinations, devoid of the three tendencies of material nature, I bow to such a True Guru. (10)

આનન્દમાનન્દકરં પ્રસન્નં,
જ્ઞાનસ્વરૂપં નિજબોધરૂપમ્;
યોગીન્દ્રમીડયં ભવરોગવૈદ્યં,
શ્રીમદ્ ગુરું નિત્યમહં નમામિ.

Aanandamaanandakaram prasannam,
gnaanasvaroopam nijabodharoopam;
Yogeendramiyam bhavarogavaidyam,
shreemad gurun nityamaham namaami

Both happiness by nature and bestower of happiness, blissfully contented, conscious awareness by nature, manifestly an embodiment of the wisdom which he himself imparts, focussed inwardly and dwelling in his pure nature.
Praiseworthy lord of Yogis (spiritual strivers), the healer of the sickness of rebirth, I constantly bow to such a divinely virtuous True Guru. (11)

શ્રીમદ્ પરબ્રહ્મગુરું વંદામિ,
શ્રીમદ્ પરબ્રહ્મગુરું નમામિ;
શ્રીમદ્ પરબ્રહ્મગુરું ભજામિ,
શ્રીમદ્ પરબ્રહ્મગુરું સ્મરામિ.

Shreemad parabrahmagurum vandaami,
Shreemad parabrahmagurum namaami;
Shreemad parabrahmagurum bhajaami,
Shreemad parabrahmagurum smaraami.

I pay homage to the True Guru who is manifesting utmost divinity. I bow to such a guru.
I am devoted to such a guru and I constantly remember such a guru. (12)

ગુરુર્બ્રહ્મા ગુરુર્વિષ્ણુ ગુરુર્દેવો મહેશ્વરઃ
ગુરુઃ સાક્ષાત્ પરબ્રહ્મ તસ્મૈ શ્રી ગુરવે નમઃ

Gururbhrahmaa gururvishnu
gururdevo maheshvarah
Guruh saakshat parabhrahma
tasmai shree gurave namaha.

The guru is Brahma, the creator (of the path to moksha), the guru is Vishnu, all pervasive (from the perspective of his wisdom), and the guru is Maheshvar, the great divinity (as he has realised the divinity of the soul).
The guru is manifestly Parabrahma the greatest soul,(being detached and having realised the soul), and for this I worship him.
(Note: The verse contains names which are commonly used for popular Hindu aspects of the Divine. The translation focuses on the divine virtues which are actually the meanings of these names.) (13)

ધ્યાનમૂલં ગુરુમૂર્તિઃ, પૂજામૂલં ગુરુપદમ્;
મંત્રમૂલં ગુરુવાક્યં, મોક્ષમૂલં ગુરુકૃપા.

Dhyaanamoolam gurumoortih,
poojamoolam gurupadam;
Mantramoolam guruvaakyam,
mokshamoolam gurukrupaa.

The idol of the guru is the foundation for meditation. Taking shelter at his feet is the foundation for worship.
The words emanating from the guru are the foundation for all mantras (esoteric phrases), and his grace is the foundation for Moksha. (14)

અખંડમંડલાકારં વ્યાપ્તં યેન ચરાચરમ્,
તત્પદં દર્શિતં યેન, તસ્મૈ શ્રી ગુરવે નમઃ

Akhandmandalaakaaram
vyaaptam yena charaacharam,
Tatpadam darshitam yena,
tasmai shree gurave namaha

The whole universe, full of beings capable and incapable of moving themselves, is known by the Lord.
I bow to the Guru for he has shown this to me. (15)

અજ્ઞાનતિમિરાન્ધાનાં જ્ઞાનાંજનશલાકયા,
ચક્ષુરુન્મિલિતં યેન તસ્મૈ શ્રી ગુરવે નમઃ

Agnaantimiraandhaanaam
gnaanaanjanashalaakayaa,
Chakshurunmilitam yena
tasmai shree gurave namaha

In the blind darkness of spiritual folly, opening my inner eye, by applying the collyrium of wisdom with his wand
Enabling me to see reality as it is, that is why I bow to him, the Guru. (16)

ધ્યાનધૂપં મનઃપુષ્પં, પંચેન્દ્રિય હુતાશનમ્,
ક્ષમાજાપ સંતોષપૂજા, પૂજ્યો દેવો નિરંજનઃ

Dhyanadhoopam manahapushpam,
panchendriya hutaashanam,
Kshamaajaap santoshapoojaa,
poojyo devo niranjanah

Like lit incense, I offer the self awareness ignited by meditation, offering the flower of my mind, I sacrifice my attraction towards the objects of the five senses in the sacred fire,
Forgiveness is recited with my rosary and contentment is my worship. This is the true worship of the pure Lord. (17)

દેવેષુ દેવોઽસ્તુ નિરંજનો મે,
ગુરુર્ગુરુષ્વસ્તુ દમી શમી મે,
ધર્મેષુ ધર્મોઽસ્તુ દયાપરો મે,
ત્રિણ્યેવ તત્ત્વાનિ ભવે ભવે મે.

Deveshu devostu niranjano me,
gururgurushvastu damee shamee me,
Dharmeshu dharmostu dayaaparo me,
trinyeva tattvaani bhave bhave me.

Of all the gods, may the pure (free of Karma) god be mine. Of all gurus, the guru who controls (the senses) and quells (the passions) be my guru.
Of all dharmas, may the dharma of inner and outer compassion be my dharma. May I continue to attain all these three in all my lives. (18)

પરાત્પરગુરવે નમઃ
પરમપરાચાર્ય ગુરવે નમઃ
પરમગુરવે નમઃ
સાક્ષાત્ પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરવે નમો નમઃ

Paraatparagurave namaha
paramparaachaarya gurave namaha
Paramgurave namaha
saakshaat pratyaksh sadgurave namo namaha

Obeisance to the noblest gurus.
Obeisance to the gurus of great spiritual lineage.
Obeisance to the foremost gurus (such as Siddha and Arihanta), and Obeisance to the living True Gurus present amongst us. (19)

અહો! અહો! શ્રી સદ્ગુરુ, કરુણાસિંધુ અપાર;
આ પામર પર પ્રભુ કર્યો, અહો! અહો! ઉપકાર.

Aho! Aho! Shree sadguru,
karunaasindhu apaar;
Aa paamar par prabhu karyo,
aho! aho! upkaar.

Oh! My True Guru! Boundless ocean of compassion; Oh! Lord! You have blessed this lowly soul with your amazing grace. (20)

શું પ્રભુ ચરણ કને ધરું, આત્માથી સૌ હીન;
તે તો પ્રભુએ આપીયો, વર્તું ચરણાધીન.

Shun prabhucharan kane dharun,
aatmaathee sau heen;
Te to prabhue aapiyo,
vartun charanaadheen.

Lord! What can I offer at your feet? Anything is trifling compared to the atma.
And that too you have given me. All I can do is to serve at your feet. (21)

આ દેહાદિ આજથી, વર્તો પ્રભુ આધીન;
દાસ, દાસ હું દાસ છું, તેહ પ્રભુનો દીન.

Aa dehaadi aajthee,
varto prabhu aadheen;
Daas, daas hun daas chhun,
teh prabhuno deen.

From today, may my body, and my all, be devoted to you, Lord;
I am a servant, a servant, a humble servant of my Lord. (22)

ષટ્ સ્થાનક સમજાવીને, ભિન્ન બતાવ્યો આપ;
મ્યાનથકી તરવારવત્, એ ઉપકાર અમાપ.

Shat sthaanak samajaaveene,
bhinna bataavyo aap;
Myanthakee taravaaravat,
e upkaar amaap.

Explaining the Six Affirmations, you have shown the distinct nature of the atma;
Just like the sword in its sheath - I am thus blessed by your immeasurable grace. (23)

જે સ્વરૂપ સમજ્યા વિના, પામ્યો દુઃખ અનંત;
સમજાવ્યું તે પદ નમું, શ્રી સદ્‌ગુરુ ભગવંત.

Je svaroop samajyaa vinaa,
paamyo dukh anant;
Samajaavyun te pad namun,
shree sadguru bhagvant.

Without understanding my true self, I suffered unending misery.
I revere the divine True Guru who elucidated that true self to me. (24)

નમસ્કાર

જય જય ગુરુદેવ! સહજાત્મસ્વરૂપ પરમગુરુ
શુદ્ધ ચૈતન્યસ્વામી અંતરજામી ભગવાન;
ઇચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉ જાવણિજ્જાએ
નિસિહિઆએ મત્થેણ વંદામિ.

Namaskaar

Jay jay gurudev! Sahajaatmasvaroop
paramaguru shuddh chaitanyasvaami
antarjaami bhagvaan,
Ichhaami khamaasamano vandiun
jaavanijjae nisihiaae matthena vandaami.

O divine Guru! May you be forever victorious. Everlasting glory to you! O Lord! Gracefully still in your true nature, you are the foremost guru. You have attained pure consciousness and know the inner workings of others' minds. I wish to bow my forehead before you with all my ability and with pure feelings of devotion. (25)

પરમ પુરુષ પ્રભુ સદ્‌ગુરુ, પરમજ્ઞાન સુખધામ;
જેણે આપ્યું ભાન નિજ, તેને સદા પ્રણામ.

Param purush prabhu sadguru,
paramgnaan sukhdhaam;
Jene aapyun bhaan nij,
tene sadaa pranaam.

Supreme one, Lord, my True Guru, of ultimate insight, the abode of bliss,
Who has shown me my true nature. May my veneration be eternal. (26)

નમસ્કાર

જય જય ગુરુદેવ! સહજાત્મસ્વરૂપ પરમગુરુ
શુદ્ધ ચૈતન્યસ્વામી અંતરજામી ભગવાન;
ઇચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉ જાવણિજ્જાએ
નિસિહિઆએ મત્થેણ વંદામિ.

Namaskaar

Jay jay gurudev! Sahajaatmasvaroop
paramaguru shuddh chaitanyasvaami
antarjaami bhagvaan,
Ichhaami khamaasamano vandiun
jaavanijjae nisihiaae matthena vandaami.

O divine Guru! May you be forever victorious. Everlasting glory to you! O Lord! Gracefully still in your true nature, you are the foremost guru. You have attained pure consciousness and know the inner workings of others' minds. I wish to bow my forehead before you with all my ability and with pure feelings of devotion.

દેહ છતાં જેની દશા, વર્તે દેહાતીત;
તે જ્ઞાનીના ચરણમાં, હો વંદન અગણિત.

Deh chhataan jenee dashaa,
varte dehaateet;
Te gnaaneenaa charanmaan,
ho vandan aganit.

One who lives in constant awareness of consciousness, despite possessing a physical body,
Let us pay endless homage at the feet of such a self-realised saint (27)

નમસ્કાર

જય જય ગુરુદેવ! સહજાત્મસ્વરૂપ પરમગુરુ શુદ્ધ ચૈતન્યસ્વામી અંતરજામી ભગવાન; ઇચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉ જાવણિજ્જાએ નિસિહિઆએ મત્થેણ વંદામિ.

Namaskaar

Jay jay gurudev! Sahajaatmasvaroop paramaguru shuddh chaitanyasvaami antarjaami bhagvaan,
Ichhaami khamaasamano vandiun jaavanijjae nisihiaae matthena vandaami.

O divine Guru! May you be forever victorious. Everlasting glory to you! O Lord! Gracefully still in your true nature, you are the foremost guru. You have attained pure consciousness and know the inner workings of others' minds. I wish to bow my forehead before you with all my ability and with pure feelings of devotion.

નમોઽસ્તુ નમોઽસ્તુ નમોઽસ્તુ, શરણં, શરણં, શરણં, ત્રિકાલ શરણં, ભવોભવ શરણં, સદ્‌ગુરુ શરણં, સદા સર્વદા, ત્રિવિધ ત્રિવિધ ભાવવંદન હો, વિનયવંદન હો; સમયાત્મક વંદન હો, ૐ નમોઽસ્તુ જય ગુરુદેવ શાંતિ; પરમ તારુ, પરમ સજ્જન, પરમ હેતુ, પરમ દયાળ,

Namostu namostu namostu, sharanam, sharanam, sharanam, trikaal sharanam, bhavobhav sharanam, sadguru sharanam, sadaa sarvadaa,

Trividh trividh bhaavvandan ho, vinayvandan ho; samayaatmak vandan ho,

Om namostu jay gurudev shaanti; param taaru, param sajjan, param hetu, parama dayaal,

Oh Lord! May I pay obeisance to you! Obeisance! Obeisance! May I have your shelter! Shelter! Shelter! May I have your shelter in all three times. May I have you shelter in all lifetimes. Oh True Guru, may I have your shelter. For ever and always.

Let my trifold obeisances be with true feeling in thought, word and deed, May my obeisance be full of reverence. May every moment of my life be full of this veneration.

Glory be to those holy gurus symbolised by the Aum symbol, namely the five Parmeshti. Peace. Our saviour from worldly life, personification of Truth, cause of the path to Moksha, ocean of utmost compassion, (28)

પરમ મયાળ, પરમ કૃપાળ, વાણી સુરસાળ, અતિ સુકુમાળ, જીવદયા પ્રતિપાળ, કર્મશત્રુના કાળ, "મા હણો મા હણો" શબ્દના કરનાર, આપકે ચરણકમળમેં મેરા મસ્તક આપકે ચરણકમલ મેરે હૃદયકમળમેં અખંડપણે સંસ્થાપિત રહે, સંસ્થાપિત રહે, સત્પુરુષોંકા સત્સ્વરૂપ, મેરે ચિત્તસ્મૃતિકે પટ પર ટંકોત્કીર્ણવત્ સદોદિત, જયવંત રહે જયવંત રહે.

Param mayaal, param krupaal, vaanee sursaal, ati sukumaal, jeevdayaa pratipaal, karmashatrunaa kaal, "maa hano maa hano" shabdanaa karnaar,

Aapke charan kamalmen meraa mastak,

Aapke charankamal mere hradaykamal-men akhandpane, sansthapit rahe, san-sthapit rahe,

Satpurushonka satsvaroop, mere chittsm-rutike pat par tankotkeernavat sadodit, jayvant rahe, jayvant rahe.

Embodiment of the supreme spiritual love, one with utmost grace, whose sweet words are of utmost benefit, with utmost tenderness, protector and remover of fear from all living beings, destroyer of the enemy, Karma, author of the phrase ' do not harm any living being, do not harm,'

May my head always remain bowed at your lotus feet,

May your lotus feet continuously be established in the lotus of my heart, may they remain established there,

May the true nature of the personification of Truth (Satpurush) remain constantly engraved and shine forth on the screen of my mind. Glory be to this nature. Praise be. (28 continued)

આનન્દમાનન્દકરં પ્રસન્નં
જ્ઞાનસ્વરૂપં નિજબોધરૂપમ્,
યોગીન્દ્રમીડયં ભવરોગવૈદ્યં
શ્રીમદ્ગુરું નિત્યમહં નમામિ.

Aanandamaanandkaram prasannam,
gnaansvaroopam nijbodharoopam,
Yogeendramiyam bhavarogavaidyam
shreemadgurun nityamaham namaami.

Both happiness by nature and bestower of happiness, blissfully contented, knowledge by nature, manifestly an embodiment of his own wisdom, which he himself imparts, focussed inwardly and dwelling in his pure nature. Praiseworthy lord of Yogis (spiritual strivers), the healer of the sickness of rebirth, I constantly revere such a divinely virtuous True Guru. (29)

શ્રી આત્મ-સિદ્ધિ શાસ્ત્ર

Shree Aatma-Siddhi Shaastra

Shree Aatma-Siddhi Scripture

શ્રી સદ્ગુરુદેવાય નમો નમઃ

Aum Shree Sadgurudevaya Namo Namaha

Aum, Reverence to the Divine True Guru

શ્રી આત્મ-સિદ્ધિ શાસ્ત્રની સ્તુતિ

Shree Aatma-Siddhi Shaastranee Stuti

In Praise of Shree Aatma-Siddhi Scripture

(ઝુલણા છંદ) (Zulnaa Chhand)

પતિતજનપાવની, સૂરસરિતા સમી,
અધમઉદ્ધારિણી, આત્મસિદ્ધિ;

Patitjanpaavanee, surasaritaa samee;
Adham uddhaarinee, aatmasiddhi.

Uplifter of the fallen, a divine river of music,
Saver of lost souls, Aatma Siddhi.

જન્મજન્માંતરો, જાણતા જોગીએ,
આત્મઅનુભવ વડે, આજ દીધી.

Janma Janmaantaro, jaanata jogee-e;
Aatma-anubhav vade, aaja deedhee.

The Yogi who has known his past births,
Through his self-realisation, has given this today.

ભક્ત ભગીરથ સમા, ભાગ્યશાળી મહા,
ભવ્ય સૌભાગ્યની વિનતિથી;

Bhakta Bhageeratha samaa, bhaagyashaali mahaa;
Bhavya Saubhagyanee vinatithee.

As with the devoted Bhagirath, at the most fortunate
Noble Saubhagbhai's request,

ચારુતરભૂમિના, નગર નડિયાદમાં,
પૂર્ણ કૃપા પ્રભુએ કરી'તી.

Chaarutar bhoominaa, nagar nadiyaadmaan;
Poorna krupa prabhu-e kari'ti.

In the land of Charotar, in the town of Nadiad,
The Lord did this act of total compassion.

ॐ

Aum

શ્રી આત્મ-સિદ્ધિ શાસ્ત્ર

Shree Aatma-Siddhi Shaastra

Shree Aatma-Siddhi Scripture

જે સ્વરૂપ સમજ્યા વિના, પામ્યો દુઃખ અનંત;
સમજાવ્યું તે પદ નમું, શ્રી સદ્‌ગુરુ ભગવંત. ૧

Je svaroop samajyaa vinaa, paamyo dukha anant;
Samajaavyun te pad namu, shree sadguru bhagavant.

Without understanding my true self, I suffered unending misery.
I revere the divine True Guru who elucidated that true self to me. (1)

વર્તમાન આ કાળમાં, મોક્ષમાર્ગ બહુ લોપ;
વિચારવા આત્માર્થીને, ભાખ્યો અત્ર અગોપ્ય. ૨

Vartamaan aa kaalmaan, mokshamaarg bahu lop;
Vichaarva aatmaarthine, bhaakyo atra agopya.

In present dark times we have lost sight of the true path to Moksha.
This path is revealed here openly for seekers of truth to contemplate. (2)

કોઈ ક્રિયાજડ થઈ રહ્યા, શુષ્કજ્ઞાનમાં કોઈ;
માને મારગ મોક્ષનો, કરુણા ઊપજે જોઈ. ૩

Koi kriyaajad thai rahyaa, shushkagnaanman koi;
Maane maarag mokshano, karunaa upaje joi.

Some practice rituals mechanically, others engage in dry philosophising.
I feel pity seeing that both believe theirs to be the true path to Moksha. (3)

બાહ્ય ક્રિયામાં રાચતા, અંતર્ભેદ ન કાંઈ;
જ્ઞાનમાર્ગ નિષેધતા, તેહ ક્રિયાજડ આંઈ. ૪

Baahya kriyaamaan raachtaa, antarbhed na kain;
Gnaaanmaarg nishedhtaa, teh kriyaajad aain.

Those who wallow in external rituals, without inner spiritual awareness,
Despising the path of wisdom, are termed mechanical ritualists. (4)

બંધ મોક્ષ છે કલ્પના, ભાખે વાણી માંહી;
વર્તે મોહાવેશમાં, શુષ્કજ્ઞાની તે આંહી. ૫

Bandha moksha chhe kalpanaa, bhaakhe vaanee manhee;
Varte mohaaveshmaan, shushkagnaanee te aanhee.

Those who describe the concepts of bondage and Moksha as illusory,
And conduct themselves in delusion are termed dry philosophisers. (5)

વૈરાગ્યાદિ સફળ તો, જો સહ આતમજ્ઞાન;
તેમજ આતમજ્ઞાનની, પ્રાપ્તિતણાં નિદાન. ૬

Vairaagyaadi safal to, jo saha aatamgnaan;
Temaj aatamgnaannee, praaptitanaa nidaan.

Detachment and renunciation are fruitful
only if accompanied by experience of the soul.
Also, for the experience of the soul, their observance is an essential cause. (6)

ત્યાગ વિરાગ ન ચિત્તમાં, થાય ન તેને જ્ઞાન;
અટકે ત્યાગ વિરાગમાં, તો ભૂલે નિજભાન. ૭

Tyaag viraag na chittamaan, thaay na tene gnaan;
Atake tyaag viraagmaan, to bhoole nijbhaan.

Without detachment and renunciation in our heart we cannot experience the atma.
If we content ourselves with detachment and renunciation only;
then we stray from the sense of true self. (7)

જ્યાં જ્યાં જે જે યોગ્ય છે, તહાં સમજવું તેહ;
ત્યાં ત્યાં તે તે આચરે, આત્માર્થી જન એહ. ૮

Jyaan jyaan je je yogya chhe, tahaan samajvun teh;
Tyaan tyaan te te aachare, aartmaarthee jana eh.

Discerning whatever is appropriate, wherever it is so,
And acting accordingly, is a genuine truth seeker. (8)

સેવે સદ્‌ગુરુચરણને, ત્યાગી દઈ નિજપક્ષ;
પામે તે પરમાર્થને, નિજપદનો લે લક્ષ. ૯

Seve sadgurucharanane, tyaagee dai nijapaksha;
Paame te paramaarthane, nijpadano le laksha.

One who is devoted to a True Guru and abandons all preconceptions,
Will attain Supreme Understanding and become focused on the true self. (9)

આત્મજ્ઞાન સમદર્શિતા, વિચરે ઉદયપ્રયોગ;
અપૂર્વ વાણી પરમશ્રુત, સદ્‌ગુરુ લક્ષણ યોગ્ય. ૧૦

Aatmagnaan samdarshitaa, vichare udayaprayog;
Apoorva vaanee paramashrut, sadguru lakshana yogya.

Self-realisation, equanimity, living so as to endure the fruits of past karmas,
Unique speech and mastery of all teachings
- these are the essential qualities of a True Guru. (10)

પ્રત્યક્ષ સદ્‌ગુરુ સમ નહીં, પરોક્ષ જિન ઉપકાર;
એવો લક્ષ થયા વિના, ઊગે ન આત્મવિચાર. ૧૧

Partyaksha sadguru sam naheen, paroksha Jin upakaar;
Evo laksha thayaa vinaa, uge na aatmavichaar.

A living True Guru is incomparably more beneficial than a remote Jina;
Without such an insight, contemplation of self cannot arise. (11)

સદ્‌ગુરુના ઉપદેશ વણ, સમજાય ન જિનરૂપ;
સમજ્યા વણ ઉપકાર શો ? સમજ્યે જિનસ્વરૂપ. ૧૨

Sadgurunaa updesh vana, samajaay na Jinaroop;
Samajyaa vana upakaar sho? Samajye Jinasvaroop.

Without a True Guru’s teachings, the real nature of a Jina cannot be understood.
How can we benefit without such understanding?
While with this understanding we attain that very nature. (12)

આત્માદિ અસ્તિત્વનાં, જેહ નિરૂપક શાસ્ત્ર;
પ્રત્યક્ષ સદ્‌ગુરુ યોગ નહિ, ત્યાં આધાર સુપાત્ર. ૧૩

Aatmaadi astitvanaan, jeh niroopak shaastra;
Pratyaksha sadguru yog nahi, tyaan aadhaar supaatra.

All scriptures expounding the existence of atma
Are helpful to worthy souls in the absence of a True Guru. (13)

અથવા સદ્‌ગુરુએ કહ્યાં, જે અવગાહન કાજ;
તે તે નિત્ય વિચારવાં, કરી મતાંતર ત્યાજ. ૧૪

Athvaa sadguru-e kahyaan, je avgaahan kaaj;
Te te nitya vichaarvaan, karee mataantar tyaaj.

Or study in depth only those scriptures prescribed by the True Guru
And ruminate over them regularly setting aside any prejudice. (14)

રોકે જીવ સ્વચ્છંદ તો, પામે અવશ્ય મોક્ષ;
પામ્યા એમ અનંત છે, ભાખ્યું જિન નિર્દોષ. ૧૫

Roke jeev svachchhand to, paame avashya moksha;
Paamyaa em anant chhe, bhaakhyun Jin nirdosh.

If we overcome hubris, we will definitely attain Moksha,
As have an infinite number of atmas, says the Jina who is totally pure. (15)

પ્રત્યક્ષ સદ્‌ગુરુ યોગથી, સ્વચ્છંદ તે રોકાય;
અન્ય ઉપાય કર્યા થકી, પ્રાયે બમણો થાય. ૧૬

Pratyaksha sadguru yogthee, svachchhand te rokaay;
Anya upaay karyaa thakee, praaye bamano thaay.

Under a living True Guru’s shelter that hubris can be overcome.
Any other measures to do so are likely to double it. (16)

સ્વચ્છંદ, મત આગ્રહ તજી, વર્તે સદ્ગુરુલક્ષ;
સમકિત તેને ભાખિયું, કારણ ગણી પ્રત્યક્ષ. ૧૭

Svachchhand, mat aagrah tajee, varte sadgurulaksha;
Samkit tene bhakiyun, kaaran ganee pratykasha.

Casting aside hubris and dogmatic obstinacy, conduct as per a True Guru's vision
Can be termed samakita, as such conduct is its direct cause. (17)

માનાદિક શત્રુ મહા, નિજ છંદે ન મરાય;
જાતાં સદ્ગુરુ શરણમાં, અલ્પ પ્રયાસે જાય. ૧૮

Maanaadik shatru mahaa, nij chhande na maraay;
Jaataan sadguru sharanmaan, alpa prayaase jaay.

Mighty foes of the atma such as pride cannot be removed
merely by our own hubristic efforts.
By seeking refuge in a True Guru, they can be removed with minimal effort. (18)

જે સદ્ગુરુ ઉપદેશથી, પામ્યો કેવળજ્ઞાન;
ગુરુ રહ્યા છદ્મસ્થ પણ, વિનય કરે ભગવાન. ૧૯

Je sadguru updeshthee, paamyo kevalgnaan;
Guru rahyaa chhadmastha pan, vinay kare Bhagvaan.

One who attains total enlightenment by the guidance of a True Guru;
Continues to revere that guru even if the guru himself has not attained it. (19)

એવો માર્ગ વિનય તણો, ભાખ્યો શ્રી વીતરાગ;
મૂળ હેતુ એ માર્ગનો, સમજે કોઈ સુભાગ્ય. ૨૦

Evo maarg vinay tano, bhaakhyo shree Veetraag;
Mool hetu e maargano, samaje koi subhaagya.

Such a path of reverence has been defined by the totally detached lords.
A fortunate few can perceive its true spiritual significance. (20)

અસદ્‌ગુરુ એ વિનયનો, લાભ લહે જો કાંઈ;
મહામોહનીય કર્મથી, બૂડે ભવજળ માંહિ. ૨૧

Asadguru e vinayno, laabh lahe jo kaain;
Mahaamohaneeya karmathee, boode bhavajal mahin.

If an untrue guru takes any advantage of that reverence,
The resulting intense deluding karma
will drown him in the ocean of reincarnation. (21)

હોય મુમુક્ષુ જીવ તે, સમજે એહ વિચાર;
હોય મતાર્થી જીવ તે, અવળો લે નિર્ધાર. ૨૨

Hoy mumukshu jeev te, samaje eh vichaar;
Hoy mataarthee jeev te, avalo le nirdhaar.

One who is a true seeker, understands this thinking.
While one who is self-righteous will misinterpret it. (22)

હોય મતાર્થી તેહને, થાય ન આતમલક્ષ;
તેહ મતાર્થી લક્ષણો, અહીં કહ્યાં નિર્પક્ષ. ૨૩

Hoy mataarthee tehane, thaay na aatamlaksha;
Teh mataarthee lakshano, aheen kahyaan nirpaksha.

One who is self-righteous, cannot focus on atma.
Such self-righteous characteristics are stated impartially here. (23)

મતાર્થી-લક્ષણ

Mataarthee-Lakshan

The Characteristics of the Self-Righteous

બાહ્યત્યાગ પણ જ્ઞાન નહિ, તે માને ગુરુ સત્ય;
અથવા નિજકુળધર્મના, તે ગુરુમાં જ મમત્વ. ૨૪

Baahyatyaag pana gnaan nahi, te maane guru satya;
Athvaa nijakuldharmanaa, te gurumaan ja mamatva.

He believes in one with outward renunciation
but without self-realisation to be a True Guru,
Or else he is attracted to a guru from his family's traditional religion. (24)

જે જિનદેહ પ્રમાણ ને, સમવસરણાદિ સિદ્ધિ;
વર્ણન સમજે જિનનું, રોકી રહે નિજ બુદ્ધિ. ૨૫

Je Jinadeha pramaan ne, samavsaranaadi siddhi;
Varnan samaje Jinanun, rokee rahe nij buddhi.

In the physical stature of a Jina and the associated outer splendours,
He perceives the nature of a Jina and fixates his mind only on them. (25)

પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુયોગમાં, વર્તે દૃષ્ટિ વિમુખ;
અસદ્ગુરુને દૃઢ કરે, નિજમાનાર્થે મુખ્ય. ૨૬

Pratyaksha sadguruyogamaan, varte drashti vimukh;
Asadgurune dradh kare, nijmaanaarthe mukhya.

While in the presence of a True Guru, his behaviour is contrary.
He confirms his faith in the untrue guru mainly for sanctimonious purposes. (26)

દેવાદિ ગતિ ભંગમાં, જે સમજે શ્રુતજ્ઞાન;
માને નિજ મત વેષનો, આગ્રહ મુક્તિનિદાન. ૨૭

Devaadi gati bhangmaan, je samaje shrutagnaan;
Maane nij mat veshno, aagrah muktinidaan.

He understands the categorisation of various classes of embodiment
to be the true teaching,
And believes that the means to Moksha lies
in insisting on his own sect and its chosen garb.

લહ્યું સ્વરૂપ ન વૃત્તિનું, ગ્રહ્યું વ્રત અભિમાન;
ગ્રહે નહીં પરમાર્થને, લેવા લૌકિક માન. ૨૮

Lahyun svaroop na vruttinun, grahyun vrat abhimaan;
Grahe naheen paramaarthane, levaa laukik maan.

He does not understand the nature of his mental tendencies,
but takes pride in his discipline.
So as to maintain his social stature, he does not accept the Supreme Understanding. (28)

અથવા નિશ્ચય નય ગ્રહે, માત્ર શબ્દની માંય;
લોપે સદ્વ્યવહારને, સાધન રહિત થાય. ૨૯

Athavaa nishchay nay grahe, maatra shabdani maayn;
Lope sadvyavahaarane, saadhan rahit thaay.

Alternatively, he merely professes the absolutist point of view.
And forsakes righteous observance, thus losing the means to enlightenment. (29)

જ્ઞાનદશા પામે નહીં, સાધનદશા ન કાંઈ;
પામે તેનો સંગ જે, તે બૂડે ભવ માંહી. ૩૦

Gnaandashaa paame naheen, saadhandashaa na kain;
Paame teno sang je, te boode bhav maaheen.

He is unable to attain self-realisation, nor has the means to do so.
Those who associate with him will sink into embodied existences. (30)

એ પણ જીવ મતાર્થમાં, નિજમાનાદિ કાજ;
પામે નહિ પરમાર્થને, અન્-અધિકારીમાં જ. ૩૧

E pan jeev mataarthamaan, nijmaanaadi kaaj;
Paame nahi paramaarthane, an-adhikaareemaan ja.

Even such a soul is self-righteous, seeking acclaim for himself,
Thus rendering himself unworthy of realising the Ultimate Truth. (31)

નહિ કષાય ઉપશાંતતા, નહિ અંતર વૈરાગ્ય;
સરળપણું ન મધ્યસ્થતા, તે મતાર્થી દુર્ભાગ્ય. ૩૨

Nahi kashaay upshaantataa, nahi antar vairaagya;
Saralpanun na madhyasthataa, te mataarthee durbhaagya.

He has not calmed his passions, nor does he have inner detachment;
With neither straightforwardness nor impartiality;
such is the misfortune of the self-righteous. (32)

લક્ષણ કહ્યાં મતાર્થીનાં, મતાર્થ જાવા કાજ;
હવે કહું આત્માર્થીનાં, આત્મ-અર્થ સુખસાજ. ૩૩

Lakshan kahyaan mataartheenaan, mataartha jaavaa kaaj;
Have kahun aatmaartheenan, aatma-artha sukhsaaj.

The characteristics of the self-righteous have been stated here
for the purpose of eliminating this very self-righteousness.
Now I state those of a true seeker which are the means
to the inner bliss of the atma. (33)

આત્માર્થી-લક્ષણ

Aatmaarthee - Lakshan

The Virtues of a True Seeker

આત્મજ્ઞાન ત્યાં મુનિપણું, તે સાચા ગુરુ હોય;
બાકી કુળગુરુ કલ્પના, આત્માર્થી નહિ જોય. ૩૪

Aatmagnaan tyaan munipanun, te saachaa guru hoy;
Baaki kulaguru kalpanaa, aatmaarthee nahi joy.

Where there is self-realisation, there is true monkhood,
and such a soul is a True Guru.
Moksha cannot be attained by seeking the refuge of a traditional guru who is not self-realised. A true seeker will not follow such a guru.(34)

પ્રત્યક્ષ સદ્‌ગુરુ પ્રાપ્તિનો, ગણે પરમ ઉપકાર;
ત્રણે યોગ એકત્વથી, વર્તે આજ્ઞાધાર. ૩૫

Pratyaksha sadguru praaptino, gane param upkaar;
Trane yog ekatvathee, varte aagnaadhaar.

He counts finding a living True Guru a supreme blessing,
And continually abides by his instruction with mind, speech and body
all in harmony. (35)

એક હોય ત્રણ કાળમાં, પરમારથનો પંથ;
પ્રેરે તે પરમાર્થને, તે વ્યવહાર સમંત. ૩૬

Ek hoy tran kaalmaan, paramaarathno panth;
Prere te paramaarthne, te vyavahaar samant.

In the past, present or future there is only one path to the Ultimate Truth.
Only that which inspires such Truth is acceptable observance. (36)

એમ વિચારી અંતરે, શોધે સદ્ગુરુ યોગ;
કામ એક આત્માર્થનું, બીજો નહિ મનરોગ. ૩૭

Em vichaaree antare, shodhe sadguru yoga;
Kaam ek aartmaarthnun, beejo nahi manrog.

Contemplating this, he embarks on the quest for a True Guru;
His only objective is to attain the atma, unafflicted by any ulterior motive. (37)

કષાયની ઉપશાંતતા, માત્ર મોક્ષ અભિલાષ;
ભવે ખેદ, પ્રાણીદયા, ત્યાં આત્માર્થ નિવાસ. ૩૮

Kashaaynee upshaantata, maatra moksha abhilaash;
Bhave khed, praanidayaa, tyaan aatmaartha nivaas.

One whose passions have been calmed and whose only desire is Moksha,
Who is weary of the cycle of rebirth, has compassion for all living beings
- in such a soul resides true spirituality. (38)

દશા ન એવી જ્યાં સુધી, જીવ લહે નહિ જોગ;
મોક્ષમાર્ગ પામે નહીં, મટે ન અંતર રોગ. ૩૯

Dashaa na evee jyaan sudhee, jeev lahe nahi jog;
Mokshamaarg paame naheen, mate na antar rog.

Until it has cultivated such a state, the soul has no scope,
And is unable to embark upon the path to Moksha,
and its spiritual plight remains uncured. (39)

આવે જ્યાં એવી દશા, સદ્ગુરુબોધ સુહાય;
તે બોધે સુવિચારણા, ત્યાં પ્રગટે સુખદાય. ૪૦

Aave jyaan evi dashaa, sadgurubodh suhaay;
Te bodhe suvichaarnaa, tyaan pragate sukhadaay.

Only when that state is attained, will a True Guru’s teaching be effective;
Encouraging a spiritual thought process, thus awakening true happiness. (40)

જ્યાં પ્રગટે સુવિચારણા, ત્યાં પ્રગટે નિજ જ્ઞાન;
જે જ્ઞાને ક્ષય મોહ થઈ, પામે પદ નિર્વાણ. ૪૧

Jyaan pragate suvichaarnaa, tyaan pragate nij gnaan;
Je gnaane kshay moha thai, paame pad nirvana.

Where inner contemplation awakens, there awakens self-realisation.
Through self-realisation, delusion is eliminated,
thus one attains the state of Nirvana. (41)

ઊપજે તે સુવિચારણા, મોક્ષમાર્ગ સમજાય;
ગુરુશિષ્યસંવાદથી, ભાખું ષટ્પદ આંહિ. ૪૨

Upje te suvichaarnaa mokshamaarg samajaay;
Gurushishyasamvaadthee, bhaakun shatpad aahin.

So that inner contemplation awakens, and the path to Moksha is understood,
By means of a guru-disciple dialogue I state the Six Affirmations. (42)

ષટ્પદનામકથન

Shatpadnaamkathan

Naming the Six Affirmations

'આત્મા છે', 'તે નિત્ય છે', 'છે કર્તા નિજકર્મ';
'છે ભોક્તા', વળી 'મોક્ષ છે', 'મોક્ષ ઉપાય સુધર્મ'. ૪૩

"Aatmaa chhe," "te nitya chhe," "chhe kartaa nijakarma";
"Chhe bhoktaa," valee "moksha chhe," "moksha upaay sudharma".

Atma exists, it is eternal, and it is the author of its own karma,
It bears their consequences, there is Moksha,
the means to Moksha is the true religion. (43)

ષટ્સ્થાનક સંક્ષેપમાં, ષટ્દર્શન પણ તેહ;
સમજાવા પરમાર્થને, કહ્યાં જ્ઞાનીએ એહ. ૪૪

Shatsthaanak sankshepmaan, shatadarshan pan teha;
Samajaavaa paramaarthane, kahyaan gnaanee-e eha.

These Six Affirmations, which are the essence
of the 'Six Schools of Thought,' are stated here briefly.
The self-realised ones have taught these
for the purpose of Supreme Understanding. (44)

૧. શંકા - શિષ્ય ઉવાચ

Shankaa – Shishya Uvaach

The Disciple's Statement of the First Doubt

(આત્માના હોવાપણારૂપ પ્રથમ સ્થાનકની શિષ્ય શંકા કહે છે:-)
Aatmaanaa hovaapanaaroop pratham sthaanaknee shishya shankaa kahe chhe:-
The disciple states a doubt about the first affirmation,
namely the existence of the soul:-

નથી દૃષ્ટિમાં આવતો, નથી જણાતું રૂપ;
બીજો પણ અનુભવ નહીં, તેથી ન જીવસ્વરૂપ. ૪૫

Nathee drashtimaan aavato, nathee janaatun roop;
Beejo pan anubhav naheen, tethee na jeevasvaroop.

It is not visible, nor do we recognise its form.
Nor have we had any other experience of it, so there is no such thing as atma. (45)

અથવા દેહ જ આતમા, અથવા ઇન્દ્રિય પ્રાણ;
મિથ્યા જુદો માનવો, નહીં જુદું એંધાણ. ૪૬

Athavaa deha ja aatamaa, athavaa indriya praan;
Mithyaa judo maanavo, naheen judun endhaan.

Otherwise the atma is the body itself or even the senses or breath.
It is a fallacy to believe it separate, as we can see no differentiating characteristic. (46)

વળી જો આત્મા હોય તો, જણાય તે નહિ કેમ ?
જણાય જો તે હોય તો, ઘટ પટ આદિ જેમ. ૪૭

Valee jo aatmaa hoy to, janaay te nahi kem?
Janaay jo te hoy to, ghat pat aadi jem.

Again, if the atma does exist, then why can we not know it?
If it exists we ought to be able to know it as we do physical objects. (47)

માટે છે નહિ આતમા, મિથ્યા મોક્ષ ઉપાય;
એ અંતર શંકા તણો, સમજાવો સદુપાય. ૪૮

Maate chhe nahi aatmaa, mithyaa moksha upaay;
E antar shankaa tano, samajaavo sadupaay.

And so the atma does not exist, and thus any attempt at Moksha is in vain.
Please help me to correctly resolve this inner doubt of mine. (48)

૧. સમાધાન - સદ્‌ગુરુ ઉવાચ

Samaadhaan – Sadguru Uvaach

The Guru's Resolution

(આત્મા છે, એમ સદ્‌ગુરુ સમાધાન કરે છે:-)
Aatmaa chhe, em sadguru samaadhaan kare chhe:-
The soul exists, so resolves the True Guru:-

ભાસ્યો દેહાધ્યાસથી, આત્મા દેહ સમાન;
પણ તે બન્ને ભિન્ન છે, પ્રગટ લક્ષણે ભાન. ૪૯

Bhaasyo dehaadhyaasthee, aatmaa deha samaan;
Pan te banne bhinna chhe, pragat lakshane bhaan.

We have mistakenly considered the atma to be one with the body.
But they are both distinct, as is evident from their manifest characteristics. (49)

ભાસ્યો દેહાધ્યાસથી, આત્મા દેહ સમાન;
પણ તે બન્ને ભિન્ન છે, જેમ અસિ ને મ્યાન. ૫૦

Bhaasyo dehaadhyaasthee, aatmaa deha samaan;
Pan te banne bhinna chhe, jem asi ne myaan.

We have mistakenly considered the atma to be one with the body.
But they are as distinct as a sword from its sheath. (50)

જે દૃષ્ટા છે દૃષ્ટિનો, જે જાણે છે રૂપ;
અબાધ્ય અનુભવ જે રહે, તે છે જીવસ્વરૂપ. ૫૧

Je drashtaa chhe drashtino, je jaane chhe roop;
Abaadhya anubhav je rahe, te chhe jeevasvaroop.

The seer behind vision and the knower of various forms,
The abiding uneliminable experience is the nature of atma. (51)

છે ઇન્દ્રિય પ્રત્યેકને, નિજ નિજ વિષયનું જ્ઞાન;
પાંચ ઇન્દ્રીના વિષયનું, પણ આત્માને ભાન. ૫૨

Chhe indriya pratyekne, nij nij vishaynun gnaan;
Paanch indreena vishayanun, pana aatmaane bhaan.

Each of the senses has the knowledge of its own subject matter,
But only the atma knows the subject matter of all five senses. (52)

દેહ ન જાણે તેહને, જાણે ન ઇન્દ્રી, પ્રાણ;
આત્માની સત્તા વડે, તેહ પ્રવર્તે જાણ. ૫૩

Deha na jaane tehane, jaane na indree, praan;
Aatmaanee sattaa vade, teh pravarte jaan.

The body does not know it, neither do the senses nor does the breath.
Know that only the presence of the atma empowers them. (53)

સર્વ અવસ્થાને વિષે, ન્યારો સદા જણાય;
પ્રગટરૂપ ચૈતન્યમય, એ એંધાણ સદાય. ૫૪

Sarva avasthaane vishe, nyaaro sadaa janaay;
Pragatroop chaitanyamay, e endhaan sadaay.

In every state, the atma is always distinct.
Evidently charged with consciousness, its ever-defining characteristic. (54)

ઘટ, પટ, આદિ જાણ તું, તેથી તેને માન;
જાણનાર તે માન નહિ, કહીએ કેવું જ્ઞાન ? ૫૫

Ghat, pat, aadi jaana tun, tethee tene maan;
Jaananaar te maan nahi, kahi-e kevun gnaan?

Because you know physical objects, you accept their existence.
Yet you do not accept that which knows them - what kind of knowledge is that? (55)

પરમ બુદ્ધિ કૃશ દેહમાં, સ્થૂળ દેહ મતિ અલ્પ;
દેહ હોય જો આતમા, ઘટે ન આમ વિકલ્પ. ૫૬

Param buddhi krush dehamaan, sthool deha mati alpa;
Deha hoy jo aatmaa, ghate na aam vikalp.

A great intellect in a frail body and a lesser one in a large body;
If the body were the atma, this anomaly would not exist. (56)

જડ ચેતનનો ભિન્ન છે, કેવળ પ્રગટ સ્વભાવ;
એકપણું પામે નહીં, ત્રણે કાળ દ્વયભાવ. ૫૭

Jad chetanno bhinn chhe, keval pragat svabhaav;
Ekpanun paame naheen, trane kaal dvaybhaav.

Lifeless matter and consciousness are manifestly different by nature.
They can never become one; their duality prevails forever. (57)

આત્માની શંકા કરે, આત્મા પોતે આપ;
શંકાનો કરનાર તે, અચરજ એહ અમાપ. ૫૮

Aatmaanee shankaa kare, aatmaa pote aap;
Shankaano karnaar te, acharaj eh amaap.

Doubting its own existence is the atma itself.
That it questions its own existence is a matter of immeasurable surprise. (58)

૨. શંકા - શિષ્ય ઉવાચ

Shankaa – Shishya Uvaach

The Disciple's Statement of the Second Doubt

(આત્મા નિત્ય નથી, એમ શિષ્ય કહે છે:-)
Aatmaa nitya nathee, em shishya kahe chhe:-
The disciple expresses the doubt that the soul is not eternal:-

આત્માના અસ્તિત્વના, આપે કહ્યા પ્રકાર;
સંભવ તેનો થાય છે, અંતર કર્યે વિચાર. ૫૯

Aatmaanaa astitvanaa, aape kahyaa prakaar;
Sambhav teno thaay chhe, antar karye vichaar.

You have shown in various ways that the atma exists.
Upon contemplation, I accept its existence. (59)

બીજી શંકા થાય ત્યાં, આત્મા નહિ અવિનાશ;
દેહયોગથી ઊપજે, દેહવિયોગે નાશ. ૬૦

Beejeee shankaa thaay tyaan, aatmaa nahi avinaash;
Dehayogthee upaje, dehaviyoge naash.

However, a second doubt arises, that the atma is not immortal,
That it is born with the body and dies with the body. (60)

અથવા વસ્તુ ક્ષણિક છે, ક્ષણે ક્ષણે પલટાય;
એ અનુભવથી પણ નહીં, આત્મા નિત્ય જણાય. ૬૧

Athavaa vastu kshanik chhe, kshane kshane palataay;
E anubhavthee pana naheen, aatmaa nitya janaay.

Otherwise everything is momentary; changing from moment to moment.
Even from that experience, the atma does not seem immortal. (61)

૨. સમાધાન - સદ્‌ગુરુ ઉવાચ

Samaadhaan – Sadguru Uvaach

The Guru’s Resolution

(આત્મા નિત્ય છે, એમ સદ્‌ગુરુ સમાધાન કરે છે:-)
Aatmaa nitya chhe, em sadguru samaadhaan kare chhe:-
The True Guru affirms that the soul is eternal:-

દેહ માત્ર સંયોગ છે, વળી જડ રૂપી દૃશ્ય;
ચેતનનાં ઉત્પત્તિ લય, કોના અનુભવ વશ્ય ? ૬૨

Deha maatra sanyog chhe, valee jad roopee drashya;
Chetannaan uptatti lay, konaa anubhav vashya?

The body is merely a composite; moreover, it is lifeless, has form and is visible.
On whose experience of the arising and cessation of consciousness can we rely? (62)

જેના અનુભવ વશ્ય એ, ઉત્પન્ન લયનું જ્ઞાન;
તે તેથી જુદા વિના, થાય ન કેમે ભાન. ૬૩

Jenaa anubhav vashya e, utpanna layanun gnaan;
Te tethee judaa vinaa, thaay na keme bhaan.

Whoever does witness this arising and cessation,
Must be distinct from them in order to witness them. (63)

જે સંયોગો દેખીએ, તે તે અનુભવ દૃશ્ય;
ઊપજે નહિ સંયોગથી, આત્મા નિત્ય પ્રત્યક્ષ. ૬૪

Je sanyogo dekhee-e, te te anubhav drashya;
Upaje nahi sanyogthee, aatmaa nitya pratyaksha.

Whatever combinations are seen, are the objects of experience.
Not arising out of such combinations, the atma is ever present. (64)

જડથી ચેતન ઊપજે, ચેતનથી જડ થાય;
એવો અનુભવ કોઈને, ક્યારે કદી ન થાય. ૬૫

Jadthee chetan upaje, chetanthee jad thaay;
Evo anubhav koine, kyaare kadee na thaay.

That lifeless matter creates consciousness or that consciousness creates matter,
No one can ever have such an experience. (65)

કોઈ સંયોગોથી નહિ, જેની ઉત્પત્તિ થાય;
નાશ ન તેનો કોઈમાં, તેથી નિત્ય સદાય. ૬૬

Koi sanyogothee nahi, jenee utpatti thaay;
Naash na teno koimaan, tethi nitya sadaay.

That which cannot be created by any combination,
Cannot be destroyed, and is thus eternal. (66)

ક્રોધાદિ તરતમ્યતા, સર્પાદિકની માંય;
પૂર્વજન્મ સંસ્કાર તે, જીવ નિત્યતા ત્યાંય. ૬૭

Krodhaadi taratamyataa, sarpaadiknee maayn;
Poorvajanma sanskaar te, jeev nityataa tyaayn.

The acute anger and various natures respectively of snakes and other living beings
Result from the disposition of these souls in past lives
- a proof of soul's permanence. (67)

આત્મા દ્રવ્યે નિત્ય છે, પર્યાયે પલટાય;
બાળાદિ વય ત્રણ્યનું, જ્ઞાન એકને થાય. ૬૮

Aatmaa dravye nitya chhe, paryaaye palataay;
Baalaadi vaya tranyanun, gnaan ekane thaay.

As a substance the soul is eternal, yet its states are continually changing.
Childhood, youth and old age are experienced by the very same soul. (68)

અથવા જ્ઞાન ક્ષણિકનું, જે જાણી વદનાર;
વદનારો તે ક્ષણિક નહિ, કર અનુભવ નિર્ધાર. ૬૯

Athavaa gnaan kshaniknun, je jaanee vadanaar;
Vadanaaro te kshanik nahi, kar anubhav nirdhaar.

Moreover if a witness says knowledge is transitory,
Then the witness cannot be transitory - base this on your own experience. (69)

ક્યારે કોઈ વસ્તુનો, કેવળ હોય ન નાશ;
ચેતન પામે નાશ તો, કેમાં ભળે તપાસ. ૭૦

Kyaare koi vastuno, keval hoy na naash;
Chetan paame naash to, kemaan bhale tapaas.

A substance can never ever be destroyed completely.
If consciousness is destroyed; then consider what will become of it. (70)

---

૩. શંકા - શિષ્ય ઉવાચ

Shankaa – Shishya Uvaach

The Disciple's Statement of the Third Doubt

(આત્મા કર્મનો કર્તા નથી, એમ શિષ્ય કહે છે:-)

Aatmaa karmano kartaa nathee, em shishya kahe chhe:-

The disciple expresses the doubt that the soul is not the author of karma.

કર્તા જીવ ન કર્મનો, કર્મ જ કર્તા કર્મ;
અથવા સહજ સ્વભાવ કાં, કર્મ જીવનો ધર્મ. ૭૧

Kartaa jeev na karmano, karma ja kartaa karma;
Athavaa sahaj svabhaav kaan, karma jeevno dharma.

Atma itself does not author karmas, but karmas themselves do.
Or they arise naturally and if not, karmas are innate to the atma. (71)

આત્મા સદા અસંગ ને, કરે પ્રકૃતિ બંધ;
અથવા ઈશ્વર પ્રેરણા, તેથી જીવ અબંધ. ૭૨

Aatmaa sadaa asang ne, kare prakruti bandh;
Athavaa ishvar prernaa, tethee jeev abandh.

Atma is always unbound, bondage created by nature,
Or it is at the behest of a god, so that atma remains unbound. (72)

માટે મોક્ષ ઉપાયનો, કોઈ ન હેતુ જણાય;
કર્મતણું કર્તાપણું, કાં નહિ, કાં નહિ જાય. ૭૩

Maate moksha upaayno, koi na hetu janaay;
Karmatanun kartaapanun, kaan nahi, kaan nahi jaay.

Therefore there is no purpose in seeking the path to Moksha,
Either the atma is not the author of its karmas, or, if it is, it never ceases to be so. (73)

૩. સમાધાન - સદ્‌ગુરુ ઉવાચ

Samaadhaan – Sadguru Uvaach

The Guru's Resolution

(કર્મનું કર્તાપણું આત્માને જે પ્રકારે છે તે પ્રકારે સદ્‌ગુરુ સમાધાન કરે છે:-)
Karmanun kartaapanun aatmaane je prakaare chhe
te prakaare sadguru samaadhaan kare chhe:-
The True Guru affirms the way in which the soul is the author of karma:-

હોય ન ચેતન પ્રેરણા, કોણ ગ્રહે તો કર્મ ?
જડસ્વભાવ નહિ પ્રેરણા, જુઓ વિચારી ધર્મ. ૭૪

Hoy na chetan preranaa, kon grahe to karma?
Jadsvabhaav nahi preranaa, juo vichaaree dharma.

If the atma does not inspire, to whom do karma accrue?
Lifeless matter by its nature cannot inspire
- just consider these characteristics. (74)

જો ચેતન કરતું નથી, નથી થતાં તો કર્મ;
તેથી સહજ સ્વભાવ નહિ, તેમજ નહિ જીવધર્મ. ૭૫

Jo chetan kartun nathee, nathee thataan to karma;
Tethee sahaj svabhaav nahi, temaj nahi jeevdharma.

If the atma does not actively author them, then karma do not arise.
Thus it is neither atma's characteristic to author karma, nor is it its innate nature to bind karma. (75)

કેવળ હોત અસંગ જો, ભાસત તને ન કેમ ?
અસંગ છે પરમાર્થથી, પણ નિજભાને તેમ. ૭૬

Keval hot asang jo, bhaasat tane ne kem?
Asang chhe paramaarthathee, pan nijbhaane tem.

If the atma were unbound, why have you not experienced it?
From the highest spiritual perspective, it is unbound,
but this is only subject to self-realisation. (76)

કર્તા ઈશ્વર કોઈ નહિ, ઈશ્વર શુદ્ધ સ્વભાવ;
અથવા પ્રેરક તે ગણ્યે, ઈશ્વર દોષપ્રભાવ. ૭૭

Kartaa ishvar koi nahi, ishvar shuddha svabhaav;
Athavaa prerak te ganye, ishvar doshprabhaav.

There is no god creating karma, as God is of a pure nature.
If we were to consider karma to be at his behest,
then such a motive would be impure. (77)

ચેતન જો નિજ ભાનમાં, કર્તા આપ સ્વભાવ;
વર્તે નહિ નિજ ભાનમાં, કર્તા કર્મ-પ્રભાવ. ૭૮

Chetan jo nij bhaanmaan, kartaa aap svabhaav;
Varte nahi nij bhaanmaan, kartaa karma-prabhaav.

If the atma is immersed in self-experience, it authors its own nature,
And if it strays from its nature, it leads to the influx of karma. (78)

૪. શંકા - શિષ્ય ઉવાચ

Shankaa – Shishya Uvaach

The Disciple's Statement of the Fourth Doubt

(તે કર્મનું ભોક્તાપણું જીવને નહીં હોય, એમ શિષ્ય કહે છે:-)
Te karmanun bhoktaapanun jeevne naheen hoy, em shishya kahe chhe:-
The disciple states that the soul will not endure the karma bound:-

જીવ કર્મ કર્તા કહો, પણ ભોક્તા નહિ સોય;
શું સમજે જડ કર્મ કે, ફળ પરિણામી હોય ? ૭૯

Jeev karma kartaa kaho, pan bhoktaa nahi soy;
Shun samaje jad karma ke, fal parinaamee hoy?

Granted that the atma is the author of its karma,
but it cannot be that it has to experience their fruits.
How can lifeless karma be consciously effective as a giver of fruit? (79)

ફળદાતા ઈશ્વર ગણ્યે, ભોક્તાપણું સધાય;
એમ કહ્યે ઈશ્વરતણું, ઈશ્વરપણું જ જાય. ૮૦

Faldaataa ishvar ganye, bhoktaapanun sadhaay;
Em kahyo ishvartanun, ishvarpanun ja jaay.

If we consider God to be the giver of fruits,
we can accept that the soul experiences them,
But if we say that about God, then his godliness is lost.

ઈશ્વર સિદ્ધ થયા વિના, જગત નિયમ નહિ હોય;
પછી શુભાશુભ કર્મનાં, ભોગ્યસ્થાન નહિ કોય. ૮૧

Ishvar siddha thayaa vinaa, jagat niyam nahi hoy;
Pachhee shubhaashubha karmanaan, bhogyasthaan nahi koy.

Without positing the existence of a god, there is no order in the universe.
Hence there is no place to bear the fruits of good and bad karma. (81)

૪. સમાધાન - સદ્‌ગુરુ ઉવાચ

Samaadhaan – Sadguru Uvaach

The Guru’s Resolution

(જીવને પોતાનાં કરેલાં કર્મનું ભોક્તાપણું છે, એમ સદ્‌ગુરુ સમાધાન કરે છે:-)
Jeevne potaanaan karelaan karmanun bhoktaapanun chhe,
em sadguru samaadhaan kare chhe:-
The True Guru affirms that the soul must endure the karma it itself has bound:-

ભાવકર્મ નિજકલ્પના, માટે ચેતનરૂપ;
જીવવીર્યની સ્ફુરણા, ગ્રહણ કરે જડધૂપ. ૮૨

Bhaavkarma nijakalpanaa, maate chetanroop;
Jeevaveeryanee sfurnaa, grahan kare jadadhoop.

Karma-binding inclinations are a result of delusion
which is thus an activity of consciousness.
The positive and negative inclinations of the soul draw karmic particles. (82)

ઝેર સુધા સમજે નહીં, જીવ ખાય ફળ થાય;
એમ શુભાશુભ કર્મનું, ભોક્તાપણું જણાય. ૮૩

Zer sudhaa samaje naheen, jeev khaay fal thaay;
Em shubhaashubh karmanun, bhoktaapanun janaay.

Neither poison nor nectar is consciously effective; yet their consumption still impacts life.
This is how we can understand the experience of good and bad karma. (83)

એક રાંક ને એક નૃપ, એ આદિ જે ભેદ;
કારણ વિના ન કાર્ય તે, તે જ શુભાશુભ વેદ્ય. ૮૪

Ek raank ne ek nrup, e aadi je bhed;
Kaaran vinaa na kaarya te, te ja shubaashubha vedya.

One is born a king and one a pauper; there are many such disparities.
There being no effect without a cause;
such disparities must arise from good or bad karma. (84)

ફળદાતા ઈશ્વરતણી, એમાં નથી જરૂર;
કર્મ સ્વભાવે પરિણમે, થાય ભોગથી દૂર. ૮૫

Faladaataa ishvartanee, emaan nathee jaroor;
Karma svabhaave pariname, thaay bhogathee door.

As such there is no reason to posit a god as the cause;
The nature of karma defines the experience; after which the karma is shed. (85)

તે તે ભોગ્ય વિશેષનાં, સ્થાનક દ્રવ્ય સ્વભાવ;
ગહન વાત છે શિષ્ય આ, કહી સંક્ષેપે સાવ. ૮૬

Te te bhogya visheshnaan, sthaanak dravya svabhaav;
Gahan vaat chhe shishya aa, kahee sankshepe saav.

There is a specific place for each experience,
depending on the nature of karmic matter.
This is a complex subject, O! disciple, it is outlined only briefly here. (86)

૫. શંકા - શિષ્ય ઉવાચ

Shankaa – Shishya Uvaach

The Disciple's Statement of the Fifth Doubt

(જીવનો તે કર્મથી મોક્ષ નથી, એમ શિષ્ય કહે છે:-)
Jeevno te karmathee moksha nathee, em shishya kahe chhe:-
The disciples expresses the doubt that
the soul is never free from this karma:-

કર્તા ભોક્તા જીવ હો, પણ તેનો નહિ મોક્ષ;
વીત્યો કાળ અનંત પણ, વર્તમાન છે દોષ. ૮૭

Kartaa bhoktaa jeev ho, pan teno nahi moksha;
Veetyo kaal anant pan, vartamaan chhe dosh.

The atma may be the author of its karmas and may experience their fruits,
but there is no Moksha.
Infinite time has elapsed, and its impurity still remains. (87)

શુભ કરે ફળ ભોગવે, દેવાદિ ગતિ માંય;
અશુભ કરે નરકાદિ ફળ, કર્મ રહિત ન ક્યાંય. ૮૮

Shubh kare fal bhogave, devaadi gati maayn;
Ashubh kare narakaadi fal, karma rahit na kyayn.

If we do good, we enjoy its fruits in a celestial abode;
If we do bad, we suffer in hellish existence;
nowhere are we free from karma. (88)

૫. સમાધાન - સદ્‌ગુરુ ઉવાચ

Samaadhaan – Sadguru Uvaach

The Guru’s Resolution

(તે કર્મથી જીવનો મોક્ષ થઈ શકે છે, એમ સદ્‌ગુરુ સમાધાન કરે છે:-)
Te karmathee jeevno moksha thai shake chhe,
em sadguru samaadhaan kare chhe:-
The True Guru affirms that the soul can be free from this karma:-

જેમ શુભાશુભ કર્મપદ, જાણ્યાં સફળ પ્રમાણ;
તેમ નિવૃત્તિ સફળતા, માટે મોક્ષ સુજાણ. ૮૯

Jem shubhaashubha karmapad, jaanyaan safal pramaan;
Tem nivrutti safaltaa, maate moksha sujaan.

Just as we have seen that good and bad karma bear fruit;
Abstaining from them is also fruitful; know this to be Moksha. (89)

વીત્યો કાળ અનંત તે, કર્મ શુભાશુભ ભાવ;
તેહ શુભાશુભ છેદતાં, ઊપજે મોક્ષ સ્વભાવ. ૯૦

Veetyo kaal anant te, karma shubhaashubha bhaav;
Teh shubhaashubha chhedtaan, upaje moksha svabhaav.

Infinite time has elapsed due to good and bad inclinations.
Eliminating these leads to Moksha, our true nature. (90)

દેહાદિક સંયોગનો, આત્યંતિક વિયોગ;
સિદ્ધ મોક્ષ શાશ્વત પદે, નિજ અનંત સુખભોગ. ૯૧

Dehaadik sanyogno, aatyantik viyog;
Siddha moksha shaashvat pade, nij anant sukhabhog.

With complete separation from associations such as the body,
Pure atma, in the eternal state of Moksha, experiences its own infinite bliss. (91)

૬. શંકા - શિષ્ય ઉવાચ

Shankaa – Shishya Uvaach

The Disciple's Statement of the Sixth Doubt

(મોક્ષનો ઉપાય નથી, એમ શિષ્ય કહે છે:-)

Mokshano upaay nathee, em shishya kahe chhe:-

The disciple expresses the doubt that there is no means to Moksha.

હોય કદાપિ મોક્ષપદ, નહિ અવિરોધ ઉપાય;
કર્મો કાળ અનંતનાં, શાથી છેદ્યાં જાય ? ૯૨

Hoy kadaapi mokshapad, nahi avirodha upaay;
Karmo kaal anantnaan, saathee chedhyaan jay?

Even if there is a state of Moksha, there is no irrefutable path to it.
With karmas bound from time immemorial, how can we eliminate them? (92)

અથવા મત દર્શન ઘણાં, કહે ઉપાય અનેક;
તેમાં મત સાચો કયો, બને ન એહ વિવેક. ૯૩

Athavaa mat darshan ghanaan, kahe upaay anek;
Temaan mat saacho kayo, bane na eh vivek.

Moreover, there are many views and beliefs with their own various paths.
I cannot determine: Which of these is the true path? (93)

કઈ જાતિમાં મોક્ષ છે, કયા વેષમાં મોક્ષ;
એનો નિશ્ચય ના બને, ઘણા ભેદ એ દોષ. ૯૪

Kai jaatimaan moksha chhe, kayaa veshmaan moksha;
Eno nishchay naa bane, ghanaa bhed e dosh.

In which caste and in which garb is there Moksha?
One cannot decide, the problem being too many distinctions. (94)

તેથી એમ જણાય છે, મળે ન મોક્ષ ઉપાય;
જીવાદિ જાણ્યા તણો, શો ઉપકાર જ થાય ? ૯૫

Tethee em janaay chhe, male na moksha upaay;
Jeevaadi jaanyaa tano, sho upkaar ja thaay?

From this it can be seen that one cannot find the path to Moksha;
And so what does one gain by knowing the nature of soul and non-soul? (95)

પાંચે ઉત્તરથી થયું, સમાધાન સર્વાંગ;
સમજું મોક્ષ ઉપાય તો, ઉદય ઉદય સદ્ભાગ્ય. ૯૬

Paanche uttarthee thayun, samadhaan sarvaang;
Samajun moksha upaay to, uday uday sadbhaagya.

Your five answers have cleared my doubts fully.
Now if I were to understand the path to Moksha, I would be truly fortunate! (96)

૬. સમાધાન - સદ્ગુરુ ઉવાચ

Samaadhaan – Sadguru Uvaach

The Guru's Resolution

(મોક્ષનો ઉપાય છે, એમ સદ્ગુરુ સમાધાન કરે છે:-)
Mokshano upaay chhe, em sadguru samaadhaan kare chhe:-
The True Guru affirms that there is a means to Moksha.

પાંચે ઉત્તરની થઈ, આત્મા વિષે પ્રતીત;
થાશે મોક્ષોપાયની, સહજ પ્રતીત એ રીત. ૯૭

Paanche uttarnee thai, aatmaa vishe prateet;
Thaashe mokshopaayanee, sahaj prateet e reet.

You have come to believe in atma from these five replies.
With similar ease, you will believe in the path to Moksha. (97)

કર્મભાવ અજ્ઞાન છે, મોક્ષભાવ નિજવાસ;
અંધકાર અજ્ઞાન સમ, નાશે જ્ઞાનપ્રકાશ. ૯૮

Karmabhaav agnaan chhe, mokshabhaav nijvaas;
Andhakaar agnaan sam, naashe gnaanaprakaash.

A karma-binding inclination is ignorance,
a liberating inclination is abiding in the self.
Ignorance is like darkness; cleared only by the light of wisdom. (98)

જે જે કારણ બંધનાં, તેહ બંધનો પંથ;
તે કારણ છેદક દશા, મોક્ષપંથ ભવ અંત. ૯૯

Je je kaaran bandhanaan, teha bandhano panth;
Te kaaran chedak dashaa, mokshapanth bhavant.

Whatever the causes of bondage, they constitute the path to bondage.
And the state which ends these causes is the path to Moksha, the end of rebirth. (99)

રાગ, દ્વેષ, અજ્ઞાન એ, મુખ્ય કર્મની ગ્રંથ;
થાય નિવૃત્તિ જેહથી, તે જ મોક્ષનો પંથ. ૧૦૦

Raag, dvesh, agnaan e, mukhya karmanee granth;
Thaay nivrutti jehathee, te ja mokshano panth.

Attachment, aversion and false understanding together
constitute the principle binding knot of karma.
That which frees us from these is the path to Moksha. (100)

આત્મા સત્ ચૈતન્યમય, સર્વાભાસ રહિત;
જેથી કેવળ પામિયે, મોક્ષપંથ તે રીત. ૧૦૧

Aatma sat chaitanyamay, sarvaabhaas rahit;
Jethee keval paamiye, mokshapantha te reet.

The soul is eternal consciousness, free from all delusions.
The method by which we realise pure soul is the path to Moksha. (101)

કર્મ અનંત પ્રકારનાં, તેમાં મુખ્યે આઠ;
તેમાં મુખ્યે મોહનીય, હણાય તે કહું પાઠ. ૧૦૨

Karma anant prakaarnaan, temaan mukhye aath;
Temaan mukhya mohaneeya, hanaay te kahun paath.

There is an infinite variety of karma; with eight major types,
Of which the principal is the deluding karma.
Here follows a lesson in its elimination. (102)

કર્મ મોહનીય ભેદ બે, દર્શન ચારિત્ર નામ;
હણે બોધ વીતરાગતા, અચૂક ઉપાય આમ. ૧૦૩

Karma mohaneeya bhed be, darshan chaaritra naam;
Hane bodha veetraagtaa, achook upaay aam.

There are two types of deluding karma, pertaining to perception and conduct.
They are destroyed by imparted wisdom and equanimous detachment respectively
- these are guaranteed methods. (103)

કર્મબંધ ક્રોધાદિથી, હણે ક્ષમાદિક તેહ;
પ્રત્યક્ષ અનુભવ સર્વને, એમાં શો સંદેહ ? ૧૦૪

Karmabandh krodhaadithee, hane kshamaadik teha;
Pratyaksha anubhav sarvane, emaan sho sandeh?

Karmic bondage arises from passions such as anger;
is destroyed by virtues such as forgiveness.
We have all directly experienced this - so what is there to doubt? (104)

છોડી મત દર્શન તણો, આગ્રહ તેમ વિકલ્પ;
કહ્યો માર્ગ આ સાધશે, જન્મ તેહના અલ્પ. ૧૦૫

Chhodee mat darshan tano, aagraha tem vikalp;
Kahyo maarg aa saadhashe, janma tehnaa alp.

Whoever discards his obstinacy and false notions about sect and philosophy,
And adopts the prescribed path, will have few births left. (105)

ષટ્પદનાં ષટ્પ્રશ્ન તેં, પૂછ્યાં કરી વિચાર;
તે પદની સર્વાંગતા, મોક્ષમાર્ગ નિર્ધાર. ૧૦૬

Shatpadnaan shatprashna ten, poochyaan karee vichaar;
Te padnee sarvaangtaa, mokshamaarg nirdhaar.

Having contemplated the Six Affirmations, you have raised six questions.
Be sure that these constitute the path to Moksha, only when taken together. (106)

જાતિ, વેષનો ભેદ નહિ, કહ્યો માર્ગ જો હોય;
સાધે તે મુક્તિ લહે, એમાં ભેદ ન કોય. ૧૦૭

Jaati, veshno bhed nahi, kahyo maarg jo hoy;
Saadhe te mukti lahe, emaan bhed na koy.

There is no distinction of caste or garb, if the path is as prescribed.
Those who adopt the path will attain Moksha, and in that there are no distinctions. (107)

કષાયની ઉપશાંતતા, માત્ર મોક્ષઅભિલાષ;
ભવે ખેદ અંતર દયા, તે કહીએ જિજ્ઞાસ. ૧૦૮

Kashaaynee upshaantataa, maatra moksha-abhilaash;
Bhave khed antar dayaa, te kahee-e jignaas.

One whose passions have been calmed and whose only desire is Moksha,
Who is weary of rebirth and has inner compassion,
that is the one whom we call an aspirant. (108)

તે જિજ્ઞાસુ જીવને, થાય સદ્ગુરુબોધ;
તો પામે સમકિતને, વર્તે અંતરશોધ. ૧૦૯

Te jignaasu jeevne, thaay sadgurubodh;
To paame samakitane, varte antarshodh.

When such an aspirant receives wisdom imparted by a True Guru.
He attains samakita, and focuses on the inner quest. (109)

મત દર્શન આગ્રહ તજી, વર્તે સદ્ગુરુલક્ષ;
લહે શુદ્ધ સમકિત તે, જેમાં ભેદ ન પક્ષ. ૧૧૦

Mat darshan aagrah tajee, varte sadgurulaksha;
Lahe shuddha samakita te, jemaan bhed na paksha.

Casting aside sectarian and dogmatic obstinacy, he follows the vision of a True Guru;
He attains pure samakita, without distinction or preconception. (110)

વર્તે નિજસ્વભાવનો, અનુભવ લક્ષ પ્રતીત;
વૃત્તિ વહે નિજભાવમાં, પરમાર્થે સમકિત. ૧૧૧

Varte nijsvabhaavno, anubhav laksha prateet;
Vrutti vahe nijbhaavmaan, paramaarthe samakit.

In the focused ray of attention, evolves the experience of one's true nature.
Concentration is directed towards the self. That is the highest order of samakita. (111)

વર્ધમાન સમકિત થઈ, ટાળે મિથ્યાભાસ;
ઉદય થાય ચારિત્રનો, વીતરાગપદ વાસ. ૧૧૨

Vardhamaan samakit thai, taale mithyaabhaas;
Uday thaay chaaritrano, veetaraagpad vaas.

As the samakita intensifies, false notions are abandoned.
So true conduct dawns and the indweller resides
in total equanimous detachment. (112)

કેવળ નિજસ્વભાવનું, અખંડ વર્તે જ્ઞાન;
કહીએ કેવળજ્ઞાન તે, દેહ છતાં નિર્વાણ. ૧૧૩

Keval nijasvabhaavnun, akhand varte gnaan;
Kahie kevalgnaan te, deha chataan nirvaan.

When experience is uninterrupted, and of nothing but one's own nature,
That is called kevalgnaan - liberation whilst still embodied. (113)

કોટિ વર્ષનું સ્વપ્ન પણ, જાગ્રત થતાં શમાય;
તેમ વિભાવ અનાદિનો, જ્ઞાન થતાં દૂર થાય. ૧૧૪

Koti varshanun svapna pan, jaagrat thataan shamaay;
Tem vibhaav anaadino, gnaan thataan door thaay.

Just as a dream of a million years ceases when we awaken,
Our immemorial delusion will cease when we attain self-realisation. (114)

છૂટે દેહાધ્યાસ તો, નહિ કર્તા તું કર્મ;
નહિ ભોક્તા તું તેહનો, એ જ ધર્મનો મર્મ. ૧૧૫

Chhoote dehaadhyaas to, nahi kartaan tun karma;
Nahi bhoktaa tun tehano, e ja dharmano marma.

When you free yourself of false identification with the body,
you no longer are the author of karma.
Nor do you endure them - that is the essence of religion. (115)

એ જ ધર્મથી મોક્ષ છે, તું છો મોક્ષ સ્વરૂપ;
અનંત દર્શન જ્ઞાન તું, અવ્યાબાધ સ્વરૂપ. ૧૧૬

E ja dharmathee moksha chhe, tun cho moksha svaroop;
Anant darshan gnaan tun, avyaabaadh svaroop.

It is by this very religion that Moksha is attained. You are by nature Moksha;
You are infinite awareness, infinite wisdom and boundless bliss. (116)

શુદ્ધ બુદ્ધ ચૈતન્યઘન, સ્વયંજ્યોતિ સુખધામ;
બીજું કહીએ કેટલું ? કર વિચાર તો પામ. ૧૧૭

Shuddha buddha chaitanyaghan, svayamjyoti sukhadhaam;
Beejun kahie ketalun? Kar vichaar to paam.

You are pure, enlightened, charged consciousness, self-illuminating, the abode of bliss;
What more is there to say? Contemplate to realise. (117)

નિશ્ચય સર્વે જ્ઞાનીનો, આવી અત્ર સમાય;
ધરી મૌનતા એમ કહી, સહજસમાધિ માંય. ૧૧૮

Nishchay sarve gnaaneeno, aavee atra samaay;
Dharee mauntaa em kahee, sahajasamaadhi maayn.

The realisations of all the self-realised ones concur here.
With this, he adopted silence and eased into effortless enlightened bliss. (118)

શિષ્ય : બોધબીજપ્રાપ્તિકથન

Shishyabodhbeejpraaptikathan

The Disciple Confirms the Attainment of the Seed of Enlightenment

સદ્ગુરુના ઉપદેશથી, આવ્યું અપૂર્વ ભાન;
નિજપદ નિજમાંહી લહ્યું, દૂર થયું અજ્ઞાન. ૧૧૯

Sadgurunaa updeshthee, aavyun apoorva bhaan;
Nijapad nijmaaheen lahyun, door thayun agnaan.

The True Guru's imparted wisdom has given me unique insight;
I thus realised that my true nature lies within, dispelling my delusion. (119)

ભાસ્યું નિજસ્વરૂપ તે, શુદ્ધ ચેતનારૂપ;
અજર, અમર, અવિનાશી ને, દેહાતીત સ્વરૂપ. ૧૨૦

Bhaasyun nijsvaroop te, shuddh chetanaaroop;
Ajar, amar, avinaashee ne, dehaateet svaroop.

I realised my true nature to be pure consciousness;
Ageless, immortal, indestructible and totally distinct from the body. (120)

કર્તા ભોક્તા કર્મનો, વિભાવ વર્તે જ્યાંય;
વૃત્તિ વહી નિજભાવમાં, થયો અકર્તા ત્યાંય. ૧૨૧

Kartaa bhoktaa karmano, vibhaav varte jyayn;
Vrutti vahee nijbhaavmaan, thayo akartaa tyayn.

As long as concentration continues to flow outwards,
the soul remains the author and the sufferer of karma;
Once concentration flowed within, the soul was no longer the author of karma. (121)

અથવા નિજપરિણામ જે, શુદ્ધ ચેતનારૂપ;
કર્તા ભોક્તા તેહનો, નિર્વિકલ્પ સ્વરૂપ. ૧૨૨

Athavaa nijparinaam je, shuddha chetanaaroop;
Kartaa bhoktaa tehano, nirvikalpasvaroop.

In other words, experiencing one's pure state of consciousness,
Both authoring and experiencing this, its natural still self-awareness. (122)

મોક્ષ કહ્યો નિજશુદ્ધતા, તે પામે તે પંથ;
સમજાવ્યો સંક્ષેપમાં, સકળ માર્ગ નિર્ગ્રંથ. ૧૨૩

Moksha kahyo nijashuddhataa, te paame te panth;
Samajaavyo sankshepmaan, sakal maarg nirgrantha.

Moksha is defined as one's own pure state. Leading to it, is the true path.
You have explained concisely the complete path of the unfettered ones. (123)

અહો ! અહો ! શ્રી સદ્‌ગુરુ, કરુણાસિંધુ અપાર;
આ પામર પર પ્રભુ કર્યો, અહો ! અહો ! ઉપકાર. ૧૨૪

Aho! Aho! Shree Sadguru, karunaasindhu apaar;
Aa paamar par prabhu karyo, aho! Aho! Upkaar.

Oh! My True Guru! Boundless ocean of compassion;
Oh! Lord! You have blessed this lowly soul with your amazing grace. (124)

શું પ્રભુચરણ કને ધરું, આત્માથી સૌ હીન;
તે તો પ્રભુએ આપિયો, વર્તું ચરણાધીન. ૧૨૫

Shun prabhucharan kane dharoon, aatmaathee sau heen;
Te to prabhue aapiyo, vartun charanaadheen.

Lord! What can I offer at your feet? Anything is trifling compared to the atma.
And that too you have given me. All I can do is to serve at your feet. (125)

આ દેહાદિ આજથી, વર્તો પ્રભુ આધીન;
દાસ, દાસ, હું દાસ છું, તેહ પ્રભુનો દીન. ૧૨૬

Aa dehaadi aajathee, varto prabhu aadheen;
Daas, daas, hun daas chun, teha prabhuno deen.

From today, may my body, and my all, be devoted to you, Lord;
I am a servant, a servant, a humble servant of my Lord. (126)

ષટ્ સ્થાનક સમજાવીને, ભિન્ન બતાવ્યો આપ;
મ્યાન થકી તરવારવત્, એ ઉપકાર અમાપ. ૧૨૭

Shat sthaanak samajaaveene, bhinn bataavyo aap;
Myaan thakee tarvaarvat, e upkaar amaap.

Explaining the Six Affirmations, you have shown the distinct nature of the atma;
Just like the sword in its sheath - I am thus blessed by your immeasurable grace. (127)

ઉપસંહાર

Upsamhaar

Concluding Summary

દર્શન ષટે સમાય છે, આ ષટ્ સ્થાનક માંહી;
વિચારતાં વિસ્તારથી, સંશય રહે ન કાંઈ. ૧૨૮

Darshan shate samaay chhe, aa shat sthaanak maahin;
Vichaartaan vistaarthee, sanshay rahe na kaain.

All six schools of philosophy are accommodated in these Six Affirmations.
Upon deep reflection there will remain no doubt. (128)

આત્મભ્રાંતિ સમ રોગ નહિ, સદ્ગુરુ વૈદ્ય સુજાણ;
ગુરુ આજ્ઞા સમ પથ્ય નહિ, ઔષધ વિચાર ધ્યાન. ૧૨૯

Aatmabhraanti sam rog nahi, sadguru vaidya sujaan;
Guru aagnaa sam pathya nahi, aushadha vichaar dhyaan.

There is no affliction like self-delusion and no doctor as skilled as a True Guru.
There is no regimen like a True Guru's guidance
and no medicine like contemplation and meditation. (129)

જો ઈચ્છો પરમાર્થ તો, કરો સત્ય પુરુષાર્થ;
ભવસ્થિતિ આદિ નામ લઈ, છેદો નહિ આત્માર્થ. ૧૩૦

Jo ichchho paramaartha to, karo satya purushaartha;
Bhavasthiti aadi naam lai, chedo nahi aatmaarth.

If you are seeking the ultimate, then strive genuinely.
Do not use your circumstances as an excuse to forsake the quest for Truth. (130)

નિશ્ચયવાણી સાંભળી, સાધન તજવાં નો'ય;
નિશ્ચય રાખી લક્ષમાં, સાધન કરવાં સોય. ૧૩૧

Nishchayvaani saambhalee, saadhan tajvaan no'y;
Nishchay raakhee lakshamaan, saadhan karvaan soy.

Having heard the absolute perspective, do not reject the means.
Keeping the absolute in mind one must make use of the means to it. (131)

નય નિશ્ચય એકાંતથી, આમાં નથી કહેલ;
એકાંતે વ્યવહાર નહિ, બન્ને સાથ રહેલ. ૧૩૨

Nay nishchay ekaantathee, aamaan nathee kahel;
Akaante vyavahaar nahi, banne saath rahel.

The absolutist (nishchaya) view has not been taken in isolation here.
Nor is the conventional (vyavahaara), both are hand in hand. (132)

ગચ્છમતની જે કલ્પના, તે નહિ સદ્વ્યવહાર;
ભાન નહીં નિજરૂપનું, તે નિશ્ચય નહિ સાર. ૧૩૩

Gachchhamatnee je kalpanaa, te nahi sadvyavahaar;
Bhaan naheen nijroopnun, te nishchay nahi saar.

Sectarian notions do not constitute righteous observance.
Lacking awareness of one's true nature is not the essence of the absolute. (133)

આગળ જ્ઞાની થઈ ગયા, વર્તમાનમાં હોય;
થાશે કાળ ભવિષ્યમાં, માર્ગભેદ નહિ કોય. ૧૩૪

Aagal gnaanee thai gayaa, vartamaanmaan hoy;
Thaashe kaal bhavishyamaan, margbhed nahi koy.

For whoever has attained self-realisation in the past, or has it now,
Or will attain it in the future, there is no difference in their paths. (134)

સર્વ જીવ છે સિદ્ધ સમ, જે સમજે તે થાય;
સદ્‌ગુરુઆજ્ઞા જિનદશા, નિમિત્ત કારણ માંય. ૧૩૫

Sarva jeev chhe Siddha sam, je samaje te thaay;
Sadguru-aagnaa Jinadashaa, nimitta kaaran maayn.

All souls can be like Siddhas. Whoever understands this will attain that state.
For which the guidance of a True Guru
and reflecting upon the nature of a Jina are instrumental. (135)

ઉપાદાનનું નામ લઈ, એ જે તજે નિમિત્ત;
પામે નહિ સિદ્ધત્વને, રહે ભ્રાંતિમાં સ્થિત. ૧૩૬

Upaadaannun naam lai, e je taje nimitt;
Paame nahi siddhatvane, rahe bhraantimaan sthit.

Referring to innate causation, whoever rejects instrumental causes,
Does not attain the state of the Siddhas, and remains deluded. (136)

મુખથી જ્ઞાન કથે અને, અંતર છૂટ્યો ન મોહ;
તે પામર પ્રાણી કરે, માત્ર જ્ઞાનીનો દ્રોહ. ૧૩૭

Mukhathee gnaan kathe ane, antar chootyo na moha;
Te paamar praani kare, maatra gnaaneeno droh.

Feigning wisdom, but internally still deluded,
Such a lowly soul is, in fact, betraying those who are truly self-realised. (137)

દયા, શાંતિ, સમતા, ક્ષમા, સત્ય, ત્યાગ, વૈરાગ્ય;
હોય મુમુક્ષુ ઘટ વિષે, એહ સદાય સુજાગ્ય. ૧૩૮

Dayaa, shaanti, samtaa, kshamaa, satya, tyaag, vairagya;
Hoy mumukshu ghat vishe, eha sadaay sujaagya.

Compassion, peace, equanimity, forgiveness, truth, renunciation, and detachment,
Are the virtues which are continuously alive in the heart of a true seeker. (138)

મોહભાવ ક્ષય હોય જ્યાં, અથવા હોય પ્રશાંત;
તે કહીએ જ્ઞાનીદશા, બાકી કહીએ ભ્રાંત. ૧૩૯

Mohabhaav kshay hoy jyaan, athavaa hoy prashaant;
Te kahie gnaanidashaa, baakee kahee-e bhraant.

Deluded attachment, eliminated or quelled;
Describes the state of self-realisation, all else being delusion. (139)

સકળ જગત તે એઠવત્, અથવા સ્વપ્ન સમાન;
તે કહીએ જ્ઞાનીદશા, બાકી વાચાજ્ઞાન. ૧૪૦

Sakal jagat te ethavat, athavaa svapna samaan;
Te kahie gnaaneedashaa, baakee vaachaagnaan.

Perception of the whole world as defiled or as a dream,
Defines the state of self-realisation, all else being merely book learning. (140)

સ્થાનક પાંચ વિચારીને, છઠ્ઠે વર્તે જેહ;
પામે સ્થાનક પાંચમું, એમાં નહિ સંદેહ. ૧૪૧

Sthaanak paanch vichareene, chaththe varte jeh;
Paame sthaanak paanchmun, emaan nahi sandeh.

Contemplating the first five Affirmations, one who adopts the sixth,
Will attain the fifth, without a doubt. (141)

દેહ છતાં જેની દશા, વર્તે દેહાતીત;
તે જ્ઞાનીના ચરણમાં, હો વંદન અગણિત. ૧૪૨

Deh chhataan jenee dashaa, varte dehaateet;
Te gnaaneenaa charanmaan, ho vandan aganit.

One who lives in constant awareness of consciousness,
despite possessing a physical body,
Let us pay endless homage at the feet of such a self-realised saint. (142)

શ્રી સુભાગ્ય ને શ્રી અચળ, આદિ મુમુક્ષુ કાજ;
તથા ભવ્યહિત કારણે, કહ્યો બોધ સુખસાજ.

Shree Saubhaagyane shree Achal, aadi mumukshu kaaj;
Tathaa bhavyahit kaarane, kahyo bodha sukhasaaj.

For the benefit of Shree Saubhagya and Shri Achala and other true seekers,
And for universal upliftment, I have imparted teaching that is instrumental for attaining true happiness.

સાધન સિદ્ધ દશા અહીં, કહી સર્વ સંક્ષેપ;
ષટ્દર્શન સંક્ષેપમાં, ભાખ્યાં નિર્વિક્ષેપ.

Saadhan Siddha dashaa aheen, kahee sarva sankshep;
Shatdarshan sankshepmaan, bhaakhyaan nirvikshep.

The means to the state of pure atma (Siddha) have been stated concisely,
As have all six schools of philosophy without reservation.

પરમ પુરુષ પ્રભુ સદ્ગુરુ, પરમજ્ઞાન સુખધામ;
જેણે આપ્યું ભાન નિજ, તેને સદા પ્રણામ.

Parampurush prabhu sadguru, paramgnaan sukhadhaam;
Jene aapyun bhaan nij, tene sadaa pranaam.

Supreme one, Lord, my True Guru, of ultimate insight, the abode of bliss,
Who has shown me my true nature. May my veneration be eternal.

દેહ છતાં જેની દશા, વર્તે દેહાતીત;
તે જ્ઞાનીના ચરણમાં, હો વંદન અગણિત.

Deh chhataan jenee dashaa, vartee dehaateet;
Te gnaaneenaa charanmaan, ho vandan aganit.

One who lives in constant awareness of consciousness,
despite possessing a physical body,
Let us pay endless homage at the feet of such a self-realised saint.

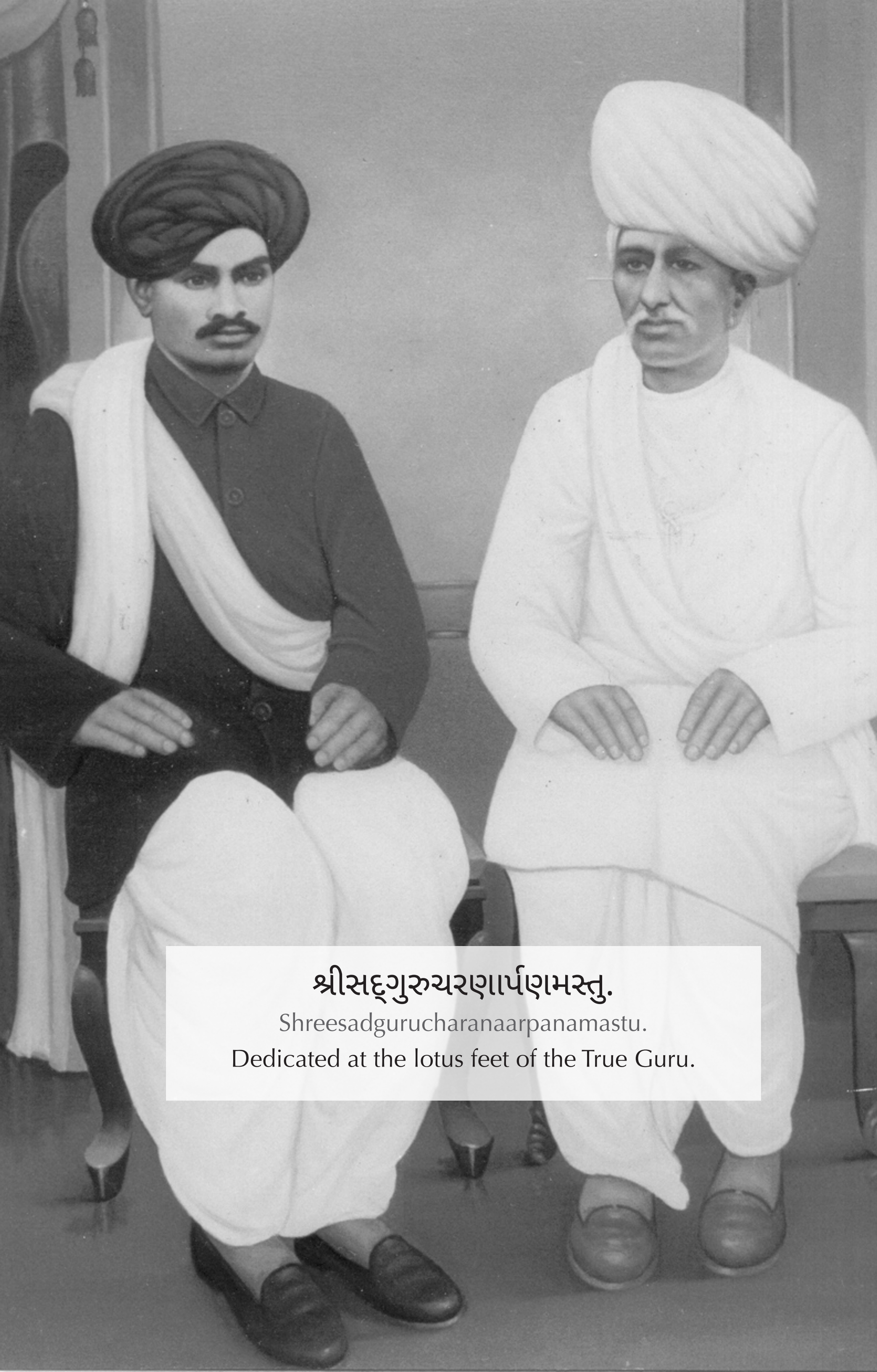

શ્રીસદ્‌ગુરુચરણાર્પણમસ્તુ.

Shreesadgurucharanaarpanamastu.

Dedicated at the lotus feet of the True Guru.

ૐ

શ્રી આત્મ-સિદ્ધિ શાસ્ત્ર

જે સ્વરૂપ સમજ્યા વિના, પામ્યો દુઃખ અનંત;
સમજાવ્યું તે પદ નમું, શ્રી સદ્‌ગુરુ ભગવંત. ૧

વર્તમાન આ કાળમાં, મોક્ષમાર્ગ બહુ લોપ;
વિચારવા આત્માર્થીને, ભાખ્યો અત્ર અગોપ્ય. ૨

કોઈ ક્રિયાજડ થઈ રહ્યા, શુષ્કજ્ઞાનમાં કોઈ;
માને મારગ મોક્ષનો, કરુણા ઊપજે જોઈ. ૩

બાહ્ય ક્રિયામાં રાચતા, અંતર્ભેદ ન કાંઈ;
જ્ઞાનમાર્ગ નિષેધતા, તેહ ક્રિયાજડ આંઈ. ૪

બંધ મોક્ષ છે કલ્પના, ભાખે વાણી માંહી;
વર્તે મોહાવેશમાં, શુષ્કજ્ઞાની તે આંહી. ૫

વૈરાગ્યાદિ સફળ તો, જો સહ આતમજ્ઞાન;
તેમજ આતમજ્ઞાનની, પ્રાપ્તિતણાં નિદાન. ૬

ત્યાગ વિરાગ ન ચિત્તમાં, થાય ન તેને જ્ઞાન;
અટકે ત્યાગ વિરાગમાં, તો ભૂલે નિજભાન. ૭

જ્યાં જ્યાં જે જે યોગ્ય છે, તહાં સમજવું તેહ;
ત્યાં ત્યાં તે તે આચરે, આત્માર્થી જન એહ. ૮

સેવે સદ્‌ગુરુચરણને, ત્યાગી દઈ નિજપક્ષ;
પામે તે પરમાર્થને, નિજપદનો લે લક્ષ. ૯

આત્મજ્ઞાન સમદર્શિતા, વિચરે ઉદયપ્રયોગ;
અપૂર્વ વાણી પરમશ્રુત, સદ્‌ગુરુ લક્ષણ યોગ્ય. ૧૦

પ્રત્યક્ષ સદ્‌ગુરુ સમ નહીં, પરોક્ષ જિન ઉપકાર;
એવો લક્ષ થયા વિના, ઊગે ન આત્મવિચાર. ૧૧

સદ્‌ગુરુના ઉપદેશ વણ, સમજાય ન જિનરૂપ;
સમજ્યા વણ ઉપકાર શો ? સમજ્યે જિનસ્વરૂપ. ૧૨

આત્માદિ અસ્તિત્વનાં, જેહ નિરૂપક શાસ્ત્ર;
પ્રત્યક્ષ સદ્‌ગુરુ યોગ નહિ, ત્યાં આધાર સુપાત્ર. ૧૩

અથવા સદ્‌ગુરુએ કહ્યાં, જે અવગાહન કાજ;
તે તે નિત્ય વિચારવાં, કરી મતાંતર ત્યાજ. ૧૪

રોકે જીવ સ્વચ્છંદ તો, પામે અવશ્ય મોક્ષ;
પામ્યા એમ અનંત છે, ભાખ્યું જિન નિર્દોષ. ૧૫

પ્રત્યક્ષ સદ્‌ગુરુ યોગથી, સ્વચ્છંદ તે રોકાય;
અન્ય ઉપાય કર્યા થકી, પ્રાયે બમણો થાય. ૧૬

સ્વચ્છંદ, મત આગ્રહ તજી, વર્તે સદ્‌ગુરુલક્ષ;
સમકિત તેને ભાખિયું, કારણ ગણી પ્રત્યક્ષ. ૧૭

માનાદિક શત્રુ મહા, નિજ છંદે ન મરાય;
જાતાં સદ્‌ગુરુ શરણમાં, અલ્પ પ્રયાસે જાય. ૧૮

જે સદ્‌ગુરુ ઉપદેશથી, પામ્યો કેવળજ્ઞાન;
ગુરુ રહ્યા છદ્મસ્થ પણ, વિનય કરે ભગવાન. ૧૯

એવો માર્ગ વિનય તણો, ભાખ્યો શ્રી વીતરાગ;
મૂળ હેતુ એ માર્ગનો, સમજે કોઈ સુભાગ્ય. ૨૦

અસદ્‌ગુરુ એ વિનયનો, લાભ લહે જો કાંઈ;
મહામોહનીય કર્મથી, બૂડે ભવજળ માંહિ. ૨૧

હોય મુમુક્ષુ જીવ તે, સમજે એહ વિચાર;
હોય મતાર્થી જીવ તે, અવળો લે નિર્ધાર. ૨૨

હોય મતાર્થી તેહને, થાય ન આતમલક્ષ;
તેહ મતાર્થી લક્ષણો, અહીં કહ્યાં નિર્પક્ષ. ૨૩

મતાર્થી-લક્ષણ

બાહ્યત્યાગ પણ જ્ઞાન નહિ, તે માને ગુરુ સત્ય;
અથવા નિજકુળધર્મના, તે ગુરુમાં જ મમત્વ. ૨૪

જે જિનદેહ પ્રમાણ ને, સમવસરણાદિ સિદ્ધિ;
વર્ણન સમજે જિનનું, રોકી રહે નિજ બુદ્ધિ. ૨૫

પ્રત્યક્ષ સદ્‌ગુરુયોગમાં, વર્તે દૃષ્ટિ વિમુખ;
અસદ્‌ગુરુને દૃઢ કરે, નિજમાનાર્થે મુખ્ય. ૨૬

દેવાદિ ગતિ ભંગમાં, જે સમજે શ્રુતજ્ઞાન;
માને નિજ મત વેષનો, આગ્રહ મુક્તિનિદાન. ૨૭

લહ્યું સ્વરૂપ ન વૃત્તિનું, ગ્રહ્યું વ્રત અભિમાન;
ગ્રહે નહીં પરમાર્થને, લેવા લૌકિક માન. ૨૮

અથવા નિશ્ચય નય ગ્રહે, માત્ર શબ્દની માંય;
લોપે સદ્‌વ્યવહારને, સાધન રહિત થાય. ૨૯

જ્ઞાનદશા પામે નહીં, સાધનદશા ન કાંઈ;
પામે તેનો સંગ જે, તે બૂડે ભવ માંહી. ૩૦

એ પણ જીવ મતાર્થમાં, નિજમાનાદિ કાજ;
પામે નહિ પરમાર્થને, અન્‌-અધિકારીમાં જ. ૩૧

નહિ કષાય ઉપશાંતતા, નહિ અંતર વૈરાગ્ય;
સરળપણું ન મધ્યસ્થતા, તે મતાર્થી દુર્ભાગ્ય. ૩૨

લક્ષણ કહ્યાં મતાર્થીનાં, મતાર્થ જાવા કાજ;
હવે કહું આત્માર્થીનાં, આત્મ-અર્થ સુખસાજ. ૩૩

આત્માર્થી-લક્ષણ

આત્મજ્ઞાન ત્યાં મુનિપણું, તે સાચા ગુરુ હોય;
બાકી કુળગુરુ કલ્પના, આત્માર્થી નહિ જોય. ૩૪

પ્રત્યક્ષ સદ્‌ગુરુ પ્રાપ્તિનો, ગણે પરમ ઉપકાર;
ત્રણે યોગ એકત્વથી, વર્તે આજ્ઞાધાર. ૩૫

એક હોય ત્રણ કાળમાં, પરમારથનો પંથ;
પ્રેરે તે પરમાર્થને, તે વ્યવહાર સમંત. ૩૬

એમ વિચારી અંતરે, શોધે સદ્‌ગુરુ યોગ;
કામ એક આત્માર્થનું, બીજો નહિ મનરોગ. ૩૭

કષાયની ઉપશાંતતા, માત્ર મોક્ષ અભિલાષ;
ભવે ખેદ, પ્રાણીદયા, ત્યાં આત્માર્થ નિવાસ. ૩૮

દશા ન એવી જ્યાં સુધી, જીવ લહે નહિ જોગ;
મોક્ષમાર્ગ પામે નહીં, મટે ન અંતર રોગ. ૩૯

આવે જ્યાં એવી દશા, સદ્‌ગુરુબોધ સુહાય;
તે બોધે સુવિચારણા, ત્યાં પ્રગટે સુખદાય. ૪૦

જ્યાં પ્રગટે સુવિચારણા, ત્યાં પ્રગટે નિજ જ્ઞાન;
જે જ્ઞાને ક્ષય મોહ થઈ, પામે પદ નિર્વાણ. ૪૧

ઊપજે તે સુવિચારણા, મોક્ષમાર્ગ સમજાય;
ગુરુશિષ્યસંવાદથી, ભાખું ષટ્‌પદ આંહિ. ૪૨

ષટ્‌પદનામકથન

'આત્મા છે', 'તે નિત્ય છે', 'છે કર્તા નિજકર્મ';
'છે ભોક્તા', વળી 'મોક્ષ છે', 'મોક્ષ ઉપાય સુધર્મ'. ૪૩

ષટ્‌સ્થાનક સંક્ષેપમાં, ષટ્‌દર્શન પણ તેહ;
સમજાવા પરમાર્થને, કહ્યાં જ્ઞાનીએ એહ. ૪૪

૧. શંકા - શિષ્ય ઉવાચ

આત્માના હોવાપણારૂપ પ્રથમ સ્થાનકની શિષ્ય શંકા કહે છે:-

નથી દૃષ્ટિમાં આવતો, નથી જણાતું રૂપ;
બીજો પણ અનુભવ નહીં, તેથી ન જીવસ્વરૂપ. ૪૫

અથવા દેહ જ આતમા, અથવા ઇન્દ્રિય પ્રાણ;
મિથ્યા જુદો માનવો, નહીં જુદું એંધાણ. ૪૬

વળી જો આત્મા હોય તો, જણાય તે નહિ કેમ ?
જણાય જો તે હોય તો, ઘટ પટ આદિ જેમ. ૪૭

માટે છે નહિ આતમા, મિથ્યા મોક્ષ ઉપાય;
એ અંતર શંકા તણો, સમજાવો સદુપાય. ૪૮

૧. સમાધાન - સદ્ગુરુ ઉવાચ

આત્મા છે, એમ સદ્ગુરુ સમાધાન કરે છે:-

ભાસ્યો દેહાધ્યાસથી, આત્મા દેહ સમાન;
પણ તે બન્ને ભિન્ન છે, પ્રગટ લક્ષણે ભાન. ૪૯

ભાસ્યો દેહાધ્યાસથી, આત્મા દેહ સમાન;
પણ તે બન્ને ભિન્ન છે, જેમ અસિ ને મ્યાન. ૧૦

જે દૃષ્ટા છે દૃષ્ટિનો, જે જાણે છે રૂપ;
અબાધ્ય અનુભવ જે રહે, તે છે જીવસ્વરૂપ. ૫૧

છે ઇન્દ્રિય પ્રત્યેકને, નિજ નિજ વિષયનું જ્ઞાન;
પાંચ ઇન્દ્રીના વિષયનું, પણ આત્માને ભાન. ૫૨

દેહ ન જાણે તેહને, જાણે ન ઇન્દ્રી, પ્રાણ;
આત્માની સત્તા વડે, તેહ પ્રવર્તે જાણ. ૫૩

સર્વ અવસ્થાને વિષે, ન્યારો સદા જણાય;
પ્રગટરૂપ ચૈતન્યમય, એ એંધાણ સદાય. ૫૪

ઘટ, પટ, આદિ જાણ તું, તેથી તેને માન;
જાણનાર તે માન નહિ, કહીએ કેવું જ્ઞાન ? ૫૫

પરમ બુદ્ધિ કૃશ દેહમાં, સ્થૂળ દેહ મતિ અલ્પ;
દેહ હોય જો આતમા, ઘટે ન આમ વિકલ્પ. ૫૬

જડ ચેતનનો ભિન્ન છે, કેવળ પ્રગટ સ્વભાવ;
એકપણું પામે નહીં, ત્રણે કાળ દ્વયભાવ. ૫૭

આત્માની શંકા કરે, આત્મા પોતે આપ;
શંકાનો કરનાર તે, અચરજ એહ અમાપ. ૫૮

૨. શંકા - શિષ્ય ઉવાચ
આત્મા નિત્ય નથી, એમ શિષ્ય કહે છે:-

આત્માના અસ્તિત્વના, આપે કહ્યા પ્રકાર;
સંભવ તેનો થાય છે, અંતર કર્યે વિચાર. ૫૯

બીજી શંકા થાય ત્યાં, આત્મા નહિ અવિનાશ;
દેહયોગથી ઊપજે, દેહવિયોગે નાશ. ૬૦

અથવા વસ્તુ ક્ષણિક છે, ક્ષણે ક્ષણે પલટાય;
એ અનુભવથી પણ નહીં, આત્મા નિત્ય જણાય. ૬૧

૨. સમાધાન - સદ્‌ગુરુ ઉવાચ

આત્મા નિત્ય છે, એમ સદ્‌ગુરુ સમાધાન કરે છે:-

દેહ માત્ર સંયોગ છે, વળી જડ રૂપી દૃશ્ય;
ચેતનનાં ઉત્પત્તિ લય, કોના અનુભવ વશ્ય ? ૬૨

જેના અનુભવ વશ્ય એ, ઉત્પન્ન લયનું જ્ઞાન;
તે તેથી જુદા વિના, થાય ન કેમે ભાન. ૬૩

જે સંયોગો દેખીએ, તે તે અનુભવ દૃશ્ય;
ઊપજે નહિ સંયોગથી, આત્મા નિત્ય પ્રત્યક્ષ. ૬૪

જડથી ચેતન ઊપજે, ચેતનથી જડ થાય;
એવો અનુભવ કોઈને, ક્યારે કદી ન થાય. ૬૫

કોઈ સંયોગોથી નહિ, જેની ઉત્પત્તિ થાય;
નાશ ન તેનો કોઈમાં, તેથી નિત્ય સદાય. ૬૬

ક્રોધાદિ તરતમ્યતા, સર્પાદિકની માંય;
પૂર્વજન્મ સંસ્કાર તે, જીવ નિત્યતા ત્યાંય. ૬૭

આત્મા દ્રવ્યે નિત્ય છે, પર્યાયે પલટાય;
બાળાદિ વય ત્રણ્યનું, જ્ઞાન એકને થાય. ૬૮

અથવા જ્ઞાન ક્ષણિકનું, જે જાણી વદનાર;
વદનારો તે ક્ષણિક નહિ, કર અનુભવ નિર્ધાર. ૬૯

ક્યારે કોઈ વસ્તુનો, કેવળ હોય ન નાશ;
ચેતન પામે નાશ તો, કેમાં ભળે તપાસ. ૭૦

૩. શંકા - શિષ્ય ઉવાચ

આત્મા કર્મનો કર્તા નથી, એમ શિષ્ય કહે છેઃ-

કર્તા જીવ ન કર્મનો, કર્મ જ કર્તા કર્મ;
અથવા સહજ સ્વભાવ કાં, કર્મ જીવનો ધર્મ. ૭૧

આત્મા સદા અસંગ ને, કરે પ્રકૃતિ બંધ;
અથવા ઈશ્વર પ્રેરણા, તેથી જીવ અબંધ. ૭૨

માટે મોક્ષ ઉપાયનો, કોઈ ન હેતુ જણાય;
કર્મતણું કર્તાપણું, કાં નહિ, કાં નહિ જાય. ૭૩

૩. સમાધાન - સદ્‌ગુરુ ઉવાચ

કર્મનું કર્તાપણું આત્માને જે પ્રકારે છે તે પ્રકારે સદ્‌ગુરુ સમાધાન કરે છેઃ-

હોય ન ચેતન પ્રેરણા, કોણ ગ્રહે તો કર્મ ?
જડસ્વભાવ નહિ પ્રેરણા, જુઓ વિચારી ધર્મ. ૭૪

જો ચેતન કરતું નથી, નથી થતાં તો કર્મ;
તેથી સહજ સ્વભાવ નહિ, તેમજ નહિ જીવધર્મ. ૭૫

કેવળ હોત અસંગ જો, ભાસત તને ન કેમ ?
અસંગ છે પરમાર્થથી, પણ નિજભાને તેમ. ૭૬

કર્તા ઈશ્વર કોઈ નહિ, ઈશ્વર શુદ્ધ સ્વભાવ;
અથવા પ્રેરક તે ગણ્યે, ઈશ્વર દોષપ્રભાવ. ૭૭

ચેતન જો નિજ ભાનમાં, કર્તા આપ સ્વભાવ;
વર્તે નહિ નિજ ભાનમાં, કર્તા કર્મ-પ્રભાવ. ૭૮

૪. શંકા - શિષ્ય ઉવાચ

તે કર્મનું ભોક્તાપણું જીવને નહીં હોય, એમ શિષ્ય કહે છે:-

જીવ કર્મ કર્તા કહો, પણ ભોક્તા નહિ સોય;
શું સમજે જડ કર્મ કે, ફળ પરિણામી હોય ? ૭૯

ફળદાતા ઈશ્વર ગણ્યે, ભોક્તાપણું સધાય;
એમ કહ્યે ઈશ્વરતણું, ઈશ્વરપણું જ જાય. ૮૦

ઈશ્વર સિદ્ધ થયા વિના, જગત નિયમ નહિ હોય;
પછી શુભાશુભ કર્મનાં, ભોગ્યસ્થાન નહિ કોય. ૮૧

૪. સમાધાન - સદ્‌ગુરુ ઉવાચ

જીવને પોતાનાં કરેલાં કર્મનું ભોક્તાપણું છે, એમ સદ્‌ગુરુ સમાધાન કરે છે:-

ભાવકર્મ નિજકલ્પના, માટે ચેતનરૂપ;
જીવવીર્યની સ્ફુરણા, ગ્રહણ કરે જડધૂપ. ૮૨

ઝેર સુધા સમજે નહીં, જીવ ખાય ફળ થાય;
એમ શુભાશુભ કર્મનું, ભોક્તાપણું જણાય. ૮૩

એક રાંક ને એક નૃપ, એ આદિ જે ભેદ;
કારણ વિના ન કાર્ય તે, તે જ શુભાશુભ વેદ્ય. ૮૪

ફળદાતા ઈશ્વરતણી, એમાં નથી જરૂર;
કર્મ સ્વભાવે પરિણમે, થાય ભોગથી દૂર. ૮૫

તે તે ભોગ્ય વિશેષનાં, સ્થાનક દ્રવ્ય સ્વભાવ;
ગહન વાત છે શિષ્ય આ, કહી સંક્ષેપે સાવ. ૮૬

૫. શંકા - શિષ્ય ઉવાચ
જીવનો તે કર્મથી મોક્ષ નથી, એમ શિષ્ય કહે છે:-

કર્તા ભોક્તા જીવ હો, પણ તેનો નહિ મોક્ષ;
વીત્યો કાળ અનંત પણ, વર્તમાન છે દોષ. ૮૭

શુભ કરે ફળ ભોગવે, દેવાદિ ગતિ માંય;
અશુભ કરે નરકાદિ ફળ, કર્મ રહિત ન ક્યાંય. ૮૮

૫. સમાધાન - સદ્‌ગુરુ ઉવાચ
તે કર્મથી જીવનો મોક્ષ થઈ શકે છે, એમ સદ્‌ગુરુ સમાધાન કરે છે:-

જેમ શુભાશુભ કર્મપદ, જાણ્યાં સફળ પ્રમાણ;
તેમ નિવૃત્તિ સફળતા, માટે મોક્ષ સુજાણ. ૮૯

વીત્યો કાળ અનંત તે, કર્મ શુભાશુભ ભાવ;
તેહ શુભાશુભ છેદતાં, ઊપજે મોક્ષ સ્વભાવ. ૯૦

દેહાદિક સંયોગનો, આત્યંતિક વિયોગ;
સિદ્ધ મોક્ષ શાશ્વત પદે, નિજ અનંત સુખભોગ. ૯૧

૬. શંકા - શિષ્ય ઉવાચ
મોક્ષનો ઉપાય નથી, એમ શિષ્ય કહે છે:-

હોય કદાપિ મોક્ષપદ, નહિ અવિરોધ ઉપાય;
કર્મો કાળ અનંતનાં, શાથી છેદ્યાં જાય ? ૯૨

અથવા મત દર્શન ઘણાં, કહે ઉપાય અનેક;
તેમાં મત સાચો કયો, બને ન એહ વિવેક. ૯૩

કઈ જાતિમાં મોક્ષ છે, કયા વેષમાં મોક્ષ;
એનો નિશ્ચય ના બને, ઘણા ભેદ એ દોષ. ૯૪

તેથી એમ જણાય છે, મળે ન મોક્ષ ઉપાય;
જીવાદિ જાણ્યા તણો, શો ઉપકાર જ થાય ? ૯૫

પાંચે ઉત્તરથી થયું, સમાધાન સર્વાંગ;
સમજું મોક્ષ ઉપાય તો, ઉદય ઉદય સદ્ભાગ્ય. ૯૬

૬. સમાધાન - સદ્ગુરુ ઉવાચ
મોક્ષનો ઉપાય છે, એમ સદ્ગુરુ સમાધાન કરે છે:-

પાંચે ઉત્તરની થઈ, આત્મા વિષે પ્રતીત;
થાશે મોક્ષોપાયની, સહજ પ્રતીત એ રીત. ૯૭

કર્મભાવ અજ્ઞાન છે, મોક્ષભાવ નિજવાસ;
અંધકાર અજ્ઞાન સમ, નાશે જ્ઞાનપ્રકાશ. ૯૮

જે જે કારણ બંધનાં, તેહ બંધનો પંથ;
તે કારણ છેદક દશા, મોક્ષપંથ ભવ અંત. ૯૯

રાગ, દ્વેષ, અજ્ઞાન એ, મુખ્ય કર્મની ગ્રંથ;
થાય નિવૃત્તિ જેહથી, તે જ મોક્ષનો પંથ. ૧૦૦

આત્મા સત્ ચૈતન્યમય, સર્વાભાસ રહિત;
જેથી કેવળ પામિયે, મોક્ષપંથ તે રીત. ૧૦૧

કર્મ અનંત પ્રકારનાં, તેમાં મુખ્યે આઠ;
તેમાં મુખ્યે મોહનીય, હણાય તે કહું પાઠ. ૧૦૨

કર્મ મોહનીય ભેદ બે, દર્શન ચારિત્ર નામ;
હણે બોધ વીતરાગતા, અચૂક ઉપાય આમ. ૧૦૩

કર્મબંધ ક્રોધાદિથી, હણે ક્ષમાદિક તેહ;
પ્રત્યક્ષ અનુભવ સર્વને, એમાં શો સંદેહ ? ૧૦૪

છોડી મત દર્શન તણો, આગ્રહ તેમ વિકલ્પ;
કહ્યો માર્ગ આ સાધશે, જન્મ તેહના અલ્પ. ૧૦૫

ષટ્પદનાં ષટ્પ્રશ્ન તેં, પૂછ્યાં કરી વિચાર;
તે પદની સર્વાંગતા, મોક્ષમાર્ગ નિર્ધાર. ૧૦૬

જાતિ, વેષનો ભેદ નહિ, કહ્યો માર્ગ જો હોય;
સાધે તે મુક્તિ લહે, એમાં ભેદ ન કોય. ૧૦૭

કષાયની ઉપશાંતતા, માત્ર મોક્ષઅભિલાષ;
ભવે ખેદ અંતર દયા, તે કહીએ જિજ્ઞાસ. ૧૦૮

તે જિજ્ઞાસુ જીવને, થાય સદ્ગુરુબોધ;
તો પામે સમકિતને, વર્તે અંતરશોધ. ૧૦૯

મત દર્શન આગ્રહ તજી, વર્તે સદ્ગુરુલક્ષ;
લહે શુદ્ધ સમકિત તે, જેમાં ભેદ ન પક્ષ. ૧૧૦

વર્તે નિજસ્વભાવનો, અનુભવ લક્ષ પ્રતીત;
વૃત્તિ વહે નિજભાવમાં, પરમાર્થે સમકિત. ૧૧૧

વર્ધમાન સમકિત થઈ, ટાળે મિથ્યાભાસ;
ઉદય થાય ચારિત્રનો, વીતરાગપદ વાસ. ૧૧૨

કેવળ નિજસ્વભાવનું, અખંડ વર્તે જ્ઞાન;
કહીએ કેવળજ્ઞાન તે, દેહ છતાં નિર્વાણ. ૧૧૩

કોટિ વર્ષનું સ્વપ્ન પણ, જાગ્રત થતાં શમાય;
તેમ વિભાવ અનાદિનો, જ્ઞાન થતાં દૂર થાય. ૧૧૪

છૂટે દેહાધ્યાસ તો, નહિ કર્તા તું કર્મ;
નહિ ભોક્તા તું તેહનો, એ જ ધર્મનો મર્મ. ૧૧૫

એ જ ધર્મથી મોક્ષ છે, તું છો મોક્ષ સ્વરૂપ;
અનંત દર્શન જ્ઞાન તું, અવ્યાબાધ સ્વરૂપ. ૧૧૬

શુદ્ધ બુદ્ધ ચૈતન્યઘન, સ્વયંજ્યોતિ સુખધામ;
બીજું કહીએ કેટલું ? કર વિચાર તો પામ. ૧૧૭

નિશ્ચય સર્વે જ્ઞાનીનો, આવી અત્ર સમાય;
ધરી મૌનતા એમ કહી, સહજસમાધિ માંય. ૧૧૮

શિષ્ય : બોધબીજપ્રાપ્તિકથન

સદ્‌ગુરુના ઉપદેશથી, આવ્યું અપૂર્વ ભાન;
નિજપદ નિજમાંહી લહ્યું, દૂર થયું અજ્ઞાન. ૧૧૯

ભાસ્યું નિજસ્વરૂપ તે, શુદ્ધ ચેતનારૂપ;
અજર, અમર, અવિનાશી ને, દેહાતીત સ્વરૂપ. ૧૨૦

કર્તા ભોક્તા કર્મનો, વિભાવ વર્તે જ્યાંય;
વૃત્તિ વહી નિજભાવમાં, થયો અકર્તા ત્યાંય. ૧૨૧

અથવા નિજપરિણામ જે, શુદ્ધ ચેતનારૂપ;
કર્તા ભોક્તા તેહનો, નિર્વિકલ્પ સ્વરૂપ. ૧૨૨

મોક્ષ કહ્યો નિજશુદ્ધતા, તે પામે તે પંથ;
સમજાવ્યો સંક્ષેપમાં, સકળ માર્ગ નિર્ગ્રંથ. ૧૨૩

અહો ! અહો ! શ્રી સદ્ગુરુ, કરુણાસિંધુ અપાર;
આ પામર પર પ્રભુ કર્યો, અહો ! અહો ! ઉપકાર. ૧૨૪

શું પ્રભુચરણ કને ધરું, આત્માથી સૌ હીન;
તે તો પ્રભુએ આપિયો, વર્તું ચરણાધીન. ૧૨૫

આ દેહાદિ આજથી, વર્તો પ્રભુ આધીન;
દાસ, દાસ, હું દાસ છું, તેહ પ્રભુનો દીન. ૧૨૬

ષટ્ સ્થાનક સમજાવીને, ભિન્ન બતાવ્યો આપ;
મ્યાન થકી તરવારવત્, એ ઉપકાર અમાપ. ૧૨૭

ઉપસંહાર

દર્શન ષટે સમાય છે, આ ષટ્ સ્થાનક માંહી;
વિચારતાં વિસ્તારથી, સંશય રહે ન કાંઈ. ૧૨૮

આત્મભ્રાંતિ સમ રોગ નહિ, સદ્ગુરુ વૈદ્ય સુજાણ;
ગુરુ આજ્ઞા સમ પથ્ય નહિ, ઔષધ વિચાર ધ્યાન. ૧૨૯

જો ઈચ્છો પરમાર્થ તો, કરો સત્ય પુરુષાર્થ;
ભવસ્થિતિ આદિ નામ લઈ, છેદો નહિ આત્માર્થ. ૧૩૦

નિશ્ચયવાણી સાંભળી, સાધન તજવાં નો'ય;
નિશ્ચય રાખી લક્ષમાં, સાધન કરવાં સોય. ૧૩૧

નય નિશ્ચય એકાંતથી, આમાં નથી કહેલ;
એકાંતે વ્યવહાર નહિ, બન્ને સાથ રહેલ. ૧૩૨

ગચ્છમતની જે કલ્પના, તે નહિ સદ્વ્યવહાર;
ભાન નહીં નિજરૂપનું, તે નિશ્ચય નહિ સાર. ૧૩૩

આગળ જ્ઞાની થઈ ગયા, વર્તમાનમાં હોય;
થાશે કાળ ભવિષ્યમાં, માર્ગભેદ નહિ કોય. ૧૩૪

સર્વ જીવ છે સિદ્ધ સમ, જે સમજે તે થાય;
સદ્ગુરુઆજ્ઞા જિનદશા, નિમિત્ત કારણ માંય. ૧૩૫

ઉપાદાનનું નામ લઈ, એ જે તજે નિમિત્ત;
પામે નહિ સિદ્ધત્વને, રહે ભ્રાંતિમાં સ્થિત. ૧૩૬

મુખથી જ્ઞાન કથે અને, અંતર છૂટ્યો ન મોહ;
તે પામર પ્રાણી કરે, માત્ર જ્ઞાનીનો દ્રોહ. ૧૩૭

દયા, શાંતિ, સમતા, ક્ષમા, સત્ય, ત્યાગ, વૈરાગ્ય;
હોય મુમુક્ષુ ઘટ વિષે, એહ સદાય સુજાગ્ય. ૧૩૮

મોહભાવ ક્ષય હોય જ્યાં, અથવા હોય પ્રશાંત;
તે કહીએ જ્ઞાનીદશા, બાકી કહીએ ભ્રાંત. ૧૩૯

સકળ જગત તે એઠવત્, અથવા સ્વપ્ન સમાન;
તે કહીએ જ્ઞાનીદશા, બાકી વાચાજ્ઞાન. ૧૪૦

સ્થાનક પાંચ વિચારીને, છટ્ઠે વર્તે જેહ;
પામે સ્થાનક પાંચમું, એમાં નહિ સંદેહ. ૧૪૧

દેહ છતાં જેની દશા, વર્તે દેહાતીત;
તે જ્ઞાનીના ચરણમાં, હો વંદન અગણિત. ૧૪૨

શ્રી સુભાગ્ય ને શ્રી અચળ, આદિ મુમુક્ષુ કાજ;
તથા ભવ્યહિત કારણે, કહ્યો બોધ સુખસાજ.

સાધન સિદ્ધ દશા અહીં, કહી સર્વ સંક્ષેપ;
ષટ્દર્શન સંક્ષેપમાં, ભાખ્યાં નિર્વિક્ષેપ.

પરમ પુરુષ પ્રભુ સદ્ગુરુ, પરમજ્ઞાન સુખધામ;
જેણે આપ્યું ભાન નિજ, તેને સદા પ્રણામ.

દેહ છતાં જેની દશા, વર્તે દેહાતીત;
તે જ્ઞાનીના ચરણમાં, હો વંદન અગણિત.

Aum

Shree Aatma-Siddhi Shaastra

Je svaroop samajyaa vinaa, paamyo dukha anant;
Samajaavyun te pad namu, shree sadguru bhagavant. 1

Vartamaan aa kaalmaan, mokshamaarg bahu lop;
Vichaarva aatmaarthine, bhaakyo atra agopya. 2

Koi kriyaajad thai rahyaa, shushkagnaanman koi;
Maane maarag mokshano, karunaa upaje joi. 3

Baahya kriyaamaan raachtaa, antarbhed na kain;
Gnaaanmaarg nishedhtaa, teh kriyaajad aain. 4

Bandha moksha chhe kalpanaa, bhaakhe vaanee manhee;
Varte mohaaveshmaan, shushkagnaanee te aanhee. 5

Vairaagyaadi safal to, jo saha aatamgnaan;
Temaj aatamgnaannee, praaptitanaa nidaan. 6

Tyaag viraag na chittamaan, thaay na tene gnaan;
Atake tyaag viraagmaan, to bhoole nijbhaan. 7

Jyaan jyaan je je yogya chhe, tahaan samajvun teh;
Tyaan tyaan te te aachare, aartmaarthee jana eh. 8

Seve sadgurucharanane, tyaagee dai nijapaksha;
Paame te paramaarthane, nijpadano le laksha. 9

Aatmagnaan samdarshitaa, vichare udayaprayog;
Apoorva vaanee paramashrut, sadguru lakshana yogya. 10

Partyaksha sadguru sam naheen, paroksha Jin upakaar;
Evo laksha thayaa vinaa, uge na aatmavichaar. 11

Sadgurunaa updesh vana, samajaay na Jinaroop;
Samajyaa vana upakaar sho? Samajye Jinasvaroop. 12

Aatmaadi astitvanaan, jeh niroopak shaastra;
Pratyaksha sadguru yog nahi, tyaan aadhaar supaatra. 13

Athvaa sadguru-e kahyaan, je avgaahan kaaj;
Te te nitya vichaarvaan, karee mataantar tyaaj. 14

Roke jeev svachchhand to, paame avashya moksha;
Paamyaa em anant chhe, bhaakhyun Jin nirdosh. 15

Pratyaksha sadguru yogthee, svachchhand te rokaay;
Anya upaay karyaa thakee, praaye bamano thaay. 16

Svachchhand, mat aagrah tajee, varte sadgurulaksha;
Samkit tene bhakiyun, kaaran ganee pratykasha. 17

Maanaadik shatru mahaa, nij chhande na maraay;
Jaataan sadguru sharanmaan, alpa prayaase jaay. 18

Je sadguru updeshthee, paamyo kevalgnaan;
Guru rahyaa chhadmastha pan, vinay kare Bhagvaan. 19

Evo maarg vinay tano, bhaakhyo shree Veetraag;
Mool hetu e maargano, samaje koi subhaagya. 20

Asadguru e vinayno, laabh lahe jo kaain;
Mahaamohaneeya karmathee, boode bhavajal mahin. 21

Hoy mumukshu jeev te, samaje eh vichaar;
Hoy mataarthee jeev te, avalo le nirdhaar. 22

Hoy mataarthee tehane, thaay na aatamlaksha;
Teh mataarthee lakshano, aheen kahyaan nirpaksha. 23

Mataarthee-Lakshan

Baahyatyaag pana gnaan nahi, te maane guru satya;
Athvaa nijakuldharmanaa, te gurumaan ja mamatva. 24

Je Jinadeha pramaan ne, samavsaranaadi siddhi;
Varnan samaje Jinanun, rokee rahe nij buddhi. 25

Pratyaksha sadguruyogamaan, varte drashti vimukh;
Asadgurune dradh kare, nijmaanaarthe mukhya. 26

Devaadi gati bhangmaan, je samaje shrutagnaan;
Maane nij mat veshno, aagrah muktinidaan. 27

Lahyun svaroop na vruttinun, grahyun vrat abhimaan;
Grahe naheen paramaarthane, levaa laukik maan. 28

Athavaa nishchay nay grahe, maatra shabdani maayn;
Lope sadvyavahaarane, saadhan rahit thaay. 29

Gnaandashaa paame naheen, saadhandashaa na kain;
Paame teno sang je, te boode bhav maaheen. 30

E pan jeev mataarthamaan, nijmaanaadi kaaj;
Paame nahi paramaarthane, an-adhikaareemaan ja. 31

Nahi kashaay upshaantataa, nahi antar vairaagya;
Saralpanun na madhyasthataa, te mataarthee durbhaagya. 32

Lakshan kahyaan mataartheenaan, mataartha jaavaa kaaj;
Have kahun aatmaartheenan, aatma-artha sukhsaaj. 33

Aatmaarthee - Lakshan

Aatmagnaan tyaan munipanun, te saachaa guru hoy;
Baaki kulaguru kalpanaa, aatmaarthee nahi joy. 34

Pratyaksha sadguru praaptino, gane param upkaar;
Trane yog ekatvathee, varte aagnaadhaar. 35

Ek hoy tran kaalmaan, paramaarathno panth;
Prere te paramaarthne, te vyavahaar samant. 36

Em vichaaree antare, shodhe sadguru yoga;
Kaam ek aartmaarthnun, beejo nahi manrog. 37

Kashaaynee upshaantata, maatra moksha abhilaash;
Bhave khed, praanidayaa, tyaan aatmaartha nivaas. 38

Dashaa na evee jyaan sudhee, jeev lahe nahi jog;
Mokshamaarg paame naheen, mate na antar rog. 39

Aave jyaan evi dashaa, sadgurubodh suhaay;
Te bodhe suvichaarnaa, tyaan pragate sukhadaay. 40

Jyaan pragate suvichaarnaa, tyaan pragate nij gnaan;
Je gnaane kshay moha thai, paame pad nirvana. 41

Upje te suvichaarnaa mokshamaarg samajaay;
Gurushishyasamvaadthee, bhaakun shatpad aahin. 42

Shatpadnaamkathan

“Aatmaa chhe,” “te nitya chhe,” “chhe kartaa nijakarma”; 43
“Chhe bhoktaa,” valee “moksha chhe,” “moksha upaay sudharma”.

Shatsthaanak sankshepmaan, shatadarshan pan teha;
Samajaavaa paramaarthane, kahyaan gnaanee-e eha. 44

1. Shankaa – Shishya Uvaach

Aatmaanaa hovaapanaaroop pratham sthaanaknee shishya shankaa kahe chhe:-

Nathee drashtimaan aavato, nathee janaatun roop;
Beejo pan anubhav naheen, tethee na jeevasvaroop. 45

Athavaa deha ja aatamaa, athavaa indriya praan;
Mithyaa judo maanavo, naheen judun endhaan. 46

Valee jo aatmaa hoy to, janaay te nahi kem?
Janaay jo te hoy to, ghat pat aadi jem. 47

Maate chhe nahi aatmaa, mithyaa moksha upaay;
E antar shankaa tano, samajaavo sadupaay. 48

1. Samaadhaan – Sadguru Uvaach

Aatmaa chhe, em sadguru samaadhaan kare chhe:-

Bhaasyo dehaadhyaasthee, aatmaa deha samaan;
Pan te banne bhinna chhe, pragat lakshane bhaan. 49

Bhaasyo dehaadhyaasthee, aatmaa deha samaan;
Pan te banne bhinna chhe, jem asi ne myaan. 50

Je drashtaa chhe drashtino, je jaane chhe roop;
Abaadhya anubhav je rahe, te chhe jeevasvaroop. 51

Chhe indriya pratyekne, nij nij vishaynun gnaan;
Paanch indreena vishayanun, pana aatmaane bhaan. 52

Deha na jaane tehane, jaane na indree, praan;
Aatmaanee sattaa vade, teh pravarte jaan. 53

Sarva avasthaane vishe, nyaaro sadaa janaay;
Pragatroop chaitanyamay, e endhaan sadaay. 54

Ghat, pat, aadi jaana tun, tethee tene maan;
Jaananaar te maan nahi, kahi-e kevun gnaan? 55

Param buddhi krush dehamaan, sthool deha mati alpa;
Deha hoy jo aatmaa, ghate na aam vikalp. 56

Jad chetanno bhinn chhe, keval pragat svabhaav;
Ekpanun paame naheen, trane kaal dvaybhaav. 57

Aatmaanee shankaa kare, aatmaa pote aap;
Shankaano karnaar te, acharaj eh amaap. 58

2. Shankaa – Shishya Uvaach

Aatmaa nitya nathee, em shishya kahe chhe:-

Aatmaanaa astitvanaa, aape kahyaa prakaar;
Sambhav teno thaay chhe, antar karye vichaar. 59

Beejeee shankaa thaay tyaan, aatmaa nahi avinaash;
Dehayogthee upaje, dehaviyoge naash. 60

Athavaa vastu kshanik chhe, kshane kshane palataay;
E anubhavthee pana naheen, aatmaa nitya janaay. 61

2. Samaadhaan – Sadguru Uvaach

Aatmaa nitya chhe, em sadguru samaadhaan kare chhe:-

Deha maatra sanyog chhe, valee jad roopee drashya;
Chetannaan uptatti lay, konaa anubhav vashya? 62

Jenaa anubhav vashya e, utpanna layanun gnaan;
Te tethee judaa vinaa, thaay na keme bhaan. 63

Je sanyogo dekhee-e, te te anubhav drashya;
Upaje nahi sanyogthee, aatmaa nitya pratyaksha. 64

Jadthee chetan upaje, chetanthee jad thaay;
Evo anubhav koine, kyaare kadee na thaay. 65

Koi sanyogothee nahi, jenee utpatti thaay;
Naash na teno koimaan, tethi nitya sadaay. 66

Krodhaadi taratamyataa, sarpaadiknee maayn;
Poorvajanma sanskaar te, jeev nityataa tyaayn. 67

Aatmaa dravye nitya chhe, paryaaye palataay;
Baalaadi vaya tranyanun, gnaan ekane thaay. 68

Athavaa gnaan kshaniknun, je jaanee vadanaar;
Vadanaaro te kshanik nahi, kar anubhav nirdhaar. 69

Kyaare koi vastuno, keval hoy na naash;
Chetan paame naash to, kemaan bhale tapaas. 70

3. Shankaa – Shishya Uvaach

Aatmaa karmano kartaa nathee, em shishya kahe chhe:-

Kartaa jeev na karmano, karma ja kartaa karma;
Athavaa sahaj svabhaav kaan, karma jeevno dharma. 71

Aatmaa sadaa asang ne, kare prakruti bandh;
Athavaa ishvar prernaa, tethee jeev abandh. 72

Maate moksha upaayno, koi na hetu janaay;
Karmatanun kartaapanun, kaan nahi, kaan nahi jaay. 73

3. Samaadhaan – Sadguru Uvaach

Karmanun kartaapanun aatmaane je prakaare chhe te prakaare sadguru samaadhaan kare chhe:-

Hoy na chetan preranaa, kon grahe to karma?
Jadsvabhaav nahi preranaa, juo vichaaree dharma. 74

Jo chetan kartun nathee, nathee thataan to karma;
Tethee sahaj svabhaav nahi, temaj nahi jeevdharma. 75

Keval hot asang jo, bhaasat tane ne kem?
Asang chhe paramaarthathee, pan nijbhaane tem. 76

Kartaa ishvar koi nahi, ishvar shuddha svabhaav;
Athavaa prerak te ganye, ishvar doshprabhaav. 77

Chetan jo nij bhaanmaan, kartaa aap svabhaav;
Varte nahi nij bhaanmaan, kartaa karma-prabhaav. 78

4. Shankaa – Shishya Uvaach

Te karmanun bhoktaapanun jeevne naheen hoy, em shishya kahe chhe:-

Jeev karma kartaa kaho, pan bhoktaa nahi soy;
Shun samaje jad karma ke, fal parinaamee hoy? 79

Faldaataa ishvar ganye, bhoktaapanun sadhaay;
Em kahyo ishvartanun, ishvarpanun ja jaay. 80

Ishvar siddha thayaa vinaa, jagat niyam nahi hoy;
Pachhee shubhaashubha karmanaan, bhogyasthaan nahi koy. 81

4. Samaadhaan – Sadguru Uvaach

**Jeevne potaanaan karelaan karmanun bhoktaapanun chhe,
em sadguru samaadhaan kare chhe:-**

Bhaavkarma nijakalpanaa, maate chetanroop;
Jeevaveeryanee sfurnaa, grahan kare jadadhoop. 82

Zer sudhaa samaje naheen, jeev khaay fal thaay;
Em shubhaashubh karmanun, bhoktaapanun janaay. 83

Ek raank ne ek nrup, e aadi je bhed;
Kaaran vinaa na kaarya te, te ja shubaashubha vedya. 84

Faladaataa ishvartanee, emaan nathee jaroor;
Karma svabhaave pariname, thaay bhogathee door. 85

Te te bhogya visheshnaan, sthaanak dravya svabhaav;
Gahan vaat chhe shishya aa, kahee sankshepe saav. 86

5. Shankaa – Shishya Uvaach

Jeevno te karmathee moksha nathee, em shishya kahe chhe:-

Kartaa bhoktaa jeev ho, pan teno nahi moksha;
Veetyo kaal anant pan, vartamaan chhe dosh. 87

Shubh kare fal bhogave, devaadi gati maayn;
Ashubh kare narakaadi fal, karma rahit na kyayn. 88

5. Samaadhaan – Sadguru Uvaach

Te karmathee jeevno moksha thai shake chhe,
em sadguru samaadhaan kare chhe:-

Jem shubhaashubha karmapad, jaanyaan safal pramaan;
Tem nivrutti safaltaa, maate moksha sujaan. 89

Veetyo kaal anant te, karma shubhaashubha bhaav;
Teh shubhaashubha chhedtaan, upaje moksha svabhaav. 90

Dehaadik sanyogno, aatyantik viyog;
Siddha moksha shaashvat pade, nij anant sukhabhog. 91

6. Shankaa – Shishya Uvaach

Mokshano upaay nathee, em shishya kahe chhe:-

Hoy kadaapi mokshapad, nahi avirodha upaay;
Karmo kaal anantnaan, saathee chedhyaan jay? 92

Athavaa mat darshan ghanaan, kahe upaay anek;
Temaan mat saacho kayo, bane na eh vivek. 93

Kai jaatimaan moksha chhe, kayaa veshmaan moksha;
Eno nishchay naa bane, ghanaa bhed e dosh. 94

Tethee em janaay chhe, male na moksha upaay;
Jeevaadi jaanyaa tano, sho upkaar ja thaay? 95

Paanche uttarthee thayun, samadhaan sarvaang;
Samajun moksha upaay to, uday uday sadbhaagya. 96

6. Samaadhaan – Sadguru Uvaach

Mokshano upaay chhe, em sadguru samaadhaan kare chhe:-

Paanche uttarnee thai, aatmaa vishe prateet;
Thaashe mokshopaayanee, sahaj prateet e reet. 97

Karmabhaav agnaan chhe, mokshabhaav nijvaas;
Andhakaar agnaan sam, naashe gnaanaprakaash. 98

Je je kaaran bandhanaan, teha bandhano panth;
Te kaaran chedak dashaa, mokshapanth bhavant. 99

Raag, dvesh, agnaan e, mukhya karmanee granth;
Thaay nivrutti jehathee, te ja mokshano panth. 100

Aatma sat chaitanyamay, sarvaabhaas rahit;
Jethee keval paamiye, mokshapantha te reet. 101

Karma anant prakaarnaan, temaan mukhye aath;
Temaan mukhya mohaneeya, hanaay te kahun paath. 102

Karma mohaneeya bhed be, darshan chaaritra naam;
Hane bodha veetraagtaa, achook upaay aam. 103

Karmabandh krodhaadithee, hane kshamaadik teha;
Pratyaksha anubhav sarvane, emaan sho sandeh? 104

Chhodee mat darshan tano, aagraha tem vikalp;
Kahyo maarg aa saadhashe, janma tehnaa alp. 105

Shatpadnaan shatprashna ten, poochyaan karee vichaar;
Te padnee sarvaangtaa, mokshamaarg nirdhaar. 106

Jaati, veshno bhed nahi, kahyo maarg jo hoy;
Saadhe te mukti lahe, emaan bhed na koy. 107

Kashaaynee upshaantataa, maatra moksha-abhilaash;
Bhave khed antar dayaa, te kahee-e jignaas. 108

Te jignaasu jeevne, thaay sadgurubodh;
To paame samakitane, varte antarshodh. 109

Mat darshan aagrah tajee, varte sadgurulaksha;
Lahe shuddha samakita te, jemaan bhed na paksha. 110

Varte nijsvabhaavno, anubhav laksha prateet;
Vrutti vahe nijbhaavmaan, paramaarthe samakit. 111

Vardhamaan samakit thai, taale mithyaabhaas;
Uday thaay chaaritrano, veetaraagpad vaas. 112

Keval nijasvabhaavnun, akhand varte gnaan;
Kahie kevalgnaan te, deha chataan nirvaan. 113

Koti varshanun svapna pan, jaagrat thataan shamaay;
Tem vibhaav anaadino, gnaan thataan door thaay. 114

Chhoote dehaadhyaas to, nahi kartaan tun karma;
Nahi bhoktaa tun tehano, e ja dharmano marma. 115

E ja dharmathee moksha chhe, tun cho moksha svaroop;
Anant darshan gnaan tun, avyaabaadh svaroop. 116

Shuddha buddha chaitanyaghan, svayamjyoti sukhadhaam;
Beejun kahie ketalun? Kar vichaar to paam. 117

Nishchay sarve gnaaneeno, aavee atra samaay;
Dharee mauntaa em kahee, sahajasamaadhi maayn. 118

Shishya: bodhbeejpraaptikathan

Sadgurunaa updeshthee, aavyun apoorva bhaan;
Nijapad nijmaaheen lahyun, door thayun agnaan. 119

Bhaasyun nijsvaroop te, shuddh chetanaaroop;
Ajar, amar, avinaashee ne, dehaateet svaroop. 120

Kartaa bhoktaa karmano, vibhaav varte jyayn;
Vrutti vahee nijbhaavmaan, thayo akartaa tyayn. 121

Athavaa nijparinaam je, shuddha chetanaaroop;
Kartaa bhoktaa tehano, nirvikalpasvaroop. 122

Moksha kahyo nijashuddhataa, te paame te panth;
Samajaavyo sankshepmaan, sakal maarg nirgrantha. 123

Aho! Aho! Shree Sadguru, karunaasindhu apaar;
Aa paamar par prabhu karyo, aho! Aho! Upkaar. 124

Shun prabhucharan kane dharoon, aatmaathee sau heen;
Te to prabhue aapiyo, vartun charanaadheen. 125

Aa dehaadi aajathee, varto prabhu aadheen;
Daas, daas, hun daas chun, teha prabhuno deen. 126

Shat sthaanak samajaaveene, bhinn bataavyo aap;
Myaan thakee tarvaarvat, e upkaar amaap. 127

Upsamhaar

Darshan shate samaay chhe, aa shat sthaanak maahin;
Vichaartaan vistaarthee, sanshay rahe na kaain. 128

Aatmabhraanti sam rog nahi, sadguru vaidya sujaan;
Guru aagnaa sam pathya nahi, aushadha vichaar dhyaan. 129

Jo ichchho paramaartha to, karo satya purushaartha;
Bhavasthiti aadi naam lai, chedo nahi aatmaarth. 130

Nishchayvaani saambhalee, saadhan tajvaan no'y;
Nishchay raakhee lakshamaan, saadhan karvaan soy. 131

Nay nishchay ekaantathee, aamaan nathee kahel;
Akaante vyavahaar nahi, banne saath rahel. 132

Gachchhamatnee je kalpanaa, te nahi sadvyavahaar;
Bhaan naheen nijroopnun, te nishchay nahi saar. 133

Aagal gnaanee thai gayaa, vartamaanmaan hoy;
Thaashe kaal bhavishyamaan, margbhed nahi koy. 134

Sarva jeev chhe Siddha sam, je samaje te thaay;
Sadguru-aagnaa Jinadashaa, nimitta kaaran maayn. 135

Upaadaannun naam lai, e je taje nimitt;
Paame nahi siddhatvane, rahe bhraantimaan sthit. 136

Mukhathee gnaan kathe ane, antar chootyo na moha;
Te paamar praani kare, maatra gnaaneeno droh. 137

Dayaa, shaanti, samtaa, kshamaa, satya, tyaag, vairagya;
Hoy mumukshu ghat vishe, eha sadaay sujaagya. 138

Mohabhaav kshay hoy jyaan, athavaa hoy prashaant;
Te kahie gnaanidashaa, baakee kahee-e bhraant. 139

Sakal jagat te ethavat, athavaa svapna samaan;
Te kahie gnaaneedashaa, baakee vaachaagnaan. 140

Sthaanak paanch vichareene, chaththe varte jeh;
Paame sthaanak paanchmun, emaan nahi sandeh. 141

Deh chhataan jenee dashaa, varte dehaateet;
Te gnaaneenaa charanmaan, ho vandan aganit. 142

Shree Saubhaagyane shree Achal, aadi mumukshu kaaj;
Tathaa bhavyahit kaarane, kahyo bodha sukhasaaj.

Saadhan Siddha dashaa aheen, kahee sarva sankshep;
Shatdarshan sankshepmaan, bhaakhyaan nirvikshep.

Parampurush prabhu sadguru, paramgnaan sukhadhaam;
Jene aapyun bhaan nij, tene sadaa pranaam.

Deh chhataan jenee dashaa, varte dehaateet;
Te gnaaneenaa charanmaan, ho vandan aganit.

15. Pronunciation Guide

Many readers struggle with pronunciation of Gujarati words, particularly given the number of consonants and vowel sounds. Because more than one consonant or vowel corresponds approximately to a Roman (English) letter, it is impossible to assign a single letter for every Gujarati sound. One way in which this has been done, is by adding marks, called diacritics, to the letters to indicate a specific meaning, and in some cases we show them below, but have not used them in our text, so as to avoid the reader having to learn a new system

Caution

Because of the use of the system below, readers will find words with which they are familiar looking a little different. For the sake of simplicity and to avoid confusion, we have assumed that all are new and are using the transliteration as a pronunciation guide, so as to sing or read alongside the recital of the poetry and prose in this "Regime of Love."

Gujarati	Our Transliteration	IAST diacritical	Common appearance
મહાવીર	Mahaaveer	Mahāvīra	Mahavir
શ્રીમદ્	Shreemad	Śrīmad	Shrimad
વીતરાગ	Veetraag	Vītarāga	Vitrag
સ્વરૂપ	Svaroop	Svarūpa	Svarup
અપૂર્વ	Apoorva	Apūrva	Apurva

Vowels

This is the way we have represented the vowel sounds here, so that the reader can be very clear how to pronounce them, distinguishing between the short and long sounds.

Gujarati without consonent	Without consonent (ka - k)	Our Transliteration	Pronunciation tip	IAST diacritical system
અ	ક	A or K	Like the a in sofa	A or ka
આ	કા	Aa or kaa	Like the “a” in father	Ā or kā
ઇ	કિ	I or ki	Like the “I”in pin	I or ki
ઈ	કી	Ee or kee	Like the “ea” in tea	Ī or kī
ઉ	કુ	U or ku	Like the “u” in put	U or ku
ઊ	કૂ	Oo or koo	Like the “oo” in root	Ū or kū
એ	કે	E or ke	Like the “e” in…	Ē or kē
ઐ	કૈ	Ai or kai	A combination of a and i	Ai or kai
ઓ	કો	O or ko		Ō or kō
ઔ	કૌ	Au or kau	A combination of a and u	Au or kau

Avagraha - not really pronounced

The avagraha (ઽ) is used to mark when one word merges into another and a syllable is lost. It is not pronounced as such, and should not be confused with the hard “d” of the letter “ડ” to which it looks similar

Anusvaar and Visarg

(somewhere between vowels and consonants)

Anusvar is a nasal sound, appearing usually before a consonant and sounds like an "n" or an "m" depending on how it is used, and that is how we have shown it in transliteration

Visarg is often pronounced as a softer and shorter version of the vowel which it follows. We have used either "h" or "ha" depending on the way it sounds when sung.

Gujarati without consonant	With Consonant	Our transliteration	IAST diacritical
અઃ	કઃ	ah / aha or kah / kaha	aḥ or kaḥ
અં	કં	an / am or kan / kam	aṃ or kaṃ

Consonants

We will assume that most of the letters will approximate to the English pronunciation, but list below the cases where some confusion might occur. In our transliteration, for simplicity of reading, we have not distinguished between these various consonants, but will identify them here so that the reader who wishes to dig deeper into pronunciation can be clear. There are a number of consonants which read very similarly to those in English. Some of them also have an aspirated version or a breathy-voiced version these are pronounced as if an "h" was added to the consonant. These pairs are below.

Gujarati	Aspirated or breathy-voiced version	Our transliteration	Comment	IAST diacritical
ક	ખ	Ka and kha	Like the "k-h" combination in book-house	Ka and kha
ગ	ઘ	Ga and gha	Like the "g-h" combination in big-horn	Ga and gha
ચ	છ	Cha and chha		Cha and chha
જ	ઝ	Ja and Jha		Ja and Jha
પ	ફ	Pa and fa	The fa sound is often written as pha, and in reality it is pronounced more like a breathy p than an f	Pa and fa
બ	ભ	Ba or bha		Ba or bha

Some of the consonants use the same letter in English, but the sounds in Gujarati are distinct. These are generally the sounds which we associate with letters t, d, n and l. Gujarati distinguishes two forms of these consonants,

one (retroflex) where the tip of the tongue touches the roof of the mouth and the other (dental) where it is closer to the teeth. It is not always easy to find a good English approximation, but a few are attempted below. Out transliteration of these distinct sounds adopts an identical letter.

So these letters are as below.

Gujarati	Our transliteration	IAST diacritical	Comment
ટ	Ta	Ṭa	Retroflex. This sounds like the first "t" in "start"
ડ	Da	ḍa	Retroflex. This sounds like the"d" in "dart"
ઠ	Tha	ṭha	Retroflex. This sounds like the first "t" in "tart"
ઢ	Dha	ḍha	Retroflex
ણ	Na	ṇa	Retroflex
ળ	La	ḷa	
થ	Tha	tha	Dental
દ	Da	da	Dental
ધ	Dha	dha	Dental
ન	Na	na	Dental
લ	La	la	Dental

The final set of consonants where there are multiple uses are the s and sh sounds.

Gujarati	Our transliteration	IAST diacritical	Common appearance	Pronunciation tip
સ	Sa	Sa	Sa	
શ	Ṡa	Sha	Ṡa	
ષ	ṣa	Sha	ṣa	Retroflex

The Regime of Love

This book, the Regime of Love, is a collection of prose and poetry about the highest form of love, selfless devotion. Love is the very heart, the very essence, of devotion. Love inspires, motivates, purifies, elevates and enobles us.

The book explores and celebrates the impact of love. It is in this sublime love in the form of faith and devotion towards the True God, True Guru and True Dharma, that lies the path to Moksha. Love for the True Guru encompasses love for the True God and True Dharma, for he is the embodiment, the examplar of Truth.

We celebrate the presence of a True living Guru in our lives.

As we dedicate our lives to the True Guru, to the path taught by the True Guru, he compassionately creates a daily regimen of spiritual activities for us and instructs us to follow it. If we observe this regime diligently, our striving will be in accordance with truth. By following his regimen we actually celebrate his presence in our lives. With dedication, devotion and trust, our love for the path and the Guru grows. We surrender our hubris and self-righteousness at his lotus feet.

The Guru's instruction (aagnaa) includes the daily recitation of the poems and prose in the book. The instruction is not mere recitation but contemplation, exploration and immersion in love.

We pray and hope that this regime becomes your daily dose of pure love.

www.rajsaubhag.org

SHREE
Raj Saubhag
Satsang Mandal

Cover: Image by
H Kopp-Delaney

ISBN 978-81-935810-4-9
9 788193 581049